

International Institute of Christian Ministries

PeV 106

# **FOMBA HAMERENANA IREO IZAY NANDAO NY FIANGONANA**

nosoratan'i

Rex Edwards

## FAMPIDIRANA

Bill sy Betty dia tsy nankany am-piangonana intsony hatramin'ny nanombohan'i Betty niasa tao amin'ny orinasa iray teo an-toerana enim-bolana lasa izay. Saika ny alahady ihany no mba fotoana ahafahan'izy ireo mifankahita ary tena mila fotoana hihaonana tokoa izy ireo.

Stan sy Stephanie kosa indray dia tsy hita firy loatra intsony tany am-piangonana hatramin'ny dimy taona lasa izao rehefa lasa ny ankizy. Zava-dehibe ny nanome fitaizana kristiana tsara ho an'ny zanany fa ankehitriny kosa dia misy zavatra hafa kokoa tokony hataony noho ny fankanesana any am-piangonana ny alahady maraina.

George sy Gracie dia nanana fanandramana ratsy tao amin'ny fiangonana iray nisy azy ireo taona vitsivitsy lasa izay. Ny pasitora, araka ny fahatsapan'izy ireo, dia lasa nivadika ho tena artista nanaonao foana ary ankehitriny izy ireo dia tsy mahatsapa intsony ny hanana fitokisana na amin'iza na iza ary na amin'inona na inona mifandray amin'ny endrim-pivavahana voalamina.

Patrick sy Priscilla dia nanana olana tamin'ny mambran'ny fiangonany - tsy fitovian-kevitra momba ny fitondrana raharaha ao am-piangonana. Tsy nisy nahafantatra izay zavatra tena nampifanolana, fa tsy niditra fiangonana intsony izy ireo efa ho herintaona mahery izao.

Nancy sy Neville dia nisaraka telo lasa izao. Tsy nisy nanelanelana akory tamin'izany fotoana izany. Raha noheverina tamin'ny ankapobeny fa ny tsy fitovian-kevitra no anton'ny fisarahana, dia efa nanambady fanindroany i Neville ary nifindra fiangonana hafa. Menatra noho ny amin'izany i Nancy, ary satria tsy nisy olona nahatsapa ny fihetseham-pony dia tsy nisy olona nanaiky azy intsony tao am-piangonana. Tsy tonga niangona intsony izy.

Araka ny filazan'ny mpitondra fiangonana rehetra, dia tsy vitan'ny hoe samihafa ny antony mahatonga ny mambran'ny fiangonana tsy havitrika intsony, fa sarotra ihany koa matetika ny mamaritra azy ireny. Izany no mahatonga ny olana ho indroa heny sarotra vahana. Araka ny filazan'ny mpitondra fiangonana anankiray dia, "Indraindray tsy fantatr'ireo olona ireo akory ny tena antony marina."

Na inona na inona antony, dia mihena ny isan'ny mambra ao amin'ny ankamaroan'ny fiangonana amerikana. Araka ny tarehi-marika hita ao amin'ny *Boky Firaketana isan-taona momba ny Fiangonana Amerikana sy Kanadiana*, tao anatin'ny roapolo taona lasa dia nihena 25% ny isan'ny mambra tao amin'ny Fiangona Presbyteriana, 28% tao amin'ny Fiangonana

Episkôpaly, ary 18% tao amin'ny Fiangonana Metodista Mitambatra. Ny Fiangonana Loterana Evanjelika any Amerika dia nahitana fihenana kely tao anatin'ny roa taona lasa fa ny Fiangonana Loterana ao amin'ny Fari-piadian'ny Missouri dia nisy fitomboana kely, raha ny Fiangonana Katolika kosa nahitana fitomboana isan-taona eo amin'ny iray isan-jato eo ho eo amin'ny ankapobeny nandritra ny taona maromaro lasa. Fa ahoana kosa ny amin'ny Fiangonana Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito? Ny antontan'isa dia haseho ao amin'ny toko voalohany amin'ity boky ity. Amin'ny ankapobeny dia tsy mamiratra velively ny sary.

Na dia zavatra fahita iombonana aza ny antony tsy ankanesana any am-piangonana voatanisa etsy ambony (ho dinihina lalindalina ao amin'ny toko faharoa ny antony) dia toa misy lisitra tsy mety tapitra momba ny antony tsy fahita firy, na angamba manokana, mahatonga ny tsy fahavitrihana tampoka. Tsaroako ny pasitora anankiray izay nilaza tamiko ny amin'ny vehivavy iray izay nitsahatra tsy nankany am-piangonana intsony satria mampahatsiaro azy ny vadiny efa maty ilay pasitora ka tsy tantiny ny mijery azy. Dia nisy koa lehilahy iray izay nihazona ny voadiny tsy hanitsaka intsony ny varavaram-piangonana ho fanoherana ny mpitandrana izay nanoso-kevitra fa mety tsy noforonina tao anatin'ny enina andro izao tontolo izao.

Nisy mpitondra fivavahana anankiray hafa koa izay namintina toy izao tamin'ny fomba mivantana nanao hoe, "Indraindray rehefa tsy manaiky ny fomba fijerin'ny mambra izao tontolo izao ny komitin'ny diviziona na ny fiangonana eo an-toerana dia ahoron'izy ireo ny volany ary lasa mody izy ireo." Marina fa mety hisy fiantraikany amin'ny fanapahan-kevitra ny isambatan'olona eo amin'ny firotsahana mavitrika na tsia amin'ny asan'ny fiangonana eo an-toerana ny fanambarana ataon'ny tompon'andraikitra ao amin'ny diviziona. Ohatra, ny olana dia mety hifototra indraindray amin'ny fahasamihafan'ny fomba fijery eo amin'ny fandikana izay voalazan'ny Baiboly (fanosorana ny vehivavy), amin'ny fotoana sasany kosa dia mety ho fahasamihafan'ny hevitra momba ny resaka mikasika ny fitondrantena na ny lafiny ara-moraly (toy ny fanalana zaza na ny firaisan'ny lahy samy lahy na vavy samy vavy).

Na inona na inona antony, dia maneho fihaihana lehibe ho an'ny firaisamonina kristiana voakasik'izany ny tsy fahatongavana miangona intsony. Ny fanoharana nataon'ny Tompontsika momba ny ondry very sy farantsa kely dia fampitandremana momba izany toe-javatra izany ary koa antso ho amin'ny fandraisana andraikitra mba hamerenana azy ireny ho eo amin'ny fiaraha-monina kristiana.

Ny mambra tsy mavitrika, hoy ny mpitondra anankiray, dia maneho izay antsoiny hoe "olana momba ny fitantanana mihaika ny fiangonana rehetra." Ny fahitany ny fiangonana dia toy ny tsy mahatanteraka ny fanomezana hafam-pamonjena mazava ao amin'i Kristy fa kosa mandentika ny asa

fanompoany ao anaty rano. Nanambara izy fa, "miezaka mafy ny fiangonana hanahaka izao tontolo izao ankehitriny, tsy misy na inona na inona vonona hampangetaheta na hahanoana ny olona." Misy mpitondra anankiray hafa mahita fa ny tsy fahavitrihana eo amin'ny fiangonana dia mifandray amin'ny maha-lahy na vavy - amin'ny fahitana fa ny fandoazan'ny lehilahy ny fiangonana matetika dia mifandray amin'ny olona eo amin'ny fahadimam-polo taona izay mahatonga azy hahatsapa fa tandindomin-doza ny maha-lehilahy azy eo amin'io vanim-potoana io ary eo amin'ny vehivavy kosa dia toy ny vokatry ny fahatsapana ho naratra am-po na natao tsinontsinona."

Matetika ny mambra no lasa tsy mavitrika vokatry ny tsy fifankazahoa-kevitra tsy nahitana vaha-olona na tsy nampitaina. Ao amin'ny fiangonana dia mora amin'izy ireo ny "mianjera eo amin'ny hantsana."

Noho ny fiahiana fanahy kristiana, dia natambatambatra ny zavatra ambara ato amin'ity boky kely ity. Haseho amim-pitandremana fatratra ny endrika sy ny antony mampihemotra ny olona ary misy soso-kevitra momba ny dingana sasantsasany voafaritra mazava mba hamerenana azy ireny indray. Ny toko farany dia handinika ny amin'ny tetik'ady fisorohana sasantsasany azo ampiharina.

Toko voalohany

### **FILAZALAZANA TOETOETRA: IZA IREO MAMBRA TSY MAVITRIKA**

**"Manafintohina manao ahoana hianao, o! ry fiangonana,  
kanefa akory ny mbola fitiavako anao.  
Hatraiza no nampahorianao ahy  
kanefa mbola betsaka ny adidy tokony hefaiko aminao.  
Iriko ny hahita anao ho levona,  
kanefa mila ny fisianao aho.  
Nanome ahy fanafintohinana/fahafaham-baraka betsaka hianao  
kanefa hianao no nampahafantatra ahy ny fahamasinana.  
Tsy mbola nahita teto amin'izao tontolo izao  
zavatra voatokana bebe kokoa ho amin'ny fahamaizinana toy izany  
aho,  
feno zavatra amboamboarina, feno zavatra tsy marina,  
ary tsy mbola nikasika zavatra madio kokoa,  
malala-tànana kokoa, mahafinaritra kokoa toy izany aho.  
Impiry moa aho no te-hanakatona ny varavaran'ny fanahiko  
eo anoloanao, ary impiroy aho no nivavaka  
mba ho faty tsy manana ahiahy eo am-pelatànanao.  
Tsia, tsy afaka miala aminao aho,  
satria izaho dia tsy iza fa hianao, na dia tsy amin'ny fomba feno aza.  
Ankoatr'izany, aiza indray moa no azoko aleha?**

Carlo Carreto, The God Who Comes

**"Impiry aho no te-hanakatona ny varavaran'ny fanahiko eo anoloanao "** dia antsoantson'ny fileferana amim-pahatezerana izay ho renao avy amin'ny molotry ny maro amin'ireo mambran' ny fiangonana teo aloha! Lasa "tsy mavitrika" intsony izy ireo ao amin'ny fiangonana misy azy, na nandao ny fiangonana ara-bakiteny, eny nanary ny finoany an'Andriamanitra mihitsy aza!

Manao tatitra toy izao i Carl S. Dudley fa, **"Ny fihenana'ny isan'ny mambra ho an'ny ankamaroan'ny fiangonana-dehibe, nandritra ny folo taona lasa, dia tsy nampoizina, tsy mbola nisy toy izany ary mahakivy indrindra. Ireo fiangonana-dehibe -- Kongregasionaly, Episkopaly, Metodista, Loterana, Presbyteriana, ary Fiangonana Nohavaozina - dia mandova ny lovan-tsofin'ny Fanavaozana lehibe."** *Where Have all the People Gone*, p. x (Lasa Aiza Avokoa Ny Olona).

Hilaza hianao manao hoe, tsy marina izany ho an'ny Fiangonana Advantista Mitandrana Ny Andro fahafito!

Tsy izany! Diniho ny antontan'isa manaraka eto momba ny "Tahan'ny Mihemotra sy ny Tsy Hita Popoka teo anelanelan'ny 1988-1992", navoakan'ny mpitahiry ny antontan-taratasy ao amin'ny Foibe Maneran-tany, Don Yost:

**Antontan'isa maneran-tanin'ny Fiangonana Advantista  
Tahan'ny Mihemotra (Apostasie)  
sy Tsy Hita Popoka (Disparus): 1988-1992  
Raiki-pohy: A(Apostasie) & D (Disparus)  
ACC\_10**

Diviziona	Isan'ny mambra	Nihemotra/ Tsy hita	Taha
AID	412,605	79,439	10:1.9
EAD	610,556	150,355	10:2.5
EUD	125,749	8,499	10:0.6
ESD	49,506	5,092	10:1.0
FED	272,348	30,557	10:0.1
IAD	517,820	131,842	10:2.5
NAD	169,372	70,914	10:4.2
SAD	506,206	122,140	10:2.4
SPD	85,896	21,594	10:2.5
SUD	42,911	6,157	10:1.4
TED	14,572	3,404	10:2.3
Attached Fields	15,952	3,866	10:2.4
<b>MANERAN-TANY</b>	<b>2,823,453</b>	<b>631,343</b>	<b>10:2.2</b>

Manao tatitra ny Diviziona Amerika Avaratra fa **"Mihoatra ny iray tapitrisa amin'ireo Advantista teo aloha na tsy mavitrika no tsy hita intsony ao amin'ny fiangonantsika."** - Rejoice With Me, *The Pastor's Kit for Homecoming '93*.

Zavatra sarotra sy mifamahofaho ny anton'ny fihenana'ny isan'ny mambrana'ny fiangonana. Izany dia ahitana toe-javatra ara-jeôgrafia sy antony hafa ivelana'ny fiangonana. Eto isika dia hijery ireo antony eo ambany fifehezan'ny fiangonana. Ny fahamarinana lehibe tsy azo ialana dia manohana ny fehin-teny fa ny fanesorana mambra no antony lehibe indrindra mahatonga ny fihenana'ny isan'ny mambra.

Ny fiangonana izay voakasik'izany dia mety hifantoka amin'ny fahazoana mambra amin'ny fiheverana fa mitombo ireo fiangonana mpitahiry ny fomba fanao ela noho ny fahaizan'izy ireo misarika mambra vaovao. Na izany aza anefa, ny fikarohana dia maneho fa ny fiangonana mpitahiry ny fanao ela dia mitombo indrindra indrindra noho ny fahaizany mihazona ireo mambra vao nifindra sy ny zanaky ny mambra. Izany dia maneho fa ny fihenana'ny isan'ny mambra amin'ny fiangonana maro dia avy amin'ny tsy fahaizan'izy ireo manao toy izany.

Ny fahaverezana'ny isan'ny mambra dia toe-javatra maika amin'ny fomba manokana ho an'ny fiangonana izay manana tontolo manodidina tsy mamporisika ho amin'ny fitomboana'ny fiangonana. Raha te-haharitra amin'ny fisiany izy ireo, dia tokony ho hazoniny ny mambra efa ananany, fa tsy hiantehitra amin'ny fisarihana mambra vaovao.

Inona no fehin-kevitra lehibe mivoaka avy amin'ny fikarohana mivelatra momba ny zavatra mamatotra ny mambra amin'ny fiangonany? Ny fiangonana izay manome fahafaham-po ny zavatra tena ilain'ny mambra lalina indrindra no hahasrika sy hahatahiry azy ireny. Ny dity mihazona azy ireo dia rehefa mahatsapa fiaraha-monina miahy azy ny mambra ary mahita antony ahavelomana. Izany dia mihamafy rehefa mirotsaka manolo-tena ho amin'ny asa fanompoana misy heviny izy ireo ary mahatsapa fa tena anisan'ny fiangonana tokoa. Misy zavatra manokana inoan'ny fiangonana sy ataony izay mampisy fahasamihafana. Ho fakafakaina ao amin'ny toko farany izany.

Nefa andeha aloha ho faritantsika hoe iza moa ireo olona maneho ny fahaverezana'ny isan'ny fiangonana ireo. Araka ny fomba nahazatra hatramin'izay dia sokajiansika ho "mihemotra" izy ireny. Ankehitriny kosa dia fantatra amin'ny fomba iombonana hoe mambra "tsy mavitrika". Iza no teny marina? Moa ve ny teny hoe "tsy mavitrika" no filazana tena mifanandrify? Ny teny hoe "tsy mavitrika" dia miseho amin'ity tatitra manaraka ity:

**"Amin'ny Advantista mitandrana ny Andro Fahafito tsy mavitrika mihoatra ny iray tapitrisa any Amerika Avaratra , ny ankamaroany dia olon-dehibe latsakin'ny 50 taona izay nobeazina tao amin'ny tokantrano advantista. Izy ireny dia zanantsika sy zafikelintsika ... rahalahintsika sy anabavintsika ... namantsika tao amin'ny sekolim-piangonana, oniversite ary kolejy. Saika ny mambra iray tapitrisa tsy hita rehetra dia manana fifandraisana manokana amin'ny havana advantista, namana, na mpiara-miasa." - Ibid**

Ho tombon-tsoan'ny fanasokajiana tena izy, dia hasiako fanavahana ny "mambra teo aloha" sy ny "mambra tsy mavitrika".

## **1. Ny Mambra Tsy Mavitrika**

FAMARITANA: Ny mambra tsy mavitrika dia ireo olona izay nisafidy ny tsy handray anjara amin'ny fiainam-pivavahana, amin'ny fanohanana ara-bola, ary ny fandaharan'asan'ny fiangonana. Lasa tsy mavitrika izy ireo amin'ny fotoana anombohany mihataka ara-pihetseham-po sy ara-batana amin'ny fiangonana. Mety ho midika toy izao izany: fihenana'ny fanatrehana na fitohizan'ny tsy fahatongavana amin'ny fanompoam-pivavahana; fihenana'ny fanolorana fanatitra na tsy fanomezana intsony; fihenana na fitsaharan'ny fandraisana anjara amin'ny fandaharan' asan'ny fiangonana.

Manao tatitra toy izao i Ben Maxson, **"Nandritra ny telovolana faharoa tamin'ny taona 1986 ny fiangonana advantista manerana an'i Etazonia, Canada ary Bermuda dia nandray an-tsoratra tamim-pitandremana ny isa ary nahita fa saika hatraiza hatraiza dia latsaka ny antsasany amin'ny mambra ao aminy no tena tonga amin'ny Sabata. Amin'ny mambra miisa 750 000 eo ho eo any amin'ny Diviziona Amerika Avaratra, dia tsy mihoatra ny 400 000 no mandray anjara eo amin'ny fiangonana eo an-toerana."** - *Reclaiming Inactive Members*, p.2.

Zava-dehibe ny hanavahana KARAZANY ANANKIROA amin'ny "tsy mavitrika": ireo izay **"tsy mavitrika"** ary ireo izay **"tsy afaka"**. Ny fepetra azo anavahana azy dia ny **fahalalahana hisafidy**.

Ny olona **tsy mavitrika** dia misafidy ny tsy handray anjara.

Ny olona **"tsy afaka"** dia tsy manan-tsafidy amin'izany.

Inona no mahatonga ny olona iray ho **"tsy afaka"**?

### **a. Voafetra ara-batana:**

tsy fahafahana mihetsika noho ny taona na aretina.

### **b. Tsy fahafahana ara-pihetseham-po:**

ny olona iray voafatotry ny tahotra dia tsy manana safidy tahaka ny olona voafatotra eo am-pandriana. Ohatra: olona matahotra ny elanelana (AGORAPHOBIE).

Ny olona voan'izany tahotra tsy ara-dalàna izany dia tsy afaka hitondra fiara hiampita tetezana (Standish).

#### **d. Zava-misy momba ny elanelana:**

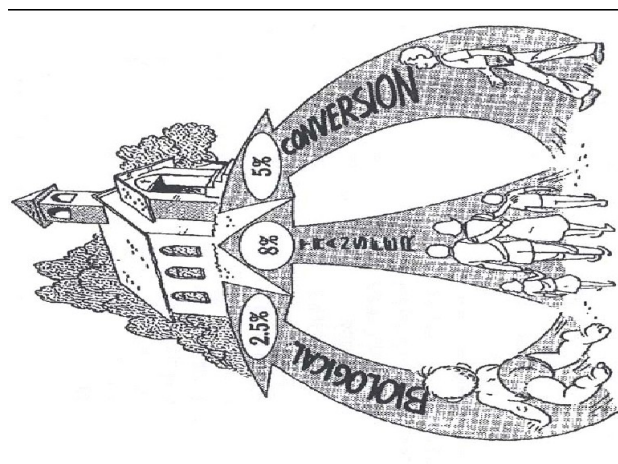
tafasaraka amin'ny fiangonana noho ny elanelana – manao asa fanompoana miaramila, mianatra amin'ny sekoly any amin'ny tanàndehibe hafa. Ny asa dia mitaky azy ireny ho any ivelan'ny tanàna misy azy rehefa faran'ny herinandro.

Mifanohitra amin'izany kosa ny olona **tsy mavitrika** dia afaka ho tonga, saingy misafidy ny tsy ho tonga. Ho hitanareo avy hatrany ny sokajy misy ilay olona rehefa miresaka aminy hianareo.

Gary McIntosh & Glen Martin ao amin'ny bokiny *Mitady Azy Ireo, Mihazona Azy Ireo (Finding Them, Keeping Them)*, dia manoso-kevitra fa **fomba anankiroa ihany no ampitomboana ny fiangonana**:

(1) tsy maintsy entintsika eo amin'ny “varavarana eo anoloana” ny olona, ary  
(2) tsy maintsy mihazona azy mba tsy hivoaka amin'ny “varavarana any aoriana”

NY VARAVARANA EO ANOLOANA: dia ny fomba idiran'ny olona ao ampiangonana. Misy **fomba telo** idirana amin'ny varavarana eo anoloana:



**(1) Fitomboana biôlôjika (noho ny fahaterahana):** zanakin'ny mambran'ny fiangonana mandray an'i Kristy, ary miditra ho anisan'ny fiangonana. Any Amerika Avaratra ny fitomboana biôlôjika (noho ny fiterahana) dia mira 2.5% amin'ny fanatrehana fanompoam-pivavahana.



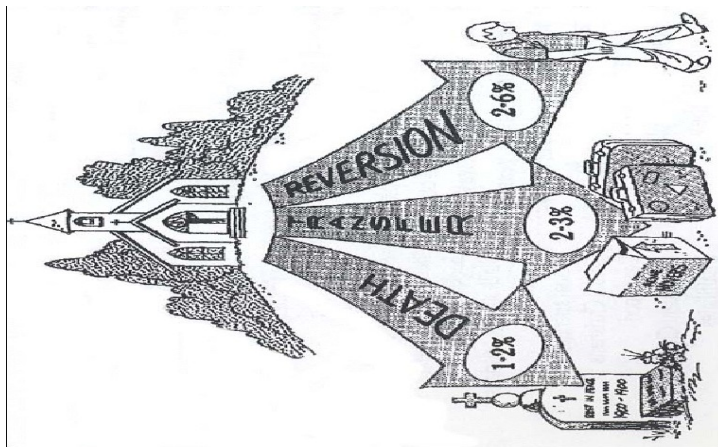
**(2) Fitomboana noho ny fifindrana:** satria mifindrafindra toerana ny olona, miatrika famindran-toerana noho ny asa, na tofoka amin'ny fiangonana misy azy ankehitriny - isan'ny mambra manao famindrana anarana = 8%.

**(3) Fitomboana noho ny fiovam-po:** rehefa mandre ny filazantsara ny olona ka mamaly amin'ny finoana manokana, dia mila fiangonana izy ... 5% amin'ny fanatrehana fanompoam-pivavahana.

McIntosh sy Martin dia sahy manambara fa mandritra ny taona iray : **"ny fiangonana iray misy mambra 200 manatrika fanompoam-pivavahana dia azo ampoizina fa mahita olona 5 tonga noho ny fitomboana biôlôjika (noho ny fahaterahana), 16 noho ny fifindrana, ary 10 noho ny fiovam-po, izay mitontaly 31 olona."** - *Mitady Azy Ireo, Mihazona Azy Ireo (Finding Them, Keeping Them)* - (Nashville, Tn.: Broadman Press, 1992) p.10

Ireo làlana telo mankao am-piangonana ireo dia misokatra mandrakariva, nefa misy ihany koa fomba ivoahana ny fiangonana - "varavarana any aoriana".

Ny VARAVARANA ANY AORIANA: dia ny fomba ialan'ny olona amin'ny fiangonana. Misy **fomba telo** ivoahana anmin'ny varavarana ao aoriana:



**(1) Fahafatesana:** amin'ny taona anankiray ny fiangonana dia mahavery hatramin'ny 2% amin'ny fanatrehana fanompoam-pivavahana vokatry ny **fahafatesana**. "Ny fiainana dia toy ny taratasy fotsy ..."

**(2) Famindrana anarana:** rehefa mifindra ho ao amin'ny fiangonana anankiray ny olona, dia mivoaka avy amin'ny anankiray koa izy. Isan-taona izany dia miisa fahaverezana 3%.

**(3) Fialana amin'ny finoana:** miala amin'ny fiangonana anankiray ny olona nefa tsy mikambana amin'ny fiangonana iray hafa. Izany dia miisa ho fahaverezana isan-taona hatramin'ny 6%.

**"Ny fiangonana iray misy mambra 200 manatrika fanompoam-pivavahana dia ampoizina hahavery isa 4 noho ny fahafatesana, 6 noho ny fifindrana, ary hatramin'ny 12 noho ny fialana amin'ny finoana, mitontaly 22." - Ibid**

Moa misy teny tsara kokoa noho ny "MAMBRA TSY MAVITRIKA"?

Jereo ireto teny azo isafidianana ireto:

**Matetika tsy tonga  
anisan'ny vondrona**

**Mihemotra  
mihataka**

**Kristiana any amin'ny varavarana aorina**

**Mpamerimberina fahadisoana**

**Kristiana ondry mainty**

**Mpitazana fotsiny**

**Mpanatrika tsindraindray**

**Kristiana tsindraindray**

**Hazo maty**

**Kristiana maditra**

**Tsy mahatsapa tena ho**

**Mambran'ny fiangonana**

**Mambra lavo**

**Mambra eny an-tsisiny**

**Tsy mambra intsony**

**Mambra voailikilika**

**Tsy hita popoka**

**Mpikorisa**

**Fahavitrihana miato**

**Kristiana mivily làlana**

Ny olana amin'ny ankamaroan'ireo "teny" ireo dia ny hevitra manafintohina entiny. Saika mifototra amin'ny ***fitsaratsarana*** izy ireo fa tsy ***famariparitana***. NY MAMBRA TSY MAVITRIKA no tsara kokoa satria ***mamariparitana*** izany. Izany dia manondro ny ***tahan'ny fandraisan'anjaran'ny*** olona fa tsy ny ***toetoetrany***.

Diniho ao anatin'ny fotoana fohy izany avy amin'ny fomba fijerin'ny MAMBRA TSY MAVITRIKA. Azonareo alaina sary an-tsaina ve ny olona milaza hoe, **"Tamin'ny taona lasa aho dia mambra *ketraka*"**? Na ahoana ny amin'ny, **"*Naniasia/naditra* aho nandritra ny enin-taona "**? Tsy azoko alaina sary an-tsaina velively.

## **2. Mambra teo aloha**

NY MAMBRA TEO ALOHA dia ireo izay nofafana tamin'ny fomba ofisialy tao amin'ny registry ny fiangonana ny anarany. Raha manoratra momba ny Diviziona Amerika Avaratra i Monte Sahlin dia manao tatitra manao hoe:

**"Hatramin'ny taona 1950, dia mitontaly 450,000 ny anarana nofafana. Raha ampiana izany isa izany ny 350,000 eo ho eo ao amin'ny boky izay tsy tonga mihitsy ary ny voatombatombana ho iray tapitrisa na mahery izay tsy anananay firaiketana antsoratra ny momba azy afa-tsy ny filazany ny tenany any amin'ny taratasim-panjakana ho Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito, dia tombanana fa misy any amin'ny toerana tsy fantatra any advantista teo aloha na tsy mavitrika miisa iray**

**na roa tapitrisa ao Amerika Avaratra. Ireo dia olona nanaiky ny fahamarinan'ny hafatra advantista nefa nitambotsitra nivoaka ny varavarana ao aoriana."**

NY MAMBRA TEO ALOHA dia azo zaraina ho antoko anankiroa:

- (1) ireo tsy manana zo intsony noho ny fatoram-pifandraisana marefo, ary
- (2) ireo miteraka olana noho ny zava-manery/misakana toy ny aretintsaina, ny fampiasana zava-mahadomelina, olana momba ny foto-pinoana, sns. Raha fintinina, ny MAMBRA TEO ALOHA dia tsy inona fa "nivily làlana"!

#### A. FAHADISOAN-KEVITRA MOMBA NY MAMBRA TEO ALOHA

Misy fitambarana **fahadisoan-kevitra** manontolo momba ny "mmbra teo aloha", izay mifandray bebe kokoa amin'ny hevitra mibahana mialoha manohitra azy ireo:

1. **"Izy ireo" dia kamo/malaina avokoa.**
2. **"Izy ireo" dia nanary ny finoany.**
3. **"Izy ireo" dia tsy miraika avokoa**
4. **"Izy ireo" dia tsy te-hiverina.**
5. **"Izy ireo" dia te-havela irery.**
6. **"Izy ireo" dia hiverina rehefa sitrapony.**
7. **"Izy ireo" dia hiverina rehefa tenenina mafy.**
8. **"Izy ireo" dia mila ny hampahatsiahivina ny andraikiny,**
9. **"Izy ireo" dia hiverina aorian'ny antso an-telefaonina fohy.**
10. **"Izy ireo" dia mila ilazana ny tokony hataony.**
11. **"Isika" dia tsy mila miraharaha izay fihetseham-pony na miezaka hahatakatra izany.**
12. **Na inona na inona olana, dia "andraiktr'izy ireo" izany fa "tsy antsika"**

Marina ve ireo fanambarana ireo, sa fitsarana maimaika sy fiheverana tsy mitombina? Hianareo no hitsara.

#### B. TANTARA FORONINA MOMBA NY MAMBRA TEO ALOHA

Toa misy fitambarana **tantara foronina** manontolo momba ny antony andaozan'ny olona ny fiangonana. Manao izao soso-kevitra manaraka izao i Monte Sahlin:

##### 1. Fitoriana Filazantsara Haingana sy Manery.

Raha ny marina, dia ny antsasakin'ny olona nobeazina tao amin'ny tokantrano advantista ary anankiray ao anatin'ny fito no tonga ao am-piangonana amin'ny alalan'ny fitoriana am-pahibemaso. Efatra amin'ny olona

dimy no mandany mihoatra ny roa volana hiomanana ho amin'ny batisa, ary ny ankamaroany dia tonga ara-dalàna ao am-piangonana mandritra ny enintaona na mahery kokoa. Jerry Lee, mpandinika siantifika momba ny fiarahamonina ao amin'ny Oniversite Loma Linda dia manao tatitra fa: **"Ny mambra sy ny mambra teo aloha dia samy milaza tantara mitovy mikasika ny fomba nahatongavan'izy ireo tao am-piangonana."**

## **2. Fomba Fiovam-po.**

Izany dia manana akony kely ihany amin'ny hoe handao ny fiangonana na tsia ny olona iray, nefa ny TAONA dia zavatra iray mahery vaika manambara izany mialoha. Saika ny antsasaky ny olona mandao ny fiangonana no ao amin'ny vondron-taona 20-35, ary ny ampahefany iray hafa dia 36-50 taona. Milaza i Jerry Lee fa: **"Verin'ny fiangonana ny mambrany tanora."** Ny salan-taonan'ny mambra dia 48 taona, fa ny salan-taona ho an'ny mambra teo aloha kosa dia 40 taona.

## **3. Endrika ara-panahy ivelany fa tsy tena advantista na oviana na oviana.**

Tsy marina izany. Mbola mitohy manana fifandraisana matanjaka amin'ny fiangonana advantista izy ireo. Amin'ny olona enina dia saika iray ihany no mankany amin'ny fiangonana hafa rehefa miala amin'ny fiangonana advantista, ary anankiray ihany amin'ny olona dimy no milaza fa mety tsy ampoizina hiverina amin'ny fiangonana advantista intsony. Angamba vitsivitsy toy ny iray amin'ny olona dimy no manana fahazaran-dratsy na fomba fiainana izay mety manakana azy tsy hiverina ho mambra mavitrika. Nahita i Lee fa ny 37 isan-jato dia milaza fa mbola **"mampihatra"** ny finoana advantista, 75 isan-jato dia mbola mino ny Sabata, 69 isan-jato dia mbola mino ny fihavian'i Kristy fanindroany, 53 isan-jato dia mbola mino ny andraikitra maha-mpaminany an'i Ellen White, ary 84 isan-jato dia mbola manana namana advantista.

## **4. Mpiasa madinika amin'ny sokajy ambany na irony antsoina hoe mainty lobaka.**

Tsy izany. Maro amin'ireo mambra tsy mavitrika no manana toerana/andraikitra any amin'ny sokajin'ny matihanina na irony antsoina hoe *fotsy lobaka*. Izy ireo koa dia mety ampoizina kokoa hahazoana tatitra momba ny toe-javatra eo amin'ny fiainana mahatonga rarin-tsaina ary mifindrafindra miala amin'ny trano iray ho amin'ny trano iray. Raha ny marina, avy amin'ny fikarohana nataony, dia mino i Gottfried Oosterwal fa anisan'ny toe-javatra iray mahatonga ny fahaverezana mambran'ny fiangonana advantista dia ny fomba ampiasaina eo amin'ny famindrana anarana avy amin'ny fiangonana iray ho amin'ny fiangonana iray.

**"Ny olona sasany, noho ny fifindrafindrana be loatra, dia voatery manao famindrana anarana matetika. Indraindray ny fiangonana vaovao idirany dia tsy mahasarika azy ary mitsahatra tsy mankany**

**izy. Ny sasany indray dia manambara fa tsy te-hisahirana fotsiny izao hangataka taratasy fifindrana."**

### **5. Tokan-tena na nisaram-panambadiana.**

Tsy tantara foronina akory! Antsasaky ny mambra teo aloha izay nanaovan'i Lee fanadihadiana no tokan-tena tamin'ny fotoana nandaozany ny fiangonana. Ardyce Sween, ao amin'ny tatitra navoaka tamin'ny *Adventist Review*, 28 Aprily 1983, dia nilaza fa 40% eo ho eo amin'ny mambra tokan-tena ao amin'ny fiangonana anankiray no tsy tonga mihitsy manatrika fanompoam-pivavahana. Raha ny marina, **"maro ny Advantista no manao asan'ny tokan-tena any amin'ny fiangonana amin'ny finoana hafa."**

Garland Day (fony mbola filohan'ny Sampana miadidy ny Advantista Tokan-tena) dia nanao fanadihadiana teo amin'ny olona efa misotro ronono ary manao tatitra fa **"Tsy misy an-kanavaka ... ny tokan-tena dia mandao ny fiangonana noho ny tsy fahazoana fahafaham-po amin'ny zavatra ilainy mihoatra noho ny olona/fahasamihafana eo amin'ny resaka momba ny foto-pinoana."**

Manambara toy izao i Lee: **"Ny olona ao amin'ny vondron'ny tsy hita popoka na nihemotra dia azo ampoizina kokoa ho olona nisaram-panambadiana."**

Ny olona nandao ny fiangonana dia in-telo heny azo ampoizina fa nisaram-panambadiana ary nanambady fanindroany, inefatra heny azo ampoizina fa nisaraka ary tokan-tena. Amin'ny fanadihadiana hafa, dia 40% -n'ny mambra teo aloha izay nametrahana fanontaniana no nisaram-panambadiana.

Manizingizina i Lee fa ny fiainam-pianakaviana no fanalahidy hihazonana ny mambra ao amin'ny fiangonana. 60%-n'ny mambra teo aloha no nanana vady tsy advantista raha ampitahaina amin'ny 28%-n'ny mambra mavitrika manambady. Amin'ny fomba maro ny mambra tonga ao am-piangonana tsy miaraka amin'ny vadiny dia mety ho raisin'ny fiangonana toy ny tokan-tena.

Amin'ny toko manaraka isika dia handinika akaiky kokoa ny antony mahatonga ny olona handao ny fiangonana.

Toko faharoa

### **ANTONY: NAHOANA IZY IREO NO NANDAO NY FIANGONANA?**

Efa nanao fanandramana matetika ny amin'izany hianareo. Misy fifaliana eo anivon'ny fiangonana rehefa miroso eny aloha ny olona, mandray ny tanaan'ny pasitora, maneho am-pahibemaso ny fahatokiany an'i Kristy ho toy ny Mpamonjy sy Tompo. Miharihary koa ny fifaliana rehefa ny fiangonana miarahaba tonga soa ny kristiana avy amin'ny fiangonana hafa. Amin'ny

fotoan'ny fifaliana toy izany, ny fanontaniana lehibe anankiroa dia manao hoe, Ho aiza moa ity olona na fianakaviana ity rehefa afaka enim-bolana - na herintaona aorian'izao? Moa ve ity fianakaviana ity ho tena ampahany lehibe amin'ny fiaraha-monintsika?

Tamin'ny toe-javatra sasantsasany dia hitantsika nandritra ny fotoana fohy izy ireny ary indray andro dia lasa eritreritra samirery isika na niresaka tamin'ny namana mpiray fiangonana nanao hoe, "Hono ho'aho, tsy nahita an'i Jim sy Nancy tato am-piangonana aho nandritra ny herinandro maromaro."

Misy antony ANATINY (mifandray amin'ny fiangonana) ary IVELANY (firaihana ara-piaraha-monina) izay mitondra ny olona hiala ny fiangonana.

### **1. Antony anatiny mifandray amin'ny fiangonana.**

Indreto misy antso sasantsasany avy amin'ny "mambra teo aloha":

"Taorian'ny batisako dia niandry isan-kerinandro tao amin'ny foyer aho.  
Tsy nisy olona mba niresaka tamiko."

"Tsy afaka ny hiditra eo hianao ka hanantena fa ho raisina tsara."

"Mangatsiaka loatra ny fiangonana nidirako ka tsy tantiko ny nitoetra tao."

Ny fikarohana nataon' i Norman Yergen momba ny mambra teo aloha dia manatsikafona sehatra dimy izay mitarika ny olona handao ny fiangonana:

**"Ny fiangonana dia: (a) mangatsiaka sady tsy mahay maneho fitiavana;**

**(b) sarotra ny mifandray aminy;**

**(c) be fitsaratsarana, be fanamarihana, ary mijery ny lafy ratsiny;**

**(d) mitaky fahatanterahana ary be fitsipika sy fepetra; ary**

**(e) ny hafatra lehibe ampitainy dia ny filàna vola." - RWM p.1.**

Misy fifanarahana ankapobeny momba ny antony 3 omen'ireo mpivadika:

#### **(1) Ara-pihetseham-po**

Mitovy amin'ny valiny omen'ny mambra vaovao rehefa anontaniana ny antony nidirany ao amin'ny fiangonana, dia misafotofoto sy miambakavaka ny fitadidian'ireo nandao ny fiangonana. Matetika ireo olona izay mifantoka loatra amin'ny tenany no manome valiny malalaka kokoa, tohanan'ny famariparitana ny fihetseham-po tafiditra ao anatin'izany, izay miseho ho **ara-pihetseham-po** kokoa noho ny **ara-poto-pinoana**. Ny pasitora sy ireo mpitondra fiangonana izay mijoro sy mandinika ny mambra vaovao isaky ny

kilasy mifandimby dia mety ho tsy dia niraharaha firy loatra ny fiainana ara-pihetseham-po tsapan'ny olona rehefa **miditra** amin'ny fiangonana anankiray. Miaraka amin'ny fidirana ao amin'ny fiangonana ny fisokafana ho amin'ny fisakaizana, ary ny maha-mora tohina amin'ny fahadisoam-panantenana.

## **(2) Ara-pifandraisana**

Ireo olona nihemotra nefa mipetraka eny akaikin'ny fiangonana dia matetika no mitanisa ny fahatapahan'ny fisakaizana ho antony lehibe nandaozany ny fiangonana. Misy presbyteriana teo aloha sasantsasany manao lisitra ny antony araka izao filaharana izao:

- (1) fahaverezan'ny fisakaizana nanan-danja,
- (2) fahadisoam-panantenana tamin'ny fifandraisana amin'ny pasitora,
- (3) tsy fifanarahana-kevitra ara-teôlôjia na ara-poto-pinoana tamin'ny fiangonana,
- (4) filàna fahaleovan-tena manokana.

Vokatry ny resadresaka nifanaovana tamin'ny santionam-pivavaka metôdista teo aloha, i John S. Savage dia afaka namariparitra toe-javatra nitranga mialohan'ny fotoana izay nahatonga ireo olona nihemotra ireo ho nahatsapa tena natao ankila-bao tamin'ny fifandraisana nanan-danja - mazàna tamin'ny pasitora, mambran'ny fianakaviana, na mambra hafa tao amin'ny fiangonana. Raha avela hikotrika ny tsy fifankatiavana manokana, dia ny fifandraisana manontolon'ny fiangonana no ho voapoizina. Manana anjara toerana lehibe indrindra ny disadisa manokana tsy voavaha ka mahatonga ny olona handao ny fiangonana.

I Donald Metz dia nanamarika fa ny tranga lehibe momba ny fandozana fiangonana dia azo zohina avy amin'ny fahatapahan'ny fisakaizana izay mamatotra ny mambran'ny fiangonana. Ny mambra hafa ao amin'ny fiankaviana dia mazàna hita fa loharanon'ny disadisa.

Manatona ny fiangonana ny olona, fara faharatsiny amin'ny ampahany, mba hitady **fahafaham-po ara-tsosialy**. Miala izy ireo rehefa simba na tsy tanteraka ny zavatra ara-piaraha-monina nantenainy. Tsy maintsy mitady fomba ny fiangonana - manaraka fitsipika na fomba tsotra - izay ahazoana mamantatra ny zavatra ara-tsosialy ilain'ny isam-batan'olona, ahazoana manome voninahitra ny zava-bitany, ary mitahiry ny toerana ara-tsosialy misy azy tsy ho voakitika. Raha tsy misy ireo toe-javatra telo ireo -- **fahafantarana, fanomezana tombam-bidy, ary ny fahatsapana ho anisan'ny vondrona** - dia hahatsapa tena ho toy ny atao ankila-bao ny mambra ka dia miala.

## **(3) Ara-poto-kevitra teôlôjika**

Na dia tsy aseho matetika na tsy asiana fihetseham-po be loatra tahaka ny fahatsapana voalaza teo aloha ho antony andaozana ny fiangonana aza ny disadisa ara-poto-kevitra teôlôjika, dia mitoetra ho manan-danja hatrany izy ireo.

**Ny olona sasany** mandao ny fiangonana dia milaza disadisa ara-poto-kevitra teôlôjika momba ny fidiran'ny fiangonana eo amin'ny raharaha sosialy; ho azy ireo ny fivavahana dia raharahan'ny tena manokana.

**Ny sasany** manamarika ny tsy fisian'ny fanompoam-pivavahana manaraka ny toetr'andro na ny fiheverana be loatra ny amin'ny ara-bola ataon'ny mpitondra ho fanazavana ny antony isintahany.

**Amin'ny ankapobeny**, ny mambra mandao ny fiangonana dia afaka kokoa miala vokatry ny fahasorenana toy izay noho ny tsy fitovian-kevitra. Ny fihaihan'ny fiangonana, raha misy, dia tsy nifandray tamin'ny laharam-pahamehan'ny zavatra manokana kendren'ny mambra sy ny tombam-bidiny.

Na dia tsy voalaza aza, eo amin'ny fandaozan'ny mambra ny fiangonana dia misy lafiny roa mahaliana tokoa.

Rehefa miditra ao amin'ny fiangonana ny olona, dia mandà ny hanambara fa ny zavatra ilainy manokana na ny fahafaham-po ara-tsosialy no antony idirany ao. Ampifandraisin'izy ireo an-kitsim-po amin'ny fandraisana anjara amin'ny fandaharan'asa ny isan'ny mambran'ny fiangonana sy ny soa toavina ara-pivavahana. Kanefa rehefa miala izy dia ampoizina kokoa hanome tsiny ny fahatapahan'ny fifandraisana manokana.

Moa ve tonga tsy mavitrika tampoka ny mambra? Amin'ny ankamaroan'ny ohatra miseho dia tsy misy zavatra tampoka momba izany. Araka ny ohatra mahazatra, ny fihetsika farany andaozana ny fiangonana dia mameno ny fizotran'ny toe-javatra lavitra ezaka miaraka amin'ny antony maro samihafa miara-miasa. Nefa ny sasany dia mihataka amin'ny fiangonana noho ny olana/zava-tsarotra eo amin'ny fiainany: anatin'ny na ivelany.

**OLANA ANATINY:** angamba mahery ny onja ara-pihetseham-po izay nipaoka ny kofehy famaharana nananany.

**OLANA IVELANY:** fikorontanana eo amin'ny fianakaviana izay mikiky ny herin'ny tena manokana ka tsy mitondra afa-tsy ezaka hahavelomana fotsiny sisa.

Kanefa na dia olana aza no mitranga, dia ampoizina kokoa ho tonga tsy mavitrika ny olona raha misy antony hafa koa miasa.

I John Savage, mpanao fikarohana protestanta amin'ny fiangonana samihafa, dia nahita ny “fizotry ny fandaozana ny fiangonana” izay nivelatra nandritra



ny 6-18 volana. Ny dingana lehiben'ny fizotry ny fandoazana ny fiangonana voalaza manaraka eto dia nipoitra tamin'ny fomba tsy miova avy amin'ny resadresaka an-jatony nifanaovana tamin'ny advantista tsy mavitrika, nataon'ny pasitora advantista sy mpitondra laika nahazo fiofanana tamin'i Savage:

#### NY FIZOTRY NY FANDAOZANA NY FIANGONANA

1. Manana andian-toe-javatra mahatonga rarin-tsaina ny mambra.
2. Manao ezaka malemy mba hitadiavana fanampiana izy.
3. Tsy mamaly ny pasitora sy ny mambran'ny fiangonana.
4. Mahatsapa tezitra ny mambra maratra noho ny tsy famaliana azy.
5. Mihena ny fandraisana anjara ao amin'ny fiangonana.
6. Tsy mamaly ny pasitora sy ny mambran'ny fiangonana.
7. Miala ny mambra maratra ary miandry sy manantena ny ho hatonina.
8. Tsy misy manatona azy mba hanontany ny antony andaozany ny fiangonana.
9. Miezaka hanadino ny fahatisarovany mankarary izy.
10. Mampiasa indray ny fotoana nolaniany tany am-piangonana amin'ny asa hafa izy.

Mazava ho azy, fa arakaraka ny maha-aloha kokoa ny fahatsapan'ny olona iray ny antso mitady fanampiana ary isahanana izany no maha-lehibe kokoa ny mety hahafahana mamerina ny mambra mahatsapa-tena ho niharan'ny tsy mety sy mahamora kokoa ny famerenana azy.

Na izany aza anefa, ireo izay mamaly ny antso mitady fanampiana dia tsy maintsy manaiky fa ny fanehoana ny olona dia tsy voatery hitovy hatrany amin'ny loharanon'ny alahelo mitoetra lalina ao am-pon'ilay olona. Ary io alahelo io indrindra no tsy maintsy karakarain'izy ireo vao ho azo atao ny famahana ny fitebitebena/fanahiana.

Ny fiangonana dia ampoizina kokoa hahavoatahiry ny mambra raha toa ka manao fanaraha-maso haingana sy mitohy ireo mambra tsy tonga, raha toa ka mahafantatra ny antso mitady fanampiana ary misahana izany avy hatrany sy amim-pahakingana. Ny fomba hanaovana izany dia ho hazavaina amin'ny toko manaraka.

Ao amin'ny fampianarana voarakitra anaty horonam-peo *"Why Active Members Stay Active"* (Nahoana ny Mambra Mavitrika No Mijanona Ho Mavitrika), i John Savage dia manoritsoritra ireo vokatra avy amin'ny tetik'asa fikarohana lehibe iray nataon'i Kenneth Stokes izay ahitana resadresaka fanadihadiana tamin'ny olona 30,000 avy amin'ny fiangonana zato samihafa. Ny dingana enina tanisain'i Savage dia manome ny tontolo manodidina izay manampy ho amin'ny fahafantarana ny filàna ara-pinoan'ireo mpivavaka amin'ny fotoan-tsarotra mandalo eo amin'ny fiainan'izy ireo. Ny taona nomena dia manakaikikaiky ny izy ary miova arakaraka ny olona.

Ny Taonan'ny Fanavahana (18 hatramin'ny 25 taona). Ny andraikitra telo voalohany dia ny fitadiavana namana (na manemotra izany noho ny asa), fitadiavana asa, ary ny fampivelarana ny fiasan'ny tombam-bidin'ny tena. Ny fanontaniana voalohany momba ny fivavahana dia manao hoe: Moa ve aho mpaka tahaka ara-panahy fotsiny sa manana finoana ho an'ny tenako manokana? Maro ny fihemorana mitranga mandritra io vanim-potoana eo amin'ny fiainana io.

Ny Taonan'ny Fahasorisorenana (30 hatramin'ny 32 taona). Lasa zavatra miverimberina tsy miova ny fiainana ho an'ireo izay nanangana ny modelim-piainany. Ny fanontaniana momba ny finoana dia manao hoe: Izany ve ihany no zavatra misy? Inona no tena dikan'ny fiainana? Inona no tena antony maha-eto antsika?

Ny Taonan'ny Fijerena Todika, ny Olan'ny Taona Antenantenany (38 hatramin'ny 41). Ny fahatsapana ny fahafatesana tsy azo ialana dia tonga mihamazava rehefa manomboka maty ny namana. Tsy hiasa intsony ireo talenta nahomby tamin'ny fiainana teo aloha kokoa.

Ireo olana tsy nosahanina na oviana na oviana tamin'ny dingana teo aloha dia miverina miasa/mipoitra indray. Izany dia mety hitarika ho amin'ny fitadiavana namana vaovao, asa vaovao, filôzôfia na foto-kevitra ara-pinoana vaovao.

Ny Taonan'ny Akany Foana (50 hatramin'ny 55 taona). Ankehitriny dia tena zava-misy ny maha-zava-mandalo ny fiainana. Ny fanontaniana dia manao hoe: Inona no zavatra azoko atao mba hahatsiarovana ahy? Inona no zavatra azoko atao mba hisy dikany amin'ny hafa, hitondra vokatry sy hanampy azy ireo? Raha nolalovana tamim-pahombiazana avokoa ireo dingan'ny fiainana rehetra dia hanomboka ho matotra ny finoana.

Ny Taonan'ny Tsy Firaharahana Intsony (60 hatramin'ny 65 taona). Mitsahatra ny asa ho an'ny ankamaroan'ny olona. Ho an'ny sasany, dia mety ho fahaverezan'ny maha-izy azy izany. Ny hafa kosa indray dia miditra ho amin'ny asa samihafa manan-danja.

Ny Taonan'ny Fanakaikhezana Ny Fahafatesana (70 taona mihoatra). Mamoy ny vadiny ny olona ary mivarotra ny tranony. Mety hitera-pahavoazana ny fahafoanana avy amin'ny fahaverezana toy izany.

Ny olona izay nisahana tamim-pahombiazana ny fiovana mitranga mialoha ny fotoana dia mety ho kristiana matotra tsara fanahy, mafana izay miavaka amin'ny fahaizana manaiky, fahatoniana, fanantenana, famimdrampo ary fisokafana amin'ny hafa. Kanefa, ny olona izay tsy nahatanteraka ny fisahanana ireny fiovana ireny dia mety ho lasa masiaka, kizitina, be fitsikerana, ary matahotra.

I Savage dia manondro fa ny fitambarana toe-javatra amin'ny anankiray amin'ireo fiovana lehibe eo amin'ny fiainana dia mety hitarika ny mambra handao ny fiangonana. Isaky ny fiovana lehibe, dia tsy maintsy mahita namana manohana na vondrona mpamohana mba hahazoana **manohy** tsy mitsahatra.

Ny fanadihadiana anankiray natao tao amin'ny Federasionan'i Columbia Faritra Ambony notanterahin'ny *Andrews University Institute of Church Ministry* dia manamafy ny fizotry ny fandoazana ny fiangonana navoakan'i Savage. Ireo Advantista teo aloha dia mitatitra toe-javatra samihafa izay nety ho nitarika azy ireo tsy ho tonga hanatrika fanompoam-pivavahana intsony. Mariho ireto karazana toe-javatra manaraka ireto:

- \* fanandramana tsy nahafinaritra niaraka tamin'ny mambran'ny fiangonana na ny pasitora;
- \* tsy fahafaham-po tamin'ny fandaharan'ny fiangonana;
- \* tsy fahombiazana teo amin'ny fihazonana ny filamatra; ary
- \* olana ara-panambadiana na ara-pianakaviana

Ny talen'ny *Institute*, Roger Dudley, dia manambara toy izao:

"Raha lazaina amin'ny ankapobeny, ny fifandraisana tsy dia tsara loatra eo amin'ny isam-batan'olona ao am-piangonana dia, na voatanisa matetika indrindra ho fiovana voalohany, na anankiray amin'ireo fiovana telo izay nanosika ny olona hiala ny fiangonana."

I Gottfried Oosterwal, raha nanara-maso ny fikarohana tany amin'ny Faritra Andrefana Afovoany, dia milaza toy izao :

"Olona vitsy ihany no nanondro fa nandao ny fiangonana noho ny tsy fanekena ny foto-pinoana. Maro no nanana fanontaniana na fisalasalana, fa tsy hoe tsy fanekena fototra ny votoatin'ny finoana advantista akory."

I Ernie Voyles, mpandrindra fikarohana efa nisotro ronono ho an'ny Federasiona dia mamintina ny fanadihadiana maromaro natao teo anivon'ny mambra tao amin'izany saha izany:

"Ny tsy fahampian'ny fitiavana sy ny fahalianana no misarika azy ireo hiala amin'ny fisakaizan'ny fiangonana, ary ny fihariharian'ny fitiavana sy ny fahalianana no manintona sy mitondra azy ireo ho ao am-piangonana!" Manome antony roa fototra izay misy hery miasa mangina amin'ny fandoazana ny fiangonana izy: "Hevitra anaovana politika be loatra sy fangatsiahana eo amin'ny mpitondra fiangonana" ary "tsy fahampian'ny fiombonan-tsaina na fahatsapana izay ilain'ny hafa na fanampiana eo amin'ny fisaraham-panambadiana."

Hita miharihary fa ny olona mandao ny fiangonana dia ireo izay tsy nifamatotra na oviana na oviana tamin'ny vondron'ny mpiara-mivavaka

aminy, tsy nahatsapa na oviana na oviana ho anisan'ny "faribolana anatin'ny." Roa ao anatin'ny telo no nandray anjara tao amin'ny fiangonana, fony mbola mambra navitrika, tamin'ny fanatrehana fanompoam-pivavahana fotsiny, ary tsy mba nitarika fotoana na nanana andraikitra an-tsitraro tao amin'ny fiangonana. Izy ireo dia mitatitra fa vitsy ny famangian'ny mambran'ny fiangonana na ny pasitora, na dia fony mbola mpanatrika fanompoam-pivavahana tsy tapaka aza izy ireo. Iray ao anatin'ny telo ihany no mba nianatra tamin'ny Sekoly Advantista teo amin'ny ambaratonga rehetra, kilasy *maternelle* hatramin'ny kilasy farany ao amin'ny kolejy.

Milaza i Lyle E. Schaller manao hoe:

"Misy fahamarinana lehibe izay manambara fa fara-faharatsiny iray ampahatelon'ny, ary angamba hatramin'ny antsasany amin'ny mambran'ny fiangonana protestanta rehetra no tsy mahatsapa fa tena anisan'ny fiangonana maha-mambra azy izy ireo. Noraisina ho tafiditra mambra ao izy, fa tsy nahatsapa na oviana na oviana ho nekena teo anivon'ny faribolan'ny fisakaizana." - Assimilating New Members, p.16.

## **2. Antony Ivelany Ara-piaraha-monina.**

Ny fironana sosiahy nandritra ny telopolo taona lasa dia nanampy tamin'ny fitomboan'ny isan'ny mambran'ny fiangonana tsy mavitrika. Eto indray dia tsy maintsy manavaka ny tantara/resaka foronina sy ny zava-misy isika - ny antony tsy azo ampiasaina sy azo ampiasaina.

### **A. ANTONY TSY AZO AMPIASAINA:**

#### **(1) Harena sy Fahafinaretana.**

Misy manambara fa manan-karena loatra ny olona ka tsy misahirana ny ho any am-piangonana; feno fialam-boly samihafa azo isafidianana ny faran'ny herinandro. Ny HARENA sy ny FAHAFINARETANA dia matetika no akambana toy ny **biby kambana mampahatahotra** izay nampiditra sain-devoly tao amin'ny mambran'ny fiangonana. Kanefa, ny fanadihadiana teo amin'ny mambran'ny fiangonana dia tsy afaka manohana ny fehin-kevitra eo amin'ny sehatry ny fifaninanana araka an'izao tontolo izao. Ny fisian'ny fialam-boly dia nialoha elabe ny fitotonganan'ny fanatrehana fotoam-pivavahana ary tsy miara-mizotra aminy na oviana na oviana.

#### **(2) Asa be loatra.**

Misy manambara ny fonjan-kevitra mifanohitra amin'izany fa sahirana loatra amin'ny fitadiavam-bola ny olona ka tsy manana fotoana ambiny ho an'ny raharaham-piangonana. Ny fitomboan'ny asa dia ahitana bebe kokoa vady, renim-pianakaviana ary mpiasa an-tsitraro ao amin'ny fiangonana mandeha miasa. Izany fironana ara-kolo-tsaina izany dia nanana akony mivantana teo amin'ny fandaminana ny asa fanaon'ny vehivavy. Kanefa, ny fandinihana ny isan'ny mambran'ny fiangonana dia maneho fa ny isan-jaton'ny vehivavy

miasa hita ao amin'ny fiangonana dia mitovitovy ihany amin'izay hita any amin'ny fiaraha-monina manontolo.

### **(3) Toe-javatra eo amin'ny fiainam-bahoaka.**

Ny toe-javatra mampidi-doza sy manakorontana mitranga eo amin'ny fiainam-bahoaka dia nomena tsiny ho anton'ny fihenany isan'ny mambran'ny fiangonana. Raha ny fahitana ny fahavalo iombonana - *FASCISME* nandritra ny taona 1940 sy ny *COMMUNISME* nandritra ny taona 1950 - no nanome fifanohanana teo amin'ny fivavahana kristiana, ny ADY tany VIETNAM kosa dia niteraka fihetsika mifanohitra amin'izany teo amin'ny mambran'ny fiangonana. Ireny fikorontanana rehetra ireny dia nanana akony sosialy lehibe, fa tsy toe-javatra tokana teo amin'ny fiainam-bahoaka tsy akory no nifamatotra tamin'ny fihenany isan'ny mambra.

### **(4) Asa Sosialy.**

Tao anatin'ny fikorontanan'ny *droits civils* nandritra ny taona 1960, dia matetika ny fiangonana no niseho ho ketraka, voazarazara teo amin'ny finoana, ary feno fihatsaram-belatsihy teo amin'ny asa. Na dia lasibatra ankafizina indrindra ho an'ny olona mitady antony tokana ho an'ny fihenany isan'ny mambran'ny fiangonana aza ny asa toy ireny, dia tsy misy fototra ara-tarehi-marika hanohana ny filazana toy izany; tsy misy fifindra-monin'ny mambra, na fifanojoana mazava teo amin'ny toe-draharaha teo amin'ny fiaraha-monina sy ny fihenany isan'ny mambra.

Misy zavatra lalina sy mandresy lahatra kokoa izay nahavao ireo mambra nahatoky fahiny mihoatra noho ireo antony efatra ireo.

## **B. ANTONY AZO AMPIASAINA**

### **(1) Ny fanaovana ny finoana ho zavatra an'ny tena manokana:**

#### **Fampisarahana ny Fivavahana amin'ny isan'ny mambran'ny Fiangonana.**

Ho an'ny olona maro ny FIANGONANA dia endri-pivavahana voalamina, ary ny FIVAVAHANA dia fanehoan'ny tena manokana ny finoana izay nentin'ny fiangonana. Ny FIVAVAHANA sy ny FIANGONANA dia samy mahaleo tena nefa tsy misaraka. Ho an'ny mambran'ny fiangonan-dehibe maro, ny finoana ivelan'ny fiangonana dia tsy tsara loatra kanefa mitana ny laharana faharoa. Ho an'ny FIANGONANA MPITAHIRY NY FANAO TALOHA, ny finoana ivelan'ny fikambanan'izy ireo dia mampiahiahy, ary na ny mambra ao amin'ny fiangonan'izy ireo aza dia ahiahiana indraindray.

Ireo izay mijanona ivelan'ny fiangonana dia mazava ho azy fa any an-koatran'ny fomba tsotra ho an'ny famonjena ". MINO nefa TSY ANISAN'NY FIANGONANA dia hevitra kanosa an'ireo mambran'ny fiangonan-dehibe ary fanafintonhinana ho an'ny kristiana mpitahiry ny fanao taloha.

Na eo aza izany rehetra izany, ny fanadihadiana voangona dia manondro fa maro ny olona mahita ny finoany ara-pivavahana tsy ao anatin'ny fiangonana voalamina.

Ny sasany izay mino dia hanatona ny fiangonana; ny sasany izay mino dia tsy hanatona. Ny fahamarinana tsotra dia satria ny finoana ara-pivavahana dia tsy mitovy dika amin'ny maha-mambran'ny fiangonana.

## **(2) Ny maha-zavatra azo entina ny finoana.**

Ny fanehem-pinoana, fototry ny fivavahana kristiana *orthodoxe*, izay ahitana

ny finoana an'Andriamanitra;  
ny finoana an'i Jesosy Kristy ho Zanak'Andriamanitra;  
ny finoana ny Baiboly ho Tenin'Andriamanitra;  
ny fampiasana ny vavaka; ary,  
ny fanantenana fiainana aorian'ny fahafatesana--  
dia hazonin'ireo olona izay tsy mandray anjara ao am-piangonana ihany koa.

Ankoatr'izany, izy ireo dia fanambarana ny fifandraisana manokana eo amin'ny isam-batan'olona sy Andriamanitra. Ireo fanambarana finoana ireo dia tsy mila ny fanohanana ny fiangonana amin'ny maha-rafitra azy ary manana ny maha-izy azy manokana arakaraka ny isam-batan'olona eo amin'ny toetoetrany. Ireo foto-pinoana ireo dia manome finoana izay azon'ny mpino hazonina ao amin'ny fiainany lalina ao anaty ary azony entina miaraka aminy amin'izay rehetra alehany. Ny finoana dia zavatra azo entina. Ny fiangonana dia lasa fitaovana azo isafidianana.

## **(3) Ny Zavatra Mikiky ny Fiainan'ny Mambran'ny Fiangonana.**

Ireo mpino izay mankany am-piangonana dia manana fironana hanizingizina ny maha-zava-dehibe ny MAHA-ANISAN'NY FIARAHA-MONINA amin'ny fomba anankiroa:

(1) Ny TOERANA IORENANA/ONENANA – ny fiaraha-monina dia mitoetra eo amin'ny toerana misy azy – ny trano fiangonako, ny manodidina ny fiangonako, ny fianakaviam-ben'ny fiangonako, ny faritra misy ahy. Ny TOERANA IORENANA/ONENANA dia mahafaoka ny tsy fiovaovan'ny modelin'ny fianakaviana, ny herin'ny rafitry ny fisakaizana misampantsampana maro eo amin'ny fiaraha-monina, ary ny zavatra ara-tsosialy mahaforona ny fiaraha-monina.

(2) Ny TOETOETRA ARA-PIARAHA-MONINA – dia manome fomba iray hafa anehoana ny maha anisan'ny fiaraha-monina. Eo amin'ny toetoetry ny vondrona ny mambran'ny fiangonana dia mikambana amin'ny “karazan'ny olona misy ahy”. Misy fahamarinana miely izay manambara fa ny fiangonana

dia manana fironana ny ho voaforona amin'ny alalan'ny kilasy/sokajin'olona tokana sy foko tokana, na dia mahalana aza no aneken'ny mambran'ny fiangonana hamantatra ny antony ara-tsosialy ho toy ny fanoitra lehibe eo amin'ny fisafidianana fiangonana manokana.

Kanefa ny TOERANA IORENANA/ONENANA dia nisy akony mifanohitra avy amin'ny fiovaovan'ny fiaraha-monina sy ny fahasamihafan'ny mponina. Ny Fianakaviana Kely anankiray dia vondrona sosialy mifindrafindra/mihetsika amin'ny fomba manaitra. Izany dia mety voamarika sy voasoritsoritry ny olana rehetra ara-pihetseham-po vokatry ny fifikirana be loatra amin'ny toerana manana ny lanjany manokana na amin'ny fianakaviana na namana akaikin'ny tena manokana.

Ny fiaraha-monina dia atao sorona noho ny fiovana/fifindrana anankiray hafa rehefa tonga ny fotoana mety tena tandrify. Zary fomba fisainana ny fiovaovana/fifindrafindrana.

Ny fanavahana ny kolo-tsain'ny ankizy sy ny tanora dia manomana azy mandritra ny taona maro ho tonga olon-dehibe miovaova sy mifindrafindra toerana be. Ao an-TOKANTRANO ny ankizy dia terena/amporisihina hisaina ho an'ny tenany, handray fanapahan-kevitra, hivelona eo amin'ny faritra misy azy manokana, ho tompon'andraikitra ny amin'ny fananany manokana. Eo amin'ny FANABEAZANA AMIN'NY DINGANA AMBONY KOKOA izy ireo dia avela na amporisihina handao ny tokantrano, hisaraka amin'ny fanaraha-mason'ny fianakaviana ary ny famolavolan'ny fiainana eo amin'ny fiaraha-monina. Miparitaka ireo NAMANA azo tany an-tsekoly rehefa samy misafidy toerana honenana arakaraka ny fahafahana misy eo amin'ny asa atao. Ny finoana dia matetika no fanandraman'ny tena manokana. Ny fiaraha-monina dia fandaminana mandalo fotsiny.

Ny TOERANA IORENANA/ONENANA sy ny TOETOETRA ARA-PIARAHA-MONINA dia famaritana manan-danja ny fiaraha-monina ao amin'ny lovantsika avy amin'ny protestanta:

Ny TOERANA IORENANA/ONENANA dia mitaratra ny hevitra ara-jeôgrafian'ny fari-piadidiana iray eo amin'ny fiainan'ny fiangonana, ny TOETOETRA ARA-PIARAHA-MONINA koa dia mitaratra fiaraha-monina anankiray ivondronan'ireo izay manana zavatra iombonana.

Mampalahelo anefa fa ny TOERANA IORENANA/ONENANA izay iankinan'ny fiangonana maro dia mihena be dia be vokatry ny fifindrafindrana, amin'ny ankapobeny (satria ny fiangonana an-tanàn-dehibe dia ianjadian'ny zavatra mitranga eo amin'ny manodidina, dia mihena ny isan'ny mambra), ary noho ny fanabeazana ambaratonga ambony amin'ny fomba manokana. Ny fifindrafindrana eo amin'ny lafiny ara-piaraha-monina sy ara-toekarena dia samy nandray anjara mivantana teo amin'ny fihenana'ny fiainan'ny fiangonana izay ipoiran'izy ireo. Ny fiaraha-monina miovaova, ny

fifindrafindrana eo amin'ny lafiny ara-piaraha-monina, ary ny mponina ianjadian'ny vokatr'izany dia fahavalon'ny fiainan'ny fiangonana.

#### **(4) Ny Maha-manokana ny Fiheverana Tafahoatra ny Maha-izy ny Tena Samirery.**

Izay antsoin'i Robert Bellah ao amin'ny *Habits of the Heart (Ireo Fahazaran'ny Fo)* hoe fahalianana ho amin'ny **soa iombonana** dia efa nanjavona nandritra ireo taona marobe hatramin'ny Ady Lehibe II. Ny kolontsaintsika dia voavolavolan'ny fiheverana tafahoatra ny maha-izy ny tena samirery indray izay manome lanjany ny fahafaham-pon'ny tena manokana sy izay maha-metimety ny fiainana mihoatra noho ny soa iombonana. Ny fialana amin'ny hetsika fanaon'ny fiaraha-monina, toy ny fandraisana anjara amin'ny fiangonana, no vokany.

Ny maha-zava-dehibe ny mpino isam-batan'olona dia eo afovoan'ny fivavahana kristiana. Ny mpino isam-batan'olona dia manantena fahatanterahana amin'ny alalan'ny FINOAN'NY TENA MANOKANA, ANDRAIKITRY NY TENA MANOKANA, ary FITOMBOANA MITOHY **"eo ambany fikolokoloana sy fampitandreman'ny Tompo"**.

**Ny Valiny asetrin'ny isam-batan'olona** no zavatra kendren'ny fanasana ho amin'ny finoana ataon'ny protestanta.

**Ny Andraikitra ny isam-batan'olona** no fototry ny fitondran-tenan'ny isam-batan'olona.

**Ny Fitomboan'ny isam-batan'olona** no fonjan-kevitra manosika ny mpino hanatratra dingana avo kokoa sy manokana eo amin'ny fanabeazana sy ny fiofanana amin'ny asa mati-hanina.

Raha toa, araka ny finoan'ny olona sasany azy, ny fivavahana advantista misintona amin'ny fomba manokana ny toetoetra mampiavaka ny isam-batan'olona, dia ho voakasika mafy amin'ny fomba manokana amin'io fironana io izy.

#### **FANDINIHANA TRANGA ANANKIRAY: "Nahoana aho no nandao ny fiangonako"**

Nisy pasitora anankiray, izay tsy ho lazaina ny anarany sy ny fiangonana misy azy, nanao fanadihadiana tamin'ny olona 21 nandao ny fiangonana: mpivady enina, manano-tena roa, vehivavy anankiroa mamelon-janaka samirery, lehilahy anankiroa (nisara-panambadiana ny anankiray), ary vehivavy manambady telo. Izy ireo dia mpiditra amin'ny fiangonana antanàn-dehibe, ambanivohitra, ary amin'ny tanàna kelikely misy mambra mihoatra ny arivo na an-jatony vitsivitsy.



Ny fitantaran'ny tenany manokana dia loharano feno sy manan-danja ho an'ny fampahalalana momba ny fanandramana manokana mikasika ny hery manentana sy ny fihetseham-po ary ny maha-saro-pady ny fifandraisan'ny olombelona voakasiky ny fahatapahan'ny fifandraisana amin'ny fiangonana. Ireo filazana tantara manokana teo amin'ny fiainan'ny olona iray dia mety hanome fahalalana lalindalina sy mahasoa kokoa momba ny toe-javatra mihoatra noho ny tarehi-marika fotsiny voangona amin'ny alalan'ny fanadihadiana mahazatra (ny mpandray fanapahan-kevitra dia mila fampahalalana fa tsy zavatra heverina ho izy - fironana ho amin'ny zavatra azo ampiasaina mifanohitra amin'ny endrika henjana asehon'ny antontan'isa).

**Zavatra hita ankapobeny:** Misy zavatra sasantsasany ankapobeny mendrika ny ho tanisaina voalohany.

1. Saika ny ampahefatra ny olona nohatonina tamin'ny voalohany hanaovana fanadihadiana no nazoto hiresaka ny amin'ny toe-javatra misy azy sy ny fihetseham-pony, aorian'ny tena zava-misy. Ireo olona nanontaniana dia nanambara fa velom-pisaorana noho ny fahafahany milaza amin'ny hafa ny zava-nitranga ary nahita ny tombam-bidin'ny tenany tao amin'ny fanandraman'ny fanadihadiana.

2. Tsy nisy tamin'ireo mpandray anjara no nanambara ny dingana ara-tsosialy noraisin'ny fiangonana ho toe-javatra fototra nanosika ny fandaozany ny fiangonana na ny tsy fahavitrihany.

3. Tsy nisy tamin'ireo mpandray anjara no naneho fa niova noho ny fanandramana lalovany ny fahatsapany ny fifandraisany amin'i Jesosy Kristy.

4. Raha samy nanana ny anton'ny nialany tamin'ny fiangonana iray manokana ny mpandray anjara, ny tsirairay avy kosa dia samy nanaraka tamin'ny fomba manaitra modelim-pihetsika mitovy teo amin'ny fizotran'ny fialany. Izany dia fahadisadisana sy tsy hafaliana mitombo nandritra ny fotoana elaela, fa tsy fahatapahana tampoka akory. Nanoritsoritra tamin'ny fomba fiteny hafa ny "fizotran'ny fandaozana ny fiangonana" hitan'i John Savage izy ireo.

Ny fanontaniana fototra napetraka dia ny hoe, "Manao ahoana ny toetoetran'ny fiangonanao ankehitriny ary inona no azo tantaraina momba izany?" Ny valiny sy ny fanamarihan'ny olona tsirairay dia voarakitra amin'ny horonam-peo ary nadika an-tsoratra. Ny vokatry azo dia manondro fa misy toe-javatra efatra lehibe nahatonga azy ireo niala:

### **1. Fahadisoam-panantenana**

Ny valiny nomen'ny sivy tamin'ireo olona ireo dia naneho ny fahadisoam-panantenana ho antony fototry ny fialany. Ny fiangonana ary indrindra ny

pasitorany no tsy nahatanteraka ny nifandray na nitantana tamin'ny fomba nanampoizana azy. Ireto misy sasantsasany amin'ny valin-tenin'ireo olona nanontaniana.

Ny renim-pianakaviana iray avy amin'ny fiangonana an-tanàn-dehibe dia nilaza hoe, "Nanana zanaka vavy voan'ny aretina mampidi-doza izahay ... nanomboka ny volana Jona (rehefa lasa ny pasitora nisolo toerana vonjy maika) ka hatramin'ny nahafatesany ny volana Novambra dia tsy mba nandre teny avy amin'ny pasitora (vaovao) izahay."

Ny vehivavy manambady mbola tanora iray avy amin'ny fiangonana amin'ny tanàna kelikely kokoa dia nilaza nanao hoe, "Mihevitra aho fa rehefa mankany am-piangonana dia toy ny mankany an-tranoko ary milaza amin'ny tenako aho fa zavatra tena tokony hampiharina amin'ny fiainako andavan'andro izany. Ary afaka nahita aho fa raha manao izany dia hanampy ahy ho tonga olona tsara kokoa izany na hanampy ahy eo amin'ny fifandraisako amin'ny ankohonako na ny namako. Kanefa tsy nahazo izany fahatsapana izany aho ka dia niala tsotra izao izahay."

Ny mambra roapolo taona iray avy amin'ny fiangonana amin'ny tanàna madinika anankiray dia namerina izay nolazain'ny pasitoran'ny fiangonana vao hitany, "Hoy izy, 'Nandiso fanantenana anao ny fiangonana. Nandalo fotoan-tsarotra hianao kanefa tsy tonga akory mba hitsidika anao izy ireo.' Ary izany indrindra no nihatra taminay. Nefa araka ny ambarako dia nandao ny fiangonana izahay ary tsy manam-pikasana ny hiverina."

## **2. Tsy fanekena ary Tsy Fandraisana**

Mitovy isa amin'izany koa ireo nanome valiny izay nanondro fa ny anton'ny nialany dia misy fifandraisany amin'ny fahatsapan'izy ireo ny tsy fanekena sy ny tsy fandraisana azy. Nahamarika disadisa sy tsy fifankazahoana tamin'ny olona sy antokon'olona tao amin'ny fiangonana izy, fahaverezan'ny namana sy ny fifandraisana teo aloha, ary toa tsy fahampian'ny fanekena na fandraisana.

Ny renim-pianakaviana tanora iray avy amin'ny fiangonana kekileky kokoa ambanivohitra dia nanazava fa, "Raha asian-teny ny fampivelarako fisakaizana (miaraka amin'ireo mpivady hafa ao am-piangonana), dia miaramamonjy Sekoly Sabata avokoa izy rehetra. Saika mitovitovy taona avokoa izy rehetra. Niara-nitombo izy ireo - misy fifandraisana manokana toy ny tranon-kala niforona teo amin'izy ireo. Sarotra ho ahy ny hiditra ao anatin'izany ... Hahazo mpivady tanora vaovao izahay ao am-piangonana ary izany no hitranga; ho lasa izy ireo. Ho tonga izy ireo; dia lasa; ho tonga izy ireo; dia lasa."

Ny lehilahy iray teo amin'ny fiakaran'ny faha-dimampolo taonany avy amin'ny fiangonana tao amin'ny renivohitra iray dia nilaza tamin'ny fomba

hentitra nanao hoe, "Ilay izy dia ampoizina fa nipoitra tsotra izao noho ny nandaozan'ny vadiko ahy ho any amin'ny seminera. Ary hitako fa tena sarotra ny ho ao am-piangonana hatramin'izay ... Ny olona izay noheveriko fa namako, taorian'ny fisaraham-panambadiako, dia tsy namako intsony."

Ny vehivavy iray avy amin'ny fiangonan-dehibe ambanivohitra dia nanazava nanao hoe, "Tena tia tokoa ny pasitora lefitra izay tena nanampy ahy tamin'ny fikarakarana ireo zanako roalahy aho. Mamelon-janaka samirery aho. Kanefa lasa izy. Ary nitia olona hafa indray aho, nefa lasa izy ary nanana olana aho noho izaho nilaozana samirery. Ary tena nahatsapa tena ho irery aho tao amin'ny fiangonako. Nefa tsy nahatsapa ho afaka nifandray na tamin'iza na tamin'iza intsony amin'ny maha-olona ahy aho. Voatery nilaza tamin'ny tenako aho fa tsy heveriko hitondra fahasamihafana ao amin'io fiangonana io ny fisiako."

### **3. Olana eo amin'ny Fomba Fiainana.**

Olona telo no nanazava fa niala izy ireo satria ny fomba fiainany sy ny fandaharam-potoana eo amin'ny asany dia miteraka olana eo amin'ny fanompoam-pivavahana Sabata sy ny raharaham-piangonana hafa. Tsy mety intsony na tsy ilàna anaovana ezaka intsony ny fanohizana ny fandraisan'anjara.

Nisy raim-pianakaviana teo amin'ny fahefapolo taonany avy amin'ny fiangonana an-tanàn-dehibe nanazava nanao hoe: "Ny asako no mihazona ahy amin'ny fotoana maro samihafa. Ary noho izany dia tena sarotra amiko ny hitsambikina ka hanaraka ny zavatra rehetra atao any am-piangonana satria tsy azo ianteherana ny fahatongavako any."

### **4. Ny Fizotran'ny Fialana**

Ny valin-teny dia nanondro ihany koa fa ireo olona rehetra ireo dia nandalo fanandraman'ny fisintahana sy fialana avokoa tamin'ny fomba mitovy. Izany fanandramana izany dia voafintina ao amin'ny fanamarihana nataon'ny vehivavy manambady iray avy amin'ny fiangonan-dehibe ambanivohitra:

*"Niala aho, araka ny voalazako, herintaona lasa izay. Ary nandao ny fiangonana aho (Sabata) sy nanana fahatsapana ratsy kokoa noho ny tamin'ny nahatongavako... Nisy zavatra maro ... fa ity no singam-bolo farany nahalavo ahy. Niditra aho ary niteny tamin'ny pasitora indroa na intelo. Nandalo toe-javatra manokana teo amin'ny fiainako aho. Niresaka zavatra tsiambaratelo izahay. Tena zava-dehibe tamiko ny tsy hielezan'izany. Ary herintaona taty aoriana na mahery, dia naheno momba an'ilay resaka aho ... Fantatro tsara ny fomba niverenan'izany tamiko. Ary tamin'izany fotoana izany no nanapahako hevitra ... Niomana hihira ny fandaharan'ny Krismasy aho ary dia lasa. Izany no nataoko. Lasa fotsiny izao aho."*

Vehivavy iray hafa avy amin'ny fiangonana hafa ary nandalo toe-javatra hafa nefa nanana fanandramana mitovy.

*"Hoatra ny zavatra namely ahy teo anelanelan'ny masoko ny fanamarihana natao rehefa voafidy ho filohan'ny \_\_\_\_\_ aho. Ary toy izao izany, 'Oh, i Marge, ilay tsy dia manao ahoana iny.'" Nandritra ny fotoana ela dia toy ny voahidy tao anaty boaty aho. Ary izany no nanamafy ny fanapahan-kevitro hiala ... Zava-dehibe tamiko ny maha-vehivavy miasa ahy ary nanana fironana hizara izany fireharehana izany tamin'izay rehetra nifaneraserako aho. Ary toy ny tonga teo amin'ny fiafarana maty aho. Ary nihevitra aho fa tsy fantatr'izy ireo ny momba ahy ... indraindray rehefa tsy dia tsara loatra ny fandehan-javatra dia tsy mamerina izany intsony hianao. Ary toy izany no nihatra tamiko."*

### **5. Tsy Fahafaham-po Mipoitra**

Ny fizotra na ny hery manosika tsy ho mpikambana intsony dia nanomboka tamin'ny fotoana nahitan'ny mambra fa nisy zavatra nanova ny fahatsapany fahazoana aina tao amin'ny fiainam-piangonana ho lasa fahatsapana tsy fahazoana aina loatra sy tsy fahafaham-po. Ny tsy fahafaham-po voalaza tao amin'ny fanadihadiana dia avy tamin'ny:

- a. Fikorontanana tao am-piangonana
- b. Fanovana pasitora
- c. Asa be loatra sy fangatahana mandreraka ataon'ny fiangonana
- d. Fanompoam-pivavahana na toriteny tsy mahafa-po.
- e. Ezaka tsy nankasitrahana na tsy notrandrahana
- f. Tsy fahampian'ny fanompoam-pivavahana na fandaharana manokana.
- g. Fihetsika manavakavaka sy manara-maso ataon'ny mpitondra na ny olona hafa.
- h. Tsy fahampian'ny fanekena, fisakaizana ary fifandraisana manokana.
- i. Tsy fahampian'ny fikarakarana manokana.
- j. Olana eo amin'ny asa
- k. Ny fandehanan'ny namana na mpiara-miasa tao amin'ny fiangonana.

### **Ny Kihon-dàlana: "Zavatra Nanafaingana"(*précipitants*)**

Ireo olona nanaovana fanadihadiana dia nanondro fa nandritra io fotoana nisian'ny fahadisadisana sy tsy fahafaham-po nitombo io niaraka tamin'ny lafiny sasantsasany manokana tena lehibe tokoa amin'ny fiainan'ny fiangonany dia nisy zavatra manokana nitranga izay nanosika azy ireo an-kitsim-po hihemotra ary nampihena be dia be ny fandraisany anjara. Antsoin'i Savage hoe "zavatra nanafaingana" ("*précipitants*") izy ireo. Ireto ny sasantsasany voalaza tao amin'ny fanadihadiana:

- a. Tsy zaka intsony ireo fahadisadisana sy tsy fahafaham-po tsy nitadiavana vaha-olana ary navesatra kokoa noho ireo fahafaham-po

hafa, na nisy toe-javatra manokana niseho na fahadisoam-panantenana na zavatra nantenaina tsy tanteraka.

b. Nahatsapa fanamarihana na fihetsika nandratra fo na nanambany.

c. Nisy olona ara-pianakaviana niseho, toy ny fisaraham-panambadiana.

d. Nisy maty tao amin'ny fianakaviana (vady, zanaka, havana akaiky) maty.

e. Ny fitakian'ny asa nanova ny fomba fiainana sy ny fotoana malalaka.

f. Nahatsapa-tena ho niharan'ny zavatra tsy mety sy leo tanteraka ireo mambra niharan-javatra.

g. Tsy nahafa-po ny valin'ny faniriana nambara na ny zavatra nahaliana.

Nandritra ny fisintahana dia efatra ambinifolo no nilaza fa tonga hatramin'ny fahatsapana izy ireo fa rehefa afaka herinandro vitsivitsy (milaza i Savage fa tsy mihoatra ny 6-8 herinandro) dia tsy mba nisy olona nanatona azy ireo akory mikasika ny tsy fahatongavany, ka izany no nahatonga azy ireo nandray fehin-kevitra fa tsy nisy olona nahamarika na toa tsy niraharaha azy ireo. Amin'ny fotoana sasany nisian'ny fanatonana, dia vao mainka nanimba ny toe-javatra. Na manao ahoana na manao ahoana, ireo olona miala dia manjary hentitra amin'ny fanapahan-keviny ary mandao ny fiangonana an-kitsirano. Ampahatelony eo ho eo no mahita fifandraisana amin'ny fiangonana hafa.

### **Ireto misy dingana telon'ny fihatahana**

Ho an'ireo olona ireo, ny fialany amin'ny fiangonany dia mahafaoka modelim-pihetsika mora fantatra amin'ny fomba mazava sy tsy dia iombonana.

1. *Ny Dingan'ny Fahadisadisana.* Izany dia manomboka amin'ny antsoina hoe Dingan'ny Fahadisadisana rehefa mahatsapa tsy fahafaham-po na fahadisadisana ny mambra eo amin'ny lafiny lehibe sasantsasany amin'ny fiainany ao amin'ny fiangonana. Araka ny voalaza etsy ambony, ireny fahadisadisana ireny dia mifantoka manodidina ny:

a. Fanantenana tsy tanteraka: ny fiangonana ary amin'ny fomba manokana ny pasitorany dia tsy nanome ny asa sy ny fifandraisana nantenaina (olona 9 , 43%).

b. Tsy fanekena ny maha-izy azy ary tsy fifandraisana: olona sy tsy fifankazahoan-kevitra tamin'olona sy vondron'olona tao amin'ny fiangonana, fahaverezan'ny namana na fifandraisana teo aloha, na toa tsy fahampian'ny fanekena ny maha-izy azy na ny fifandraisana (olona 9, 43%).

c. Olona eo amin'ny fomba fiainana: tsy fifanarahana eo amin'ny fomba fiainan'ny fiangonana sy ny asany ary ny an'ilay mambra (olona 3, 14%).

2. *Ny Dingan'ny Fihatahana.* Eo amin'ny dingana faharoa, araka ny voalaza etsy ambony, dia miharatsy hatrany ny fifandraisana (i Savage dia mahita izany toy ny "toe-javatra miteraka tebiteby" na fotoana itrangan'ny "te-javatra miteraka tebiteby"), izay manafaingana ny ezaka hanapahana hevitra hihataka ary hiala amin'ny fandraisana anjara amin'ny fiainam-piangonana. Ny fialana dia miteraka fahatsapana manokana fahaverezana/fahabangana na fangirifiriana, izay anisan'ilay toe-javatra.

3. *Ny Dingan'ny Fivoahana.* Rehefa mahatsapa ilay olona fa tsy nisy nahamarika ny fihatahany na tsy nisy nanontany momba izany, dia manamafy ny ny fanapahan-keviny hiala izy. Mandray fanapahan-kevitra antsitrapo/an-kitsirano tsy hiverina ao amin'ny fiangonana izy ary manjary tsy mavitrika na manomboka mitady fifandraisana amin'ny fiangonana hafa (araka ny fanadihadiana nataon'i Savage, dia 66% amin'ny olona mandao ny fiangonana no lasa "tsy miraika intsony" rehefa tonga amin'io dingana io, mahatsapa ho tsy mahavita na inona na inona eo antrehan'ny toe-javatra; ny 33% hafa kosa dia lasa "monamonaina," mahatsapa ho tsy manana fanantenana intsony momba ny toe-javatra misy azy. Ny olona, hoy ny fanazavany, dia avy amin'ny fametrahany ilay olona ny fanomezan-tsiny ny amin'ny zavatra nitranga eo amin'ny tsy fanampian'ny hafa na eo amin'ny tsy fananany fanantenana intsony). Ary lasa *Dingan'ny Fivoahana* izany.

Tokony ho marihina fa sivy tamin'ireo olona nametrahana fanontaniana no nanambara fa ny fitsidihana na fanadihadiana nataon'ny pasitora na olona hafa nandritra ny fotoana nihatahany dia mety ho nitondra fahasamihafana teo amin'ny fanapahan-keviny handao ny fiangonana.

Nisy vehivavy nisara-panambadiana avy amin'ny fiangonana ambanivohitra niteny toy izao:

*"Tena reraka aho. Niasa adiny enina ambinifolo isan'andro aho, fito andro isan-kerinandro, ary araka ny voalazako dia nitohy izany nandritra ny roa vola teo ho eo (izay tsy nahafahako nankany am-piangonana). Ary nihevitra aho fa raha mba nisy olona niantso ahy taorian'izany roa volana izany ka niteny hoe "fa misy inona e?" dia mba mety ho nilaza tamin'izy ireo aho ny amin'izay zavatra tena nitranga aho. Ary mety mba tonga aho ny Sabata manaraka."*

Ireny fanambarana manokana ireny dia namariparitra tamintsika tamin'ny fiteny mazava ireo dingana telo ahitana ny hery manosika/manentana amin'ny fialana amin'ny fiangonana. Ireo hery manosika ireo dia niasa tamin'ny fomba samihafa teo amin'ny fiainan'ireo olona nametrahana

fanontaniana ary niharihary izany rehefa nitantara ny antony nandaozany ny fiangonana ny tsirairay.

**Fanasitranana: Serasera/Fifandraisana toy ny fanafody fanefitra**

Ny fisian'ny serasera - na ny tsy fisian'izany - no anto-javatra lehibe eo amin'ny fanandraman'ny fandaozana fiangonana. Ny fifandraisana mamelombelona, isian'ny fahatsapana izay ilain'ny hafa, ary firaisam-po eo anivon'ny fiangonana dia mety ho fanafody fanefitra tena mahomby ho an'ny tsy fahafaham-po sy ny fihatahana.

Ireto misy soso-kevitra dimy ho fanasitranana:

1. Izay rehetra azon'ny fiangonana atao mba hahatonga ny mambra *rehetra* hifandray dia fototry ny fiarovana. Ny serasera manokana dia manorina ny fifandraisana manokana. Ary ny fifandraisana amin'ny hafa ao amin'ny fiangonana, amin'ny vondrona sy ny asa ataony ary amin'ny pasitorany dia manome ho an'ny mambra fahatsapana fanekena ny maha-izy azy sy fahatsapana ny maha-anisan'ny fiangonana azy (jereo toko 5 "Incorporating," Roy M. Oswald and Spead B. Leas, *The Inviting Church*. The Alban Institute, Inc.1987). Ny fifandraisana dia manamafy ny maha-anisan'ny fiangonana ny tena.

2. Ny fomba fiasa manaraka sori-dàlana sy tsotra ijerena ny akony avy amin'ny olona dia samy ilaina satria mahatonga ny pasitora sy ny mpitondra fiangonana hahatsapa ny filàna fiovana sy ny zavatra antenain'ny olona ary ny tsy fahafaham-po mipoitra eo amin'ny mambra. Ny akony avy amin'ny olona dia manana ny lanjany amin'ny fomba manokana mandritra ny fotoana sasantsasany "maneho ny taha ambony mety hitrangan'ny toe-javatra". Ny fanadihadiana natao dia naneho fa ny fifandraisana isian'ny fahatsapana izay ilain'ny hafa mandritra ireny fotoana ahitana taha ambony mety hitrangan'ny toe-javatra ireny dia tena zava-dehibe tokoa amin'ny fomba manokana mba hahafahan'ny olona hafa ao amin'ny fiangonana manao zavatra omban'ny fiahiana sy ny fiheverana ary mampifanaraka amin'ny zava-misy ny filàna vaovao na ny zavatra antenain'ny olona. Ny fiahiana ombam-piheverana dia hanampy hiarovana amin'ny tsy fahafaham-po.

3. Misy mpandikina sasany manoso-kevitra fa ny fiangonana dia mila manao jery todika isan-taona ny fandaharam-potoanany sy ny fandaharan'asany mba hahazoana antoka fa manatanteraka tsara ny asany izy ary manome izay ilain'ny mambra sy antenainy. Araka ny tondroin'i Hope sy Roozen, **"Any Amerika miaraka amin'ny lovany momba ny fanoloran-tena hiasa antsitrapo eo amin'ny lafiny ara-pivavahana, ny fiangonana dia tsy maintsy manao izay hisintonana sy hitehirizana ny mambra ao aminy, arakaraka ny fomba anomezany fahafaham-po tokoa ny zavatra manokana ilain'ny mambra sy tiany kokoa, eo amin'ny lafiny ara-pivavahana sy ara- piaraha-monina** (Dean R. Hope and David A

Roozen, eds. *Understanding Church Growth and Decline:1950-1978*. New York, Pilgrim Press, 1979, p.221).

4. Ny fanadihadiana dia maneho fa ny fomba fifandraisana iniana izay mifantoka amin'ny famantarana sy fidirana an-tsehatra amin'ny fihatahan'ny mambra dia mety manova izany indraindray. Saika ny antsasaky ny olona nametrahana fanontaniana dia ho nandray am-pifaliana ny fanadihadiana ataon'ny pasitora sy ny mpitondra hafa ao amin'ny fiangonana mandritra ny fotoana ihatahany. Etsy ankilany, telo amin'ireo olona nametrahana fanontaniana no nilaza fa ny fanatonana natao tamin'izy ireo nandritra ny fihatahany dia tsy nanohina ny fo ary vao mainka nanaratsy ny toe-javatra. Noho izany ny ezaka fidirana an-tsehatra dia tsy maintsy arindra amim-pitandremana ary tanterahin'ny olona mahay ny fomba fifandraisana sy fihainoana ny olona tezitra sy mandratra. Fa raha tsy izany dia handamoka ny ezaka.

Misy fambara loza mazava izay manondro ny mety ho fihetsika fihatahana:

- \* ny tsy fahatongavana amin'ny fanompoam-pivavahana sy ny asa izay fanaon'ilay olona
- \* ny fandavana hanaiky na hiala amin'ny toerana fitarihana.
- \* ny fampiatoana ny fanohanana ara-bola na ny tsy fetezana hanavao ny fanekena ara-bola.

## **Famintinana**

Araka izany, inona no mahatonga ny mambra - na dia ireo efa tranainy aza - hiala tsimoramora, amin'ny tsy fahafaliana, hivoaka ny varavarana aorian'ny fiangonana? Ny valiny nomen'ireo olona 21 tsy mavitrika amin'ny fiainam-piangonana dia tena mazava. Ny antony lehibe indrindra dia ny tsy fahatanterahan'ny zavatra nantenaina sy ny fifandraisana tapaka na tsy nampiroboroboina. Ary ny ezaka fanehoana famindram-po na *coup de grace* avy amin'ireo olona sasany ao amin'ny fiangonana dia tsy ampy ka namoizana tanteraka ireo mambra tsy faly taorian'ny fihatahany.

Resy lahatra aho fa ny tsy fahatanterahan'ny zavatra nantenaina dia manondro ny tsy fahampiana lehibe eo amin'ny fifandraisana, na ny fijerena ny akony avy amin'ny olona eo amin'ny lafiny ara-pifandraisana dia manondro ny tsy fahampian'ny fotoana mety ifandraisan'ny mambra , mifototra amin'ny fifandraisana ataon'ny isam-batan'olona. Ny asa fiarovana mahabe fanantenana indrindra azon'ny fiangonana atao dia manome rivo-piainana mamelombelona eo anivon'ny mambra rehetra ary mikatsaka amin-kitsim-po ny akony avy amin'ny mambra, indrindra amin'ny fotoana ahitana taha ambony mety hitrangan'ny toe-javatra.



Toko fahatelo  
**FOMBA FAMERENANA :**  
**AHOANA NO FOMBA HAMERENANTSIKA AZY IREO?**

**Fampidirana:**

"Ao anaty fon'olombelona lalina ao, tsindrian'ilay mpaka fanahy  
Misy fihetseham-po milevina izay azon'ny fahasoavana amboarina indray  
Nokasihiny ny fo feno fitiavana iray, nofohazina tamim-pahalemam-panahy  
Ireo tadin-java-maneno efa tapaka dia hangovingovitra indray  
- Rescue the Perishing (vs.3)

:\*Amin'ny fomba ahoana no ahazoantsika "mampangovitra indray ireo tadin-java-maneno efa tapaka"?

Ny fanadihadiana dia maneho fa 30-35% eo ho eo amin'ny mambran'ny fiangonana no tsy mavitrika. Na iza na iza hianao, na inona na inona toerana tazoninao ao amin'ny fiangonanao, dia afaka mitondra fahasamihafana hianao ...  
afaka misakana ny tsy fahavitrihana hianao ...  
afaka mifandray amin'ny fomba feno fiahiana sy fiheverana amin'ny mambra tsy mavitrika hianao...  
afaka mandray sy miarahaba azy tonga soa hianao raha manapa-kevitra hiverina izy ireo...

Raha manao ny dingana mety hianao, dia afaka mandray anjara amin'ny zava-mahagaga lehiben'ny fampihavanana sy fanasitranana.

**1. FOMBA HAMANTARANA**

Amin'ny fomba ahoana no ahitanao hoe iza no mambra tsy mavitrika? Io fanontaniana io dia manana fanontaniana iray hafa lalina kokoa ao ambadika manao hoe, Amin'ny fomba ahoana no amantananao ny tsy fahavitrihana eo amin'ny dingana fanombohany? Ny fiangonana tsirairay – kely na lehibe – dia tokony hanana tombon-tsoa ny amin'ny karazam-pandaminana izay miantoka ny tsy hisian'ny olona ho tafavoaka mora foana. Ireto misy fomba vitsivitsy ahitana ireo mambra tsy mavitrika:

1. Firaiketana an-tsoratra ny fahatongavana. Ny tompon'andraikitra ao amin'ny fiangonana dia afaka mandray an-tsoratra ireo izay tsy tonga.
2. Vondrona misahana ny Mambra tsy mavitrika. Io vondrona io dia miara-mijery ny lisitry ny mambra, ary miara-manambatra ny fahatsapan'izy ireo ny amin'ireo tsy mavitrika.
3. Karatra Fisoratana anarana ho amin'ny Fandraisana ny Fanasan'ny Tompo. Io dia fanompoam-pivavahana atao isan-telovolana ka amin'izany no anavaozan'ny mambra ny voadim-paneken'ny. Manana fironana tsy hanatrika izany ireo tsy mavitrika.
4. "Hetsiky ny Fisakaizana". Izany dia ahitana fampitapitana taratasy ho soniavina eny amin'ny dabilio ... fomba iray hamaritana ny fiovana eo amin'ny firafitry ny fahatongavana.

5. Drafitra ho an'ny Mpiandry ondry. Fandaharana iray anendrena ny mambra hifandray amin'ny mambra namany ao anatin'ny faritra iray.

6. Fihainoana mavitrika. Amin'ny alalan'ny fihainoana marina tokoa ny olona, dia afaka manangona zavatra manondro ny tsy fahavitrihany eo amin'ny fiantombohany hianao.

7. Ny salohim-boaloboka. Loharano mitarika eo amin'ny olona izay mety ho eo amin'ny dingana vao manomboka. "Amin'ny fomba ahoana no tsy hampanenoanao ny lakolosy?"

8. Solosaina. Io fitaovana io dia afaka manampy amin'ny fitehirizana fampahalalana manan-danja. Ny fandaharana momba ny antontan'isa ... dia ahafantarana ireo fiovaovana eo amin'ny fahatongavan'ny olona tsirairay. Ny zavatra avoaka araka izany dia tokony ho ny lisitr'ireo olona izay ahitana fiovana eo amin'ny fahatongavana na ny fandraisana anjara.

Ireo rehetra ireo dia fomba entina anangonana fampahalalana. Tsy misy na dia iray aza anefa amin'izy ireo manome antoka fa raha vao voangona ny fampahalalana dia hampiasaina avy hatrany... aoka izany no hitarika anao hanomboka ezaka eo amin'ny fanompoana.

Fanontaniana: Moa ve tsy toetoetra maha-olombelona ny mahatonga ny olona indraindray mavitrika be, ary indraindray tsy mavitrika .... mafana avy eo mangatsiaka amin'ny fientanam-po? Raha manatona olona sasany hianao dia mety hahatsapateny ho toy ny anaovana teny ratsy izy amin'ilay soso-kevitra!

Valiny: Mety ho fihaikana mahafinaritra ny hanana 100% amin'ny olona ao ampiangonana ho liana 100% amin'ny fandraisana anjara mavitrika!  
Ny zava-misy dia mampianatra fa ny fiasan'ny ao anaty no mifehy ny fahazotoan'ny olona sy ny fahafahany mandray anjara. Indraindray ireny fiasan'ny taova ireny dia manana hafainganam-pandeha mafy dia mafy ... ary amin'ny fotoana hafa dia miadana izany . Miovaova ny fiainan'ny olona.

Tokony hitombo ara-panahy hatrany ny tsirairay, tokony ho entanina ary amporisihina amin'ny fitiavana an'Andriamanitra, ary tokony hanamafy sy handalina misimisy kokoa ny fifandraisany amin'Andriamanitra. Kanefa ny "tokony" dia mpanentana mahery vaika. Soso-kevitra telo:

(1) Ny fiangonana dia mila mampitombo ny fahafahany manampy ny olona hahita fa ny fahasalamany sy ny fahatomombanan'ny fiainany dia miankina amin'ny fifandraisana mitohy sy lalina amin'Andriamanitra.

(2) Ny mpitondra fiangonana dia mila manomboka amin'ny filazana ny fahamarinan'ny filazantsara, ny "maha-ho anao" ny filazantsara, amin'ny feo avo sy mazava. Ny fitiavan'Andriamanitra dia fitiavana natao ho anao. Jesosy Kristy dia maty ho anao.

**FAMPIASANA: Vakio Isaia 53**, amin'ny fampiasana ny "isika" sy amin'ny fitadidiana ny fampiasan'ny mpaminany ny teny Hebreo 3 ilazana ny fahotana --

(1) ny "fahadisoako" - and.5: fikomiana an-kitsirano,

- (2) ny "heloko": faharatsian'ny toetoetra,  
(3) ny "fahotako" - and.12; tsy fahatanterahana

(3) Ny maha-mpisorona ny mpino rehetra dia ampahany lehibe amin'ny drafitr'Andriamanitra ho an'ny fiangonana. Rehefa mahita ny tenany ho mpitandrina avokoa ny kristiana tsirairay, manana andraikitra masina, ary fanomezam-pahasoavana masina hanaovana izany asa masina izany, dia hanakaiky kokoa ny 100%-n'ny nofinofy isika.

Momba ny hafanana sy fangatsiahana: ny fiangonana dia afaka manatsara ny firaketany antoratra eo amin'ny fampitana ny filazantsara ary mampitao ny olona ho amin'ny asa fanompoana. Amin'ny ankapobeny dia tsy misy olona mandà ny ho tadiavina amin'ny fahalianana feno fiahiana/fikarakarana, koa na dia mahita olona toy ny tsy mavitrika aza hianao dia hankasitrahana ny fiheveranao feno fitiavana fa tsy hankahalaina akory .

## 2. FITSIDIHANA

Ny asa fanompoana amin'ireo tsy mavitrika dia tsy raisin'ny olona maro ho zava-dehibe. Mora kokoa sy mitaky fotoana kely kokoa ny mahazo mambra vaovao noho ny mamerina ny mambra taloha. Azo atao ve ny manentana ny fiangonana hanokatra asa fanompoana toy izany?

Ny HERY MANDRISIKA dia teny tsy dia azo loatra ny dikany eo amin'ny fiteny ankapobeny. Misy mihevitra izany ho toy ny "fanaovana/fanerena ny olona ho tia" manao zavatra amin'ny fomba toy izao na toy izao. Tsy izany anefa. Ny zavatra misakana na manenlingelina ny RAIAMANDRENY rehetra na ny MPANAO DIDIKO FE LEHIBE tsy ho afa-manotra dia satria tsy misy na iza na iza afaka manery na iza na iza ho tia manao zavatra iray.

Ny HERY MANDRISIKA mandrakariva dia teraka avy ao anaty, fa tsy terena avy ety ivelany na oviana na oviana.

Afaka *manentana/mandrisika* olona hanao zavatra iray hianao, izay tsy mitovy amin'ny manery azy ho tia manao an'izany. Io karazana fandrisihana io matetika dia ampiarahina amin'ny endrika sazy fampitahorana sasantsasany na fandavana:

**"Jones, tsy maintsy tonga ara-potoana eto hianao raha tsy izany dia voaroaka!"** ary  
**"Tsy mahazo tsindrin-tsakafo hianao raha tsy hohaninao io laisoa io."**

Ny tena fandrisihana avy ao anaty ho an'ilay olona dia mety ho tahotra, fiarovana ny fahazoana antoka ny fiainana, na faniriana zavatra tsara izay tsy ho azo raha tsy aorian'ny fitelemana zavatra ratsy anankiray.

Satria ny HERY MANDRISIKA dia mivoaka avy ao **anaty** mandrakariva, dia inona no azon'ny fiangonana na ny olona atao mba hifehezana ireo filàna na zavatra irina? Amin'ny fomba ahoana no azonao anentanana/andrisihana ny fiangonana mba hiraika momba ny tsy fahavitrihana?

Ny VAOVAO RATSY dia izao: tsy azonao atao izany. Ny VAOVAO TSARA kosa dia: tsy tokony hataonao! Ny fandrisihana tany am-boalohany dia efa eo amin'ny fatrany lehibe ho an'ny ankamaroan'ny mambra tsy mavitrika. Saika ny kristiana rehetra no manana olom-pantatra izay

tsy mavitrika izay karakaraina – namana, olona ao amin’ny fianakaviana. Ireo izay manana fihetseham-po ratsy momba ireo mambra tsy mavitrika rehefa ampiasaina amin’ny ankapobeny izany teny izany, dia miova rehefa manondro olona manokana izany, ary manao fampifandraisana fa ranona sy ranona dia tena mpifanolo-bodirindrina amiko tokoa!

Nahoana ny MAMBRA MAVITRIKA no mandà tsy hirotsaka amin’io asa fanompoana io?

**(1) Manana tahotra maro izy ireo.** Ny karazana tahotra rehetra no miasa ao an-tsainy:

tahotra ny ho lavina

tahotra ny hiatrika fahatezerana

tahotra ny tsy fahazoana antoka

tahotra ny hanao zava-baovao

tahotra ny habetsahan’ny fotoana ho lany amin’izany

tahotra sao hanafintohina satria mety hilaza zavatra diso/tsy araka ny tokony ho izy.

**(2) Tsy ampy fahaiza-manao ara-piaraha-monina.**

Ny sasany dia mahita ny tenany ho saro-kenatra, tsy dia tsara loatra eo amin’ny fahaiza-manao ara-tsosialy. "**Tsy mahay manao laha-teny madinika aho,**" hoy izy ireo. Vaovao mahafaly izany, satria tsy "laha-teny madinika" no ilain’ny mambra tsy mavitrika! Fa kosa "**Fihainoana betsaka**"! Na iza na iza dia afaka mianatra izany.

Ny fifandraisana tsy ara-pomba na kisendrasendra, amin’ny fihaonana tsy nampoizina eny andalana dia zavatra hafa mihitsy. Ny fanambarana tsy aloakin’ny vava rehefa mihaona amin’ny mambra tsy mavitrika dia ny hoe natao hitondra resaka momba ny fiangonana hianao. Tsy izany. Tsara lavitra noho izany dia arahabao amin’ny fomba mafana izy ary anehoy fifaliana tsy amboamboarina amin’ny fahitana azy ireo indray. Aoka hiseho amin’ny maha-hianao anao amin’ny fomba tsotra, amin’ny toe-tsaina feno fisakaizana. **AOKA TSY HANAO FANAKIANANA NA HO BE RESAKA!**

**(3) Tsy hainy ny manavaka ny Zava-kendrena amin’ny Vokatra sy ny Zava-kendrena amin’ny Dingana Atao.**

Ny sehatra iray hafa mampisy fanoherana dia mifandray amin’ny hoe **INONA na TOKONY HO INONA** ny zava-kendren’ny fitsidihana na fifandraisana.

Raha toa ny zava-kendrena ka naorina amin’ny hoe "**hitondra ilay olona tsy mavitrika hiverina any am-piangonana na amin’ny fomba ahoana na ahoana,**" dia manimba ny fiheverana momba ny mambra mavitrika amin’ny maha-kristiana mpiahy azy izany, nefa matetika loatra ny zava-kendrena toy izany – **ZAVA-KENDRENA AMIN’NY VOKATRA** – dia tsy inona fa tena ilay zava-kendrena atangan’ny fiangonana. Angamba misy olona vitsy mahatsapa ho mahazo aina amin’ny fomba voajanahary eo anatrehan’ny fanerena mafy, saingy ny ankamaroan’ny olona dia tsy izany – na tsy tokony hatao toy izany!

Raha toa kosa ny zava-kendrena ka ho fanorenana **fifandraisana** ary **famaritana ny zavatra ilain’ny mambra tsy mavitrika**, dia mihena ny fahadisadisana, angamba ho foana mihitsy aza. Ny zava-kendrena amin’ny lafiny mahomby toy izany no atao hoe **ZAVA-KENDRENA**

AMIN'NY DINGANA ATAO ary mifanaraka tsara amin'ny fomba voajanahary amin'ny fiheveran'ny olona ny amin'ny tokony ho asa fanompoana.

ZAVA-KENDRENA AMIN'NY VOKATRA: Ny fiheverana fa ny zavatra kendrena amin'ny fifandraisana amin'ny mambra tsy mavitrika dia

ny hitondra azy hiverina any am-piangonana,  
ny hahatonga azy hanova ny fomba fiheverany/fijeriny, na  
ny hahatonga azy hamela heloka sy hanadino.

Noho izany, ny MAMBRA MAVITRIKA dia nanapa-kevitra mialoha ny fotoana ny amin'izay tsara indrindra ho an'izay rehetra voakasiky ny toe-draharaha, ary ny vokatra amin'izany dia izay nitolomana mafy. Izany dia milalao an'Andriamanitra amin'ny alalan'ny fiainan'ny hafa. Izany matetika dia arahin'ny fihetsika manao hoe, "**Aoka ho mavitrika na ho zavatra hafa**". Ka ny olona tsy mavitrika izany dia nifidy ny "**zavatra hafa**".

ZAVA-KENDRENA AMIN'NY DINGANA ATAO: Ny ifantohana dia eo amin'ny zavatra ilain'ny mambra tsy mavitrika. Ny zava-kendrena dia

hihaino ny hafa,  
hiahy sy ny hampahery ny hafa,  
hifampizara fitiavana kristiana amin'ny hafa.

Tsy misy maharatsy ny vokatra: ny hahatonga ny mambra tsy mavitrika hiverina ao am-piangonana, hahatonga azy ireo hamela heloka, na miaraka amin'ny famelantsika. Tsy misy maharatsy ny amin'ny fianjeran'ny sakantsakana ary ny fiovan'ny fihetsika – fihetsiky ny tsirairay. Tsy misy maharatsy na inona na inona, afa-tsy ny hoe rehefa manosika ho amin'ny vokatra hianao dia mandositra ny vokatra

**ZAVA-KENDRENA AMIN'NY VOKATRA**  
**mifanohitra amin'ny**  
**ZAVA-KENDRENA AMIN'NY DINGANA ATAO**

**Fanontaniana: Misy fomba MANARAKA FITSIPIKA hifandraisana amin'ny mambra tsy mavitrika ve, hamatorana azy amin'ny vozony ary hitarihana azy ho ao am-bala?**

Raha miaraka amin'ny asa tsara sy ambony hafa - dia tsy misy fomba haingana sy tsotra hanaovana asa fanompoana.

**TENY FANEVA: TONGA SOA AMIN'NY FIAINANA ATY AN-DANITRA!**

Raha toa ny “manaraka fitsipika” midika hoe: fanesorana ny fihetsika sy fomba amam-panao izay misakana ny asa fanompoana ambony kalitao voarindra am-pitandremana fatratra, dia ENY.

Ny fomba fiasa **mifototra amin'ny vokatra** dia mifantoka amin'ny ho avy sy ny fiafarana. Izany dia mampitombo ny fanerena atao amin'ny olona rehetra, na mambra mavitrika na tsy mavitrika. Izany dia manaisotra amin'Andriamanitra sy ny mambra tsy mavitrika ny vokatra izay tokony ho tratariny/tanterahiny.

Ny fomba fiasa **mifototra amin'ny dingana atao** dia mifantoka amin'ny ANKEHITRINY, ary ny FOMBA AMPIASAINA. Izany dia mampihena ny fanerena eo amin'ny mambra mavitrika sy tsy mavitrika. Izany dia mametraka ny fifehezana ny toe-javatra amin'Andriamanitra sy ny mambra tsy mavitrika, ary mametraka ny mambra mavitrika hifehy ny asan'ny tenany.

#### **(4) Sahiran-tsaina izy ireo**

Misy olona sasany manana toetra voajanahary saro-kenatra sy mahatsapa ho sanganehana momba ny fanatonana ny hafa. Ny zava-dehibe hita dia mety hihevitra ny olona hafa fa hianao dia mpanao resaka mahatalanjona raha mianatra fotsiny ny hametraka fanontaniana tsara ary mamela azy hanao ny ampahany betsaka amin'ny resaka.

Angamba ireo mambra sahiran-tsaina ireo dia mila manontany hoe nahoana izy no manatona mambra tsy mavitrika. Maro ireo sahiran-tsaina momba an'ilay zavatra kasaina hatao satria ny hery manentana azy ireo dia voafono manodidina ny hevitra raikitra fa ny anton'ny fitsidihana dia ny hahatonga azy ireo hiova, na hitaona azy ireo hiverina any am-piangonana. Izany karazana **fifantohana amin'ny vokatra** izany dia voatery mahatonga azy ireo hahatsapa tena ho meloka sy sahiran-tsaina.

FANAFODY FANEFITRA: tsy mitsahatra miteny amin'ny tenany fa manao fifandraisana fotsiny izy satria miah-y ny momba an'ilay olona.

#### **(5) Tezitra amin'ireo Mambra tsy mavitrika izy ireo**

Raha omena alalana hanao izany ireo mambra MAVITRIKA dia afaka manangana lisitry ny loniloniny amin'ireo TSY MAVITRIKA.

**"Matory izy ireo."**

**"Tsy manao akory ny zavatra rehetra ataoko mba hanohanana ny fiangonana izy ireo."**

**"Mety manana antontam-bola mihoatra izy ireo satria tsy mandray anjara amin'ny fiangonana."**

Ny fandresena ireo fihetseham-po ireo dia tsy voatery ho moramora akory. Aiza no hanombohana: Hevitra roa

(1) FAMELAN-KELOKA. Mahatsapa fa hianao koa dia mila famelan-ke-loka tahaka ireo tsy mavitrika ireo. Ento eo amin'Andriamanitra ny fahatezeranao mba hangatahana famelana. Tsy afaka hanao na inona na inona hanampiana ny fifandraisanao amin'ny hafa hianao raha tsy efa voaisotra izany.

(2) FAHATSAPANA IZAY MAHAZO NY HAFA. Rehefa azo ny fampahalalana marina momba ireo tsy mavitrika - ny alahelo nolalovany, ny olana nitranga teo amin'ny fiainany - dia ho levona ny fahatezerana ao amin'ny hafanan'ny firaisam-po.

Araho ny ohatr'i JESOSY: Nanao ahoana ny fihetsiny tamin'ireo mpamory hetra roalahy - - Levy sy Zakaiosy; ilay vehivavy azo nijangajanga.

“Tombontsoa lehibe ho antsika”, Vaovao Mahafalin’Andriamanitra, ny ahitany antsika toy izany koa.

### **(6) Feno fitsaratsarana izy ireo noho ny tahotra ny hampivaha ny filamatra tokony hijoroana**

Misy mambra MAVITRIKA sasany mijery ny tsy fahavitrihana ho toy ny asan’ny fahotana eo amin’ny fiainan’ireo “tsy mavitrika” – izany tokoa – ary mijery azy ireo fotsiny ho toy ny mpanota. Izany fihetsika izany dia manimba ny tena ary mahafaty. Nahoana? Ny fahotana dia ao amin’ny olona rehetra saingy miseho amin’ny fomba samihafa: mety ho tsy fahavitrihana, mety ho fitiavam-pahafinaretana, mety ho fanamarinan-tena! Raha sokajiana fotsiny ho mpanota izy ireo dia feno fitsaratsarana sy hatezerana ny fihetsikao aminy.

FILAMATRA: Ny filamatrao dia anao manokana, fa tsy an’olon-kafa. Hianao koa dia tsy voatery hampihatra na hisalotra ny fihetsika sy filamatr’ireo tsy mavitrika. Hazony ny filamatrao manokana. Aza mitsahatra ny tsy ho any am-piangonana rehefa Sabata mba hanaovanao fitsidihana – satria mihevitra hianao fa ao an-tranony izy amin’io fotoana io.

Ny asa fanompoana amin’ireo tsy mavitrika dia ny fisehoana ho JESOSY KRISTY amin’izy ireo. Ny fitomboan’izy ireo ara-panahy dia tsy miankina velively amin’izay ataonao aminy, fa izay ataon’Andriamanitra aminy. Raha tonga hianao miaraka amin’ny fanarahan-dalàna mavesatra – **"Ralph, eto aho hiteny aminao ny dikan’ny sitrapon’Andriamanitra aminao"**- dia mety ho marina izay lazainao nefa kosa tsy hanampy na amin’inona na amin’inona. Tianao ve ny hanana ny marina sa ny hiverenany any am-piangonana? Eo anatrehan’ny toe-javatra misy azy ireo, moa ve tony sy mahitsy fo hianao, mahafehy ny fihetseham-ponao manokana sa maneho faharikorikoana amin’ny zavatra tantarainy? Ny fihetsika voalohany dia manentana ny fitomboana, ny faharoa kosa mamono azy.

## **3. ASA**

Inona no fomba fiasa tsara indrindra? Tsy misy lalàna henjana sy haingana mipetraka manokana, satria ny asa fanompoana amin’ireo tsy mavitrika dia tahaka ny hoso-doko sy zava-kanto. Ny paik’ady lazaina manaraka eto dia tahaka ny loko eo amin’ny borosy fandokoan’ny asa fanompoana ataontsika.

### **(1) Manoratra taratasy ho an’ireo mambra tsy mavitrika**

Aza manao izany! Ny fandefasana taratasy mba hamporisihana azy hiverina any am-piangonana no anisan’ny fomba ampiasaina betsaka indrindra nefa koa anisan’ny tsy mahomby indrindra hiezahana hahatrarana azy ireo, ary mety hametraka elanelana bebe kokoa aminy sy ny fiangonana. Tao amin’ny seminera iray dia nanontany aho nanao hoe: "Efa mba nisy nahita ohatra

anankiray ve hianareo hoe **oviana ny taratasy nalefa tamin'ny mambra tsy mavitrika no efa nahatafaverina azy ho any am-piangonana?"** Indray mandeha nisy mpanatrika nilaza hoe, "Eny, ny fianakaviako dia tsy mavitrika, ary nahazo anankiray tamin'ireny taratasy ireny izahay. Tezitra mafy izahay ka dia nanapa-kevitra ho any amin'ny fiangonana hafa!"

Ny taratasy dia tsy mitarika ny olona hiala; fa mety hanome azy ireo kosa antony fanampiny hijanonany lavitra. Ny taratasy dia tsy misy fihetseham-po fa mangatsiaka ary matetika no manana endrika fanomezan-tsiny, ary saika mazàna no raisina amin'izay heviny izay ilay izy na dia nokendrena ho amin'izany tokoa na tsia. Ny taratasy dia tena zotra tokana ary mametraka hevitra, na dia tsy lazaina aza, fa misy **ambony sy ambany** eo amin'ny fifandraisana. Na dia manasa ny mambra tsy mavitrika mba hamaly aza ilay taratasy, dia milaza kosa izany fa valiny tokana ihany no mahaliana ny mpanoratra, dia ny **hiverenana any am-piangonana!**

Raha toa misy safidy atao ny amin'ny hoe tsy manao na inona na mandefa taratasy, dia aleo tsy manao na inona na inona. Manao asa fanompoana bebe kokoa hianao amin'ny fanaovana fanimbana kely kokoa. Nahoana moa ny fiangonana no mandefa taratasy? Mora kokoa ny mandefa taratasy noho ny manao fifandraisana manokana. Ity farany dia miteraka karazana tebiteby rehetra rehefa amin'ny olona mihoatra ny iray no anomanana ny asa hatao.

## **(2) Mandefa fitaovana miaraka amin'ny fanamarihana fanorenana ny fifandraisana**

Raha tsy misy fandrampandrika miafina kendrena amin'ny zavatra alefa, dia tsarovy, **dingana** fa tsy vokatry. Ny fomba tsara indrindra hahatsapana fa mazava ny antony manosika anao dia ny mandefa zavatra mitovy amin'ny olona rehetra - farafaharatsiny amin'ny mambra notsongaina fa tsy amin'ireo tsy mavitrika ihany.

Misy fiangonana sasany mandefa amim-pahazarana fotsiny **karatra tsingerin-taona** ho an'ny mambra rehetra. Rehefa raisina tahaka ny olona hafa rehetra ireo mambra tsy mavitrika dia mampisy tombon-dahiny izany. Ny fanambarana fohy na taratasy ampiarahina amin'ny fifandraisana ataon'ny tena manokana dia ekena ary tena tandrify tokoa, maneho mandrakariva fa anisan'ny ezaka mitohy hanorenana fifandraisana izy ireo.

## **(3) Fifandraisana an-telefaonina**

Tahaka ny amin'ireo teny fohy na karatra mampahery, ity fomba fiasa ity dia mety ho fitaovana tsara/mahomby kanefa tsy mahasolo ny fifampikasohana manokana. Misy fetrany ny fomba hanehoana fa olona afaka/vonona hifandray hianao raha eo amin'ny telefaonina. Mampisy fahasamihafana ny fifandraisana. Misy olona manamarika toy izao:



**Amin'ny lafiny iray dia heveriko fa ny antso an-telefaonina dia fifandraisana ataon'ny tena manokana, saingy tsy fifampikasohana AMIN'OLONA, ary tsy tomombana ny serasera noho ny tsy fahafahana "mamaky" ny valintenin'ny hafa izay tsy aloaky ny vava fa aseho amin'ny fihetsika. Heveriko fa ny fiahiana mifantoka amin'ny dingana tsara ho an'ireo tsy mavitrika, amin'ny ampahany betsaka, dia resaka fahazoana an-tsaina sy fahatsapana ny fomban'ny tena manokana. Hitako fa mihena be dia be ny fahatsapako ny manjo ny hafa rehefa tsy afaka mahita maso ny fihetsiny momba ny fihetseham-pon'ilay olona aho."**

Araka ny ho hitantsika, ny fifandraisana an-telefaonina dia manana ny anjara toerany eo amin'ny FANDAMINANA fitsidihana, nefa ankoatran'izay fifampikasohana voalohany izay dia voafetra ny tombam-bidiny rehefa tonga amin'ny fanorenana fifandraisana. Raha vao miorina ny fifandraisana dia lasa ampahany amin'ny fitaovana fikojakojana sisa izy. Ny fifampikasohana mifanatrika no loha-laharana.

#### **(4) Fifampikasohana ataon'ny tena manokana**

Amin'ny hoe fifampikasohana ataon'ny tena manokana, ny tiako hambara dia fiahiana tena izy, tsy misy fitiavan-tena na filàna tambiny. Nahoana izany no tsara indrindra?

(1) Ny FIFAMPIKASOHANA ATAON'NY TENA MANOKANA dia mihevitra ilay mambra tsy mavitrika ho toy ny olona sarobidy, mendrika handaniana fotoana. Rehefa manomboka mahatsapa ny tenany ho sarobidy eo anatrehan'ny fiangonana ny mambra tsy mavitrika, dia mety hanokatra ny varavarana ho amin'ny fanandramana voalohany ny amin'ny fahalalana ny tombam-bidin'ny tenany eo imason'Andriamanitra.

(2) Raha tena marina tokoa (tsy amboamboarina) ny FIFAMPIKASOHANA ATAON'NY TENA MANOKANA ary feno fiahiana, dia tsy hahatsapa ny tenany ho toy ny zavatra notsimponina/nangonina fotsiny ilay mambra tsy mavitrika. Ny fifantohana dia eo amin'ilay olona mihitsy ary amin'ny zavatra ilain'ilay olona.

(3) Ny FIFAMPIKASOHANA ATAON'NY TENA MANOKANA dia mampisava ny tsy fifankazahoan-kevitra satria mamela ny famborahana ny fihetseham-po.

(4) Ny FIFAMPIKASOHANA ATAON'NY TENA MANOKANA dia misy akony satria manova ny tsy mavitrika izay nihafahafa teo aloha ho lasa namana. Amin'ny teny hafa, manorina fifandraisana/fisakaizana izany.

## **A. IZA NO MANAO NY FITSIDIHANA: NY PASITORA SA NY MAMBRA LAIKA?**

Ny **fatiantoka** amin'ny anaovana ny PASITORA ho hany olona hanatratra ireo mambra tsy mavitrika dia eo amin'ny lafiny ADY MARIKA. Raiso ny fiangonana misy anarana 120 heverina fa tsy mavitrika, ary 41 amin'ireo no tena tsy mavitrika tokoa. Misy 5 minitra handaminana ny fitsidihana ary adiny 1 sy sasany ho an'ny famangiana tsirairay, ao anatin'izany ny fotoana lany amin'ny fandehanana = 65 ora ho an'ny fitsidihana indray mandeha an'ireo 41 rehetra ireo. Ankoatran'izany, ny fanorenana fisakaizana/fifandraisana dia mitaky mihoatra ny fitsidihana indray mandeha.

Ny **tombon-tsoa** amin'ny fitsidihana ataon'ny PASITORA dia satria mitondra miaraka aminy ny fahefana rehetra sy ny maha-azo itokiana ny asan'ny mpitandrina. Izany dia mety ho tena araka ny tokony ho izy tokoa sy araka izay mety ilain'ny mambra tsy mavitrika.

Raha mahatsapa tena ho meloka na menatra ilay mambra tsy mavitrika dia famelan-keloka, ohatra, no mety ho tsara kokoa raisiny avy amin'ny pasitora.

Ary koa, ny pasitora matetika dia heverina toy ny maneho amin'ny fomba ofisialy ny fiangonana. Ny filazan'ny pasitora hoe "Malahelo aho noho ny nitrangan'izany taminao" ho an'ny fanafintohinana nihatra tamin'ny mambra tsy mavitrika dia mety hanana ny akony lehibe noho ny avy amin'ny molotry ny mambra laika.

Ny **tombontsoa** iray amin'ny hanaovan'ny LAIKA ny fitsidihana, etsy ankilany, dia mety hisokatra kokoa sy mahitsy kokoa amin'ny mambra laika ilay mambra tsy mavitrika.

Matetika ny olona no milaza amin'ny pasitora izay heveriny fa zavatra tiany ho renesina. Ny mambra tsy mavitrika koa dia tsy afaka handroaka ny fitsidihan'ny mambra laika satria "Manao an'izao fotsiny izy fa asany izany"!" Ny laika tsara ofana na ny pasitora dia samy afaka manao fitsidihana amin'ny fomba mety mitovy sy amin'ny vokany mitovy.

## **B. IZA NO HO VANGIANTSIKA VOALOHANY?**

**Fanontaniana: Tokony hampifantoka ny ezaka ataontsika amin'ireo lasa tsy mavitrika vao haingana ve isika sa amin'ireo tsy mavitrika nandritra ny fotoana ela?**

Ny foto-kevitra ara-pitsaboana momba ny FANASIVANANA dia mety hanampy eto. Ireo maty any amin'ny sahan'ady amin'ny fotoanan'ny ady na ireo tra-boina vokatry ny loza voajanahary lehibe dia anaovana fanombanana haingana ary zaraina ho sokajy telo:

(1) ireo izay hita fa ampoizina ho velona na mahazo fitsaboana avy hatrany na tsia;

(2) ireo izay tsara vintana mety ho sitrana raha mahazo fikarakarana avy hatrany; ary

(3) ireo izay ampoizina fa ho faty na dia mahazo fikarakarana avy hatrany aza.

Amin'ny foto-kevitra hampitomboana araka izay azo atao ny isan'ny velona, ny mpitsabo dia hikarakara voalohany indrindra ireo izay ao amin'ny sokajy faharoa. Amin'ny foto-kevitra mitovy amin'izany, ny toro-hevitro dia aoka hifantoka amin'ireo izay hita fa hamaly bebe kokoa amin'ny fifampikasohana voalohany, tsy ijerena ny halavam-potoana nialany. Ireo tsy mavitrika vao haingana indrindra dia manana ny fatorana ara-pihetseham-po matanjaka indrindra amin'ny fiangonana. Ny anjara asan'ny fidiran'Andriamanitra antsehatra amin'ny fanapahan-kevitra hoe iza no ho vangiana dia tsy atao antsirambina. Ny vavaka, ny fihaonana kisendrasendra, ary ny fahafahana manatona olona manokana dia samy manana ny anjara asany avokoa hanampy eo amin'ny fandraisana fanapahan-kevitra ny amin'izay hanaovanareo asa fanompoana voalohany.

### **C. AMIN'NY FOMBA AHOANA NO HANDAMINANAREO NY DINGANA HANAOVANA NY FAMANGIANA?**

**1. Miantso aloha.** Tokony handeha ho any fotsiny tsy misy fampandrenesana ve hianareo? Kenneth C. Haugk, sady pasitora no mpitsabo aretin-tsaina nanoratra ny boky be mpividy indrindra *Christian Caregiving -- a Way of Life* (Fanomezana Fikarakarana Kristiana - Fomba Fiainana), dia nanao fanadihadiana tamin'ny olona mihoatra ny 2,000 momba io resaka io. Nametraka izao fanontaniana izao izy: Ho tian'izy ireo ve ny handray antso mialoha ny fotoana? Ny 80% dia nilaza fa tena ho tian'izy ireo tanteraka izany; ny 20% nilaza fa tsy misy fahasamihafana izany. Ny zava-misy dia manohitra ny “fahatongavana fotsiny” tsy nisy filazana mialoha. Lehibe loatra ny fisetrana toe-javatra tsy mety raha “ho tonga fotsiny” tsy nampilaza hianao, betsaka ny fahafahana mety hahatonga ny olona tsidihinao tampoka ho sorena na tafintohina. Tsy resaka safidin'ny tena manokana izany fa zavatra ilaina indrindra.

Misy antony maro ny maha-azo antoka tsara izany valin-teniko izany. Ataovy izany satria:

a. Izany dia maneho fanajana ny fotoanan'ilay olona sy ny fandaharam-potoanany.

b. Mila mihoatra ny roa minitra hianao hiresahana amin'ilay olona, kanefa izay no hany mety ho azonao raha tonga fotsiny tsy nampilaza hianao. Ilay olona dia mila manomana fotoana manokana ho an'ny fitsidihanao.

c. Manome azy fotoana hiomanany ho amin'ny fitsidihanao hianao. Ny olona tratran'ny tampoka amin'ny fitsidihanao tsy nampoizina dia mety hiteny aminao ny zavatra heveriny fa tianao ho heno - "Tonga any am-piangonana aho amin'ny Sabata manaraka e!" Raha nanome fotoana an'ilay olona hieritreretany hianao, dia ampoizina fa hisokatra sy ho mahitsy aminao izy.

d. Afaka hahazo antoka kokoa hianao fa hahita ny tsirairay avy handray anjara. Ho an'ny mpivady, dia matetika no mitovy ny haavon'ny fahavitrihana, koa rehefa lasa tsy mavitrika ny anankiray dia matetika no manaraka ho azy ny anankiray. Amin'ny fitsidihana tampoka tsy misy filazana mialoha dia ampoizina bebe kokoa tsy hahita ny andaniny na ny ankilany, na izy roa hianao.

e. Ny RESAKA AN-TELEFAONINA dia afaka manomboka, amin'ny maha-izy azy manokana, ny dingan'ny fanorenana tetezana mampifandray. Raha manao antso an-telefaonina hianao; amin'ny fomba feno fiahiana, tsy misy fitsaratsarana na fanararaotana dia betsaka ny fahafahana mety hahatonga ny fihaonana/fifanatrehana hanana fanombohana tsara sy mahomby.

**Fanontaniana: Moa ve ny fiantsoana mialoha mba handaminana famangiana tsy manome azy ireo fahafahana be loatra hanosi-bohotàna anao?**

Izy ity dia resaka **fanaraha-maso/fifehezana**. Ny fiainan'ny mambra tsy mavitrika dia efa nanambara sahady ny rivotry ny tsy fisian'ny fanaraha-maso/fifehezana momba azy ireo. Raha tsy maneho fahalalam-pomba akory amin'ny fiantsoana mialoha hianao, ny zavatra rehetra ataonao dia manamafy ny fiheverany ny tenany ho zava-dehibe. Io anefa no zavatra farany tianao hatao. Tsy ny hoe handeha hijery fotsiny an'ilay olona no zavatra kendrenao. Tsy "mikendry" na inona na inona hianao afa-tsy ny fahafahana hifandray sy hiahy ilay olona. Io fiahiana io dia manomboka amin'ny fanajana sy fahalalam-pomba asehona, izany hoe manomboka amin'ny antso an-telefaonina ataonao izany mba hangataka alalana hamangy.

**Fanontaniana: Rehefa mandamina famangiana hianao, tokony ho marihinao mazava tsara ve ny antony iantsoanao? Tokony hanamarika ny tsy fahavitrihany ho anton'ny famangiana ve hianao?**

Ny antony ifandraisanao amin'ilay olona dia satria miahy azy hianao, ary satria feno ny fitiavan'i Jesosy hianao. Maniry hifampikasoka amin'ilay olona hianao mba hahitanao izay zavatra mitranga eo amin'ny fiainany. Tsy miantso noho ny tsy fahavitrihan'ilay olona hianao, fa miantso momba ilay olona. Mety hiteny hianao, ohatra "Tonga eto aho mba haneho fiahiana ny momba anao manokana, fa tsy hitaona anao hiverina any am-piangonana akory. Kanefa marina fa tsy ho tonga teto aho raha tsy voamarika ny tsy

maha-eo anao." Ny filazana izany dia hiaro anao amin'ny toa fisehoana ho manana antony miafina.

### **Fanontaniana: Dia ahoana raha toa ka mandà ny fifanatrehana ilay mambra tsy mavitrika?**

Na dia mitovy aza ny zavatra rehetra, dia ny fihaonana mifanatrika no tsara indrindra. Very tsy ho azonao ny ankamaroan'ny fampahalalana raha tsy manoloana anao ilay olona mba hahitanao ny tian'ny endriny sy ny vatany hambara. Rehefa tsy manan-tsafidy hianao, dia tsy manan-tsafidy, ka dia ataovy izay tsara indrindra azonao atao an-telefaonina. Ireto teboka manaraka ireto dia namboarina avy amin'ny andiana taranjam-piofanana *Stephen "Telecare: The Next Best Thing to Being There" (Fiahiana an-telefaonina: Ny Zavatra Tsara Indrindra Manarakaraka ny Fanatrehanao Any)* (St.Louis: Stephen Ministries, 1983).

**1. Mihaino amim-pitandremana tsara.** Voatery hianao hiantehitra fotsiny amin'ny zavatra voarainao amin'ny alalan'ny feo.

**2. Hamarino matetika ny fiheveranao.** Satria feo no hany ianteheranao, dia mety tsy ho azonao antoka hatrany ny zavatra mitranga. (Ohatra: "Sarotra amiko ny hilaza marina ankehitriny ny amin'ny fihetseham-ponao")

**3. Miezaha mitady tontolo manodidina "tsy be tabataba".** Aza miresaka raha mandeha ny fahita lavitra na ny vata fandefasam-peo. Mampiasà efitrano hafa raha misy feo manelingelina ao amin'ny efitrano misy anao.

**4. Hamafiso amin'ny teny ny fihainoanao.** Tsarovy fa tsy afaka mahita anao ilay mambra tsy mavitrika.

**5. Aoka ho tsapanao ny haavon'ny feonao.** Aoka hampita hafanana sy fiahiana. Aoka hazava, miavaka tsara eo amin'ny valinteninao. Ataovy velona ny feonao fa tsy mitovy tantana tsy misy fiovana.

**6. Anontanio ny tenanao, "Ny zavatra ilain'iza no omeko fahafaham-po?"** Apetraho ny zavatra ilainao manokana ary manaova ny ezaka rehetra mba hanomezana fahafaham-po ny zavatra ilain'ilay mambra tsy mavitrika.

**7. Kendreo mba hisy fifantohana ny resaka.** Mety ho tsy maintsy hitarika ny resaka avy amin'ny zavatra madinidinika hianao mba hifantoka indray amin'ny anton'ny antsonao dia ny hanome fiahiana ny hafa ary hamantatra izay ilainy. Ny resaka madinika anefa dia azo ampiasaina ho toy ny fitsapana "ny halalin'ny rano" ho an'ny mambra tsy mavitrika, noho izany dia aza maika loatra hanetsika ny resaka hiverina amin'ny "antony lehibe". Ho an'ilay olona amin'io fotoana io, ny resaka madinika no mety ho antony lehibe.

**8. Rehefa fotoana tokony hanaovam-beloma dia lazao izany.** Raha manomboka mamerina na toa miakanakana mitady izay ho

lazaina manaraka ilay mambra mavitrika, dia farano amin'ny fomba mahamety azy ny resaka an-telefaonina.

Ambarao ny fikasanao hiverina hiantso mba hamantarana ny fandehan-javatra, ary aoka ho azo antoka fa misy fanaraha-maso izany fikasana izany. Tokony hanoso-kevitra indray ny hihaonana hianao (ohatra: "Mbola maniry aho ny hihaonantsika amin'ny fotoana sasany. Mazoto ve hianao raha miara-misakafo atoandro isika?")

**Fanontaniana: Dia ahoana raha toa ka milaza hoe tsia ilay mambra tsy mavitrika amin'ny fangatahanao hitsidika azy? Ahoana no fomba hiasanao amin'ny olona tsy mazoto hiara-miasa?**

- 1. Ahenao ny hamafin'ny fanoherana.** Ahenao ny tahotra. Ahenao ny fiarovan-tenan'ny mambra tsy mavitrika amin'ny fialana amin'ny karazam-pifandraisana tsy mampaharisika azy. Ny tena marina momba ireny olona ireny dia tsy tiany ny "iasana be loatra", izay heveriny fa ampoizina hataonao. Raha mifandray aminy amin'ny fomba samihafa hianao – amim-pitiavana, feno fiahiana, vonona hihaino, ary amin'ny firaisam-po – ny ankamaroany dia hazoto ny hanandrana hampivelatra fisakaizana aminao.
- 2. Aoka hanam-paharetana, aza terena ny toe-javatra.** Lazao amin'ilay olona fa tena maniry tokoa ny hitsidika azy hianao. Anontanio hoe, "**Heverinao ve fa ho tonga aho hanome fahasahiranantsaina anao momba ny fankanesana am-piangonana?**" Raha "eny" ny valiny dia omeo toky izy amin'ny filazanao hoe, "**Miantso fotsiny aho mba hanontany vaovao momba anao ary hamantatra hoe manao ahoana ny fandehan-javatra any aminao. Raha te-hiresaka momba ny fiangonana hianao, dia hahafaly ahy koa izany. Fa raha tsy tianao dia tsara ihany koa izany**"
- 3. Henoy izay lazain'ilay olona.** Raha milaza ilay olona manao hoe, "**Sahirana be aho**" (izay mety ho tena antony tokoa na tsia), dia afaka miteny hianao hoe, "**Eny àry e! Hanontany vaovao aminao indray aho amin'ny manaraka rehefa malalaka hianao.**" Mety hilaza ihany koa ilay olona manao hoe, "**Tena tsy te-ho anisan'io fiangonana io intsony aho.**" Moa ve tian'ilay olona ny hampitanao izany any amin'ny fiangonana? Indraindray ny hoe "tsia" dia hoe, "ampio aho," nefa indraindray ny "tsia" dia mety koa mifanohitra amin'izany. Miverena rehefa afaka fotoana fohy. Andramo indray amin'ny manaraka. Raha natosi-boho-tànana indray mandeha hianao, dia andramo indray afaka 2 na 3 herinandro.

**Fanontaniana: Ahoana no hiatrehanao ny fihetseham-ponao manokana raha voatosi-boho-tànana hianao rehefa niantso mba handamina fitsidihana?**

**1. Mivavaha ho an'ny toe-javatra ary ho an'ilay olona.** Apetraho amin'Andriamanitra ny ezaka ataonao, ary koa ny fahatsapanao ny fandavana anao. Ao amin'ny vavaka ataonao, dia mangataha famelana ny amin'ny tsy fahatanterahanao, fantatra sy tsy fantatra. Misaora an'Andriamanitra noho ny fahazoana antoka fa ny sitrapony ho anao sy ilay olona dia izay hahasoa ny andaniny sy ankilany.

**2. Hamarino ny antony manosika anao manokana.** Raha tena niezaka ny handamina fitsidihana tamin'ny fikasana tsara hianao, hanolotra fiahiana/fikarakarana sy faniriana hahita izay mahazo an'ilay olona fa tsy ny hitaona azy hiverina any am-piangonana, dia ekena fa marina tanteraka hianao raha mihevitra ny ezaka nataonao ho mendrika. Nanaja ny zavatra antenain'Andriamanitra ho anao hianao.

**3. Ekeo fa hianao dia "olona mitombo manaraka dingana".** Mbola miasa aminao Andriamanitra. Tsy tanteraka hianao. Rehefa lasa havanana kokoa hianao amin'ny alalan'ny fiofanana sy ny fanandramana, dia hanao tsara kokoa amin'ny fanatrarana ny hafa.

**4. Aoka ho tsapanao ny fahaleovan-tenan'ny olona hafa.** Tsy afaka hifehy ny hafa hianao na manao ahoana na manao ahoana ny hamafin'ny ezaka ataonao sy ny hatsaran'ny fikasanao. Ny hafa dia tompon'andraikitra ny fiainany manokana fa tsy hianao. Izany dia anisan'ireo fahamarinana lehibe momba ny fifandraisana mifantoka amin'ny dingana.

## **D. INONA NO ATAO AMIN'NY FIANTOMBOHAN'NY FITSIDIHANA?**

**1. ATAOVY IZAY AHAZOANA AINA (RELAX)!** Ahenao ny haavon'ny tebitebinao. Amin'ny fomba ahoana? Jereo fotsiny toy ny **fifampiraharahan'ny olombelona anankiroa** ny resaka amin'ny mambra tsy mavitrika! Tsy fihaonan'ny olona "mavitrika" sy "tsy mavitrika", fa fihaonan'i Andrew sy Nathan, Laura sy Ruth - fihaonan'olona roa misy anarana. Amin'ny ankamaroany, ny tebiteby momba ny fitsidihana voalohany dia mifandray amin'ny **fikendrena vokatra**. Efa nianatra hianao ny amin'ny maha-tsinontsinona io fomba fiasa io, noho izany dia azonao atao ny ho afaka amin'izany entamavesatra izany. Misy koa ny TEBITEBY ARA-DALANA izay miaraka amin'ny fitsidihana voalohany rehetra. Aoka tsy hisy zavatra amboamboarina na dia eo aza ny ezaka ataonao. Miresaha amin'ny mambra tsy mavitrika toy ny amin'ny olona hafa rehetra. Aoka hialana ny fomba fiarahabana mahazatra toy ny "Ahoana e?". Fa milazà kosa hoe

**"Manao ahoana ny fandehan-javatra momba anao?" na  
"Manao ahoana ny fandehan'ny fiainanao?"**

Amin'ny fomba azo antoka dia ampio hoe, **"Faly mahita anao,"** na **"Mahafinaritra ny mihaona aminao."**

Inona no ho lazainao aorian'ny "Manao ahoana?"

**2. AOKA HO SAHISAHY!** Aza dia atao ho zava-dehibe manahirana izany. Amin'ny fomba tsotra dia aoka hiseho amin'ny tena maha-izy anao hianao. Aoka ho sahisahy. Manome toro-marika fotsiny aho fa tsy laha-teny voamboatra akory. Ny RANGOM-POHY momba ny fifandraisana dia mitondra faharesena ho an'ny tena. Mahatsapa ny tenanao ho tsy araka ny tena maha-izy anao amin'ny fomba voajanahary hianao. Mandre an'ilay zavatra amboamboarina ilay olona iray ka dia mahatsapa ho tsy tena amin'ny maha-izy azy koa izy. Hianareo anefa vao manomboka mifankafantatra.

Ny fomba azo antoka indrindra dia ny fifantohana amin'ilay olona, ka mahatonga anao mamerina ny zavatra nitranga. Tokony hitandrina ny amin'ny fanaovana fanamarihana toy ny **"Manina/malahelo anao aho"**. Lazao fotsiny izany raha tena izay tokoa no marina, nefa fantaro fa ny fanambarana toy izany dia mety tsy hanana ny fahamarinany ary mamporisika ny fihetseham-po fiarovan-tena.

Avelao ny olona hiresaka momba ny tenany. Aza atsipy eny aminy ny gazetim-piangonana. Aza miseho ho toy ny "sendra" nanana valopin'ampahafolony tany aminao. Aza tonga miaraka amin'ny fandaharam-potoana maty paika. Ny tianao ho fantatra dia ny zavatra ilain'ilay olona.

**3. MANANA FAHATOKIANA!** Ho fomba hanesorana ny elanelana, tokony hanontany voalohany indrindra an'ilay olona ny antony nahatonga azy ho tsy mavitrika ve aho? Izany no zavatra mifanohitra tanteraka amin'ny tokony hataonao. Ny fanombohana amin'izany dia hanome fahafaham-po izay ilainao fa tsy izay ilain'izy ireo.

Raha mihaona amin'ny olona misy TASY VOKATRY NY HAIN'ANDRO hianao, moa ve hianao hanao fanamarihana fanokafana manao hoe, "Ka nanao ahoana izay ilay tasy vokatry ny hain'andro?" arahin'ny kapokapoka kely ao an-damosina?

Raha misy olona ao amin'ny fianakaviana izay tsy teo nandritra ny telo taona kanefa mipoitra tampoka, havadikao ve ny resaka amin'ny fanontaniana hoe, "Fa ahoana kosa àry no tsy mba niverenana tato an-trano talohan'izao?"

Ny fomba fanokafana toy izany dia tsy fahalalam-pomba sady tsy misy fahendrena - ny fahaiza-miaina dia efa nampianatra izany taminao. Voalohany indrindra dia manorena fifandraisana misy fahatokiana, amin'izany dia manana ny zo hizarana vaovao hianao, koa dia ampoizina bebe kokoa hizara izany aminao ilay olona.

**4. ZOTOM-PO!** Ireo izay nirotsaka amin'ity asa fanompoana ity dia mila taham-pahazotoana ambony dia ambony. Kanefa tsy maintsy aseho amin'ny fihetsika mitory fanekena sy fitiavana izany

Ohatra iray ny amin'ny zotom-po diso toerana: mandefa amin'ny olona tsy mavitrika iray vao nisara-panambadiana vao haingana *carte postale* milaza ny amin'ny fitsidihana hataon'ny vondrona mpanohana ny token-tena. Nahoana? Noho ny fahafenoan'ny fandaharam-potoanano manokana.



Io amin'ny toeran'ny PASITORA: amin'ny fahafantarana fa mahomby sady feno fanohanana tokoa ilay vondrona dia tsy azo heverina ho tsy mety ny fanasana toy izany .

Io amin'ny toeran'ilay olona NISARA-PANAMBADIANA: "Tsy afaka miandry akory ny fiangonana mba hangatsiatsiaka aloha ny lavenon'ny fanambadiako vao miezaka hikasikasika ny momba ahy!"

Ny hoe mitarika amim-pitandremana ny zotom-ponao dia tsy midika hoe tsy miraika, na mamela ilay olona ho irery. Ny tena fiahiana dia tsy fanampam-pahefana. Raha mianina fotsiny amin'ny fihainoana sy ny mahatafaraka anao amin'ilay olona hianao, dia efa manana sahady ny fiarovana tianao haorina eo amin'ny fifandraisana hianao. Mitaky faharetana sy fifehezan-tena izany.

## 5. MIVAVAHA! Olona telo -

(1) Rehefa milaza amin'ny mambra tsy mavitrika iray ny mambra mavitrika iray manao hoe, "**Hivavaka ho anao aho**", dia mety hampita hevitra misy fireharehana momba ny fahamboniana ara-panahy izany. Noho izany dia mety hadikan'ny mambra tsy mavitrika toy izao izany, , "**Hianao dia olona efa simba, rava sy potika, mahantra, mila fanampiana betsaka ary eo amin'ny toerana afaka manolotra anao izany aho satria manana ny fifanarahana ao anaty miaraka amin'Andriamanitra.**" Ny valiny tsara indrindra avy amin'ny mambra tsy mavitrika dia ny mijery mahitsy ao amin'ny mason'ilay mambra mavitrika ary mamaly hoe, "**Ary hivavaka ho anao koa aho!**"

(2) Ny teny toy izany dia toa mandroaka izay mety ho zavatra ilain'ny mambra tsy mavitrika na inona na inona. Ny hoe *Hivavaka ho anao aho* dia toa zavatra maivana tsy voahevitra amin'ny lafiny maro. Izany dia toa midika fa ny olona miteny izany teny izany dia mitady ny fomba haingana sy mora hanilihana ny olona mahazo ilay olona iray, tsy maka fotoana akory mba hihainoana, hanizingizina, hahatonga ny tena ho voakasika amin'ilay toe-javatra. Ny fahatsapana toy izany momba anao dia mamono ny fifandraisana rehetra tianao hampiroboroboina.

(3) Ireo teny ireo dia mety tsy misy fiahiana akory sady mandrirarira foana, fiezahana hampilefitra ilay olona amin'ny sitraponao ho azy. Hevero hoe manao fanakianana ny fiangonana ny mambra **tsy mavitrika** iray. Ny famaliana hoe, "Hivavaka ho anao aho" dia mety ho azo raisina ho midika tokoa hoe, "**Hivavaka aho mba hahatsapanao fa tian'Andriamanitra ny hialanao amin'ny fitarainana/fimonomononana ary hiverenanao any am-piangonana.**" Izany dia tahaka ny karazam-bavaka nataon'ny MPANDRAY VAHINY anankiray ho an'ny mambra vaovao izay hita fa tena mahay feo fahatelo tsara tokoa, kanefa te-hanao ny asan'ny mpiandry varavarana. Mila olona hanao feo fahatelo ny antoko mpihira, noho izany ilay mpandray vahiny dia namarana ny fitsidihany tamin'ny vavaka toy izao: "**Tompo o! miangavy Anao mba hanokatra ny fon'i Jim ary hitarika azy hanao ny anjarany eo amin'izay tena ilàn'ny fiangonana azy. Tahio ny asa fanompoan'i Jim, na amin'inona na amin'inona no**

**anompoany, mba ho toy ny feon-kira mahafinaritra eo amin'ny sofinao!"**

Ny vavaka toy izany dia mety hahatonga an'i Jim izay vao haingana no **navitrika** ho lasa **Jim tsy mavitrika!**

Kanefa, miangavy indrindra, **MIVAVAHA** ho an'ny mambra tsy mavitrika. Tsy voatery hambaranao velively izany; fa raha ny marina, ny fanaovana izany dia hampiray anao amin'ilay Fariseo izay nivavaka am-pahibemaso mba ho hitan'ny rehetra fa olona marina izy (Lioka 18:10-12). Fa ny mivavaka mangina ao anatin'ny efitranonao araka ny soso-kevitri'i Jesosy (Matio.6:6), dia hahasoa *ny roa tonta*.

Ho tsara ho **ANAO** izany satria mampahatsiaro anao fa Andriamanitra tokoa no llay hany miasa eo amin'ny fiainan'ny mambra tsy mavitrika. Hahasoa **AZY** koa izany satria ny Soratra Masina dia milaza amintsika fa izany tokoa (1 Timoty 2:1,3-4). Misy fotoana izay tena mahamety tokoa ny fiarahana mivavaka amin'ny mambra tsy mavitrika na fanaovana vavaka ho azy. Rehefa miatrika ady manokana izy ireny ary niresaka momba izany hianareo. Hevero hoe nisy fahafatesana tao amin'ny fianakaviana na aretina mafy. Noho izany ny fitenenana hoe, "Hivavaka ho anao aho," dia maneho ny fahaliananao amin'ilay olona, ary tsy ho raisina velively ho fanapahana resaka na fanasohasoana. Ny fahasamihafana dia satria naka fotoana nihainoana aloha hianao, ka dia mazava tsara aminao ny ady atrehin'ilay olona, maneho ny fahatsapanao izay zavatra mahazo azy nandritra ny fifampiresahana.

## **E. INONA NO ATAONAO AO AM-POVOAN'NY FITSIDIHANA?**

**Fanontaniana: Ahoana no fomba hihazonanao ny fitsidihana mba tsy ho lasa zavatra ara-piaraha-monina fotsiny? Amin'ny fomba ahoana no hidiranao amin'ny fifanakalozan-kevitra lalindalina kokoa?**

**1. Aoka HAKOMBONA NY VAVANAO ary HO SOKAFANA NY SOFINAO.** Ny mambra tsy mavitrika, na olona hafa na iza na iza, dia hiresaka momba ny karazana loha-hevitra lalindalina kokoa rehefa vonona ho amin'izany izy. Tsy maintsy manaja ny fahavononany sy ny fandaminany fotoana hianao.

**2. Aoka hifantoka amin'ny fihetseham-po/fahatsapana.** Mametrana fanontaniana misy valiny malalaka, dia fanontaniana izay tsy azo valiana amin'ny "eny" na "tsia". **Amin'ny fomba ahoana** sy ny **inona** dia mpanamarika manondro ireo karazana fanontaniana ireo.

**3. Halaviro ny loha-hevitra halalinina araka ny safidinao.** Tsarovy koa fa raha miezaka ny hitarika ilay mambra tsy mavitrika amin'ny loha-hevitra halalinina araka ny safidinao hianao, dia mety tsy hahita na oviana na oviana ny loha-hevitra /resaka izay tena mahaliana azy ireo

hianao. Matetika hianao no mihevitra fa mahafantatra izay zavatra manahirana azy ireo, nefa raha araka ny ampoizina rehetra dia tsy mahafantatra akory hianao. Ny hany fomba hahafantarana izany dia amin'ny alalan'ny **fiandrasana** sy ny **fihainoana**. Ilay mambra tsy mavitrika, amin'ny toe-javatra maro, dia miandry fotsiny olona ho tonga izay vonona hihaino. Mety ho hianao io olona io.

**Fanontaniana: Tokony hanontany ny mambra tsy mavitrika amin'ny fomba milamina tsara ve aho ny amin'izay fihetseham-pony momba ny fiangonana?**

**1.** Ao anatin'ny tontolon'ny fisakaizana, dia eny, azonao atao ny mametraka fanontaniana toy izany.

**2.** Ny fisakaizana dia mila mihoatra ny fitsidihana indray mandeha vao miroborobo, noho izany tsy hametraka ilay fanontaniana hianao amin'ny fitsidihanao voalohany.

**3.** Ny mety hitranga dia ilay mambra tsy mavitrika no hampipoitra ilay loha-hevitra raha miandry fotsiny hianao.

**Fanontaniana: Raha miahiahy hianao fa tsy milaza ny marina ilay mambra tsy mavitrika, dia amin'ny fomba ahoana no azonao amporisihana ny hisian'ny fahamarinana bebe kokoa?**

**1.** Ny fiarovan-tena avy amin'ny mambra tsy mavitrika dia tsy mitovy amin'ny tsy fahamarinana. Afaka manantena fiarovan-tena hianao, ary hajao/omeo voninahitra izany amin'ny fandraisana amin-kitsim-po izay lazain'ilay mambra tsy mavitrika na inona na inona.

**2.** Hajao ny zon'ilay mambra tsy mavitrika hilaza aminao izay eritreriny sy fihetseham-pony rehefa avy namantatra izy fa azo itokiana hianao. Miasa amin'ny fahatokiana hianao ao anatin'ny fifandraisana amin'ny isehoanao ho mahatoky ihany koa. Henoy ny fihetseham-pon'ilay mambra tsy mavitrika. Aza miezaka hiaro tena. Hazony ny fampanantenana nataonao. Raha milaza hianao fa hiantso, dia ataovy izany. Raha fintinina, dia ataovy izay hahamendrika ny fitokisany anao ary rehefa izany dia antenao ny tsara indrindra.

**Fanontaniana: Andeha heverina hoe mino aho fa milaza amiko fotsiny izay zavatra eritreretiny fa tiako ho heno ny mambra tsy mavitrika iray - inona àry no hataoko?**

Hazavao izay tianao hataon'ilay olona. Afaka milaza hianao manao hoe,

**"Tsapako fa milaza amiko ny zavatra heverinao fa tiako ho heno hianao. Nefa tonga eto aho mba ho mahatoky sy marina aminao, ary manantena aho fa ho mahatoky sy marina amiko koa hianao."**

Lazao an'ilay olona fa te-hahafantatra izay zavatra marina mikasika azy hianao. Raha miteny hianao hoe, **"Tena tsy manana hevitra novolavolaina mialoha ny amin'izay tsara indrindra ho anao aho, ary tsy mitady zavatra lambolamboina fa te-handre ny marina fotsiny."** Dia mety hilaza ny marina aminao ny ankamaroan'ny olona.

Amin'ny fomba ahoana no hahafahanao handresy lahatra amin'ny filazana izany? Aoka hianao mihitsy no ho resy lahatra ny amin'ny fahamarinany. Mety ho mpandray anjara amin'ny tsy fahamarinana na fahamarinan'ilay mambra tsy mavitrika hianao.

Rehefa mahita hianao fa ny anjaranao amin'ny maha-eo anao fotsiny dia ny hanao fanasana ny hiverenana any am-piangonana, ohatra, dia handray izany ilay mambra tsy mavitrika ary mety hiezaka ny hanilika anao haingana amin'ny filazana hoe **"Ho tonga any am-piangonana aho amin'ny Sabata"**

Raha taitra/mihontsina hianao, mijery tsy mikimpy mihitsy, misefo lalina, na mamonkona totohondry rehefa manao fanombanana marina ny amin'ny fahadisoana sasantsasany ataon'ny fiangonana ilay mambra tsy mavitrika, dia hanomboka hanisy elanelana amin'ny fahamarinana manaraka ilay olona.

Raha manomboka miezaka hanazava ny fanafintohinana nihatra tamin'ilay mambra tsy mavitrika hianao amin'ny fanomezana rariny ny antony nitrangan'izany, dia ampoizina fa hihemotra ilay olona. Aleonao kokoa mihaino sy miray fo, izay midika fa miaraka am-pahavitrihana amin'ilay olona hianao mandritra ny fotoana rehetra anambarany ny zavatra mahaliana azy sy anazavany ny fihetseham-pony.

## **F. AHOANA NO FOMBA IATREHANAO NY MPANOHITRA?**

Inona no tianao hambara amin'ny hoe "mpanohitra"? Kenneth C. Haugk dia manao famaritana ny mpanohitra amin'ireto teny manaraka ireto:

**"Ny mpanohitra dia olona izay, araka ny fototry ny fahamarinana tsy azo lavina, manana fahazarana hanao fangatahana/fitakiana tsy mety afa-po, mamely mandrakariva ny hafa na ny zava-bitany. Ireny famelezana ireny dia feno fitiavan-tena amin'ny maha-izy azy, mandrava fa tsy manorina, ary matetika atao hanoherana ireo izay manana fahefana hitondra."**

Antagonists in the Church: How to Identify and Deal with Destructive Conflict, Augsburg, 1988

Ahoana no fomba iraharahana ny mpanohitra iray lasa "tsy mavitrika"?

Fanontaniana sarotra satria feno hevitra mifono momba ny fitondran-tena. Ny fiangonana tsirairay dia mila miatrika io olana io ho an'ny tenany samirery. Ireto misy FANONTANIANA vitsivitsy izay mety azo ampiasaina ho tari-dàlana:

**\* Hafiriana ilay olona no nanao fihetsika toy izany?**

- \* **Moa ve ny fihetsik'ilay olona mitondra ho amin'ny fanorenana sa fandravana?**
- \* **Amin'ny fomba ahoana no nampisy akony ny fihetsik'ilay olona teo amin'ny asa fanompoan'ny fiangonana manontolo, raha jerena ny vokany eo amin'ny mambra sy eo amin'ny asa fitoriana?**
- \* **Nanao ahoana ny fiovan'ny rivo-piainana hatramin'ny nialan'ilay olona?**
- \* **Raha miverina ilay olona, tianareo ve ny mbola hisian'ny toe-javatra mitovy amin'izany hanjaka?**

Raha tena mpanohitra marina tokoa ilay olona, angamba ny fihetsika feno fiahiana sy fitiavana – ho an'ny rehetra – dia ny mamela azy ireny handeha! Amin'ny fiheverana fa raha vao niseho voalohany ny olona dia narahina ny fitsipika ao amin'ny **Matio 18:15-17**. Manaova fitsidihana iray toy ny ampahany amin'ny asa fanompoana ho an'ny mambra tsy mavitrika. Nefa raha mbola mamoka lolompo hatrany ilay olona ka mety hanimba ny Tenan'i Kristy, dia avelao handeha. Navelan'i Jesosy handeha i JODASY.

Ny mpanohitra dia tsy tena mora andairan'ny asa fanompoana atao aminy. Rehefa tsy atonina na iresahana ny mpanohitra dia mety hitarika ny hafa, leon'ny fifamaliana/fifandirana, handao ny fiangonana na ho any amin'ny fiangonana hafa. Ny fisian'ny mpanohitra dia mety hiteraka tebiteby sy andiana fihetseham-po maro hafa – alahelo, fahakiviana, ary fahadisoam-panantenana. Iza no te-hiaina amin'ny rivo-piainana toy izany? Ny olona salama dia tsy tia an'izany.

Misy dingana sasantsasany sy fomba fisehon'ny fanoherana:

## **1. Fiarovan-tena**

Aza manao fihetsika tampoka. Mety hihevitra hianao fa manao vazivazy aho, nefa tsy izany. Ny fifandraisana misy eo aminao sy ny mambra tsy mavitrika iray dia feno zavatra mety hitondra fiarovan-tena. Aoka ho malemy fanahy sy mora tahaka izay ataonao amin'ny VONTSIRA (*écureuil*) any amin'ny valanjavaboahary izay ezahinao tambatambazina haka voanjo eny an-tànanao.

### **Inona no mahatonga ny mambra tsy mavitrika hanao fihetsika fiarovan-tena?**

Rehefa tsapany fa ilay mambra mavitrika dia:

- \* **manao fanombanana azy**
- \* **miezaka ny hifehy azy**
- \* **manao zavatra avy amin'ny antony manosika mihoatra ny anankiray, na avy amin'ny antony manosika tsy mazava loatra;**
- \* **tsy marina amin'ny filazana/fihamboana fa tsy momba ny atsy sy aroa;**
- \* **miseho ho manana fahamboniana; ary**
- \* **maneho fihetsika fa mahazo antoka ny fahamarinan'ny zavatra ataony.**

(See Jack R. Gibb, "Defensive Communication," in *Messages: A Reader in Human Communication*, ed. Jean M. Civikly. New York: Random House, 1974)

Raha miaraka amin'ny fomba fiasa **mifantoka amin'ny dingana atao** eo amin'ny mambra tsy mavitrika hianao fa tsy amin'ny fomba fiasa **mifantoka amin'ny vokatra**, dia ho voaaro amin'ny fahadisoana maro hianao satria ity farany dia hampitombo ny fiarovan-tena.

Na izany aza anefa, dia tsy maintsy ho tafiditra amin'izany hianao. Aoka ho vonona mialoha ny fotoana.

Tandremo ny fironanao manokana hiaro tena eo anatrehan'ny fiarovan-tena. Fihetsika iombonana. Aoka hahatakatra tsara ny hafatra ifampitanareo, ambava sy ny tsy voalaza am-bava.

## **2. Fanakianana**

Foto-kevitra sarotra mandrakariva mitaky fiandraiketana amimpitandremana, indrindra raha mitondra fanatsarana ilay fanakianana. Ka inona àry no ataonao?

Matetika ny zavatra ilain'ny olona rehetra manao fanakianana dia ny fahalalana fa henoina ny fanakianana ataony. Tsy mila miaro tena hianao na mihazakazaka hanaiky ny hevitr'ilay olona. Ny andraikitrao voalohany dia ny an'ny mpihaino. Avereno tsotra fotsiny izay renao mba hahazoana antoka fa voarainao tsara ny tiana hambara ary mba hanamarinan'ilay mambra tsy mavitrika fa takatrao ny hevitra.

Rehefa izany dia mety hiteny hianao manao hoe,

**"Azoko izay lazainao, ary mankasitraka ny fanamarihanao aho. Ho jereko io toe-javatra io ary ho hitako izay azo atao mba hanatsarana ny toe-draharaha na hisorohana izany amin'ny ho avy. Hiverina aty aminao aho."**

Aoka ho azo antoka fa manao ny fanohizana ny raharaha hianao. Raiso ka ivereno ilay fanakianana, aoka ho azo antoka fa dinihina ilay foto-kevitra, ary miverena any amin'ilay mambra tsy mavitrika. Raha miseho ho manilika ilay fanakianana hianao, dia hahatsapa ilay mambra tsy mavitrika fa ataonao ho zavatra tsy mendrika izay rehetra zaraina/tantaraina aminao.

Aza maika ny hanoso-kevitra fa tokony "hamela heloka sy hanadino" izy - maneho fa toa ilay mambra tsy mavitrika mihitsy no olana.

Amin'ny fomba sasantasany dia raiso am-pifaliana ny fanakianana. Ny fizarana/fitantarana izany dia manaporofa fa mendri-pitokisana hianao. Io akony miverina io dia mety ho fihaikana amin'ny lafiny tsara ho an'ny fiangonana mba hisian'ny fihatsarana.

Mba ho tetik'ady fisorohana, dia azo ialana ny fanakianana raha aorina mialoha ny fotoana ny fifampiresahana mivelatra. Raha misy ny fifanakalozana, dia manomana lalana ho an'ireo fiovana ny fifampiresahana

tsara; ny faharatsian'ny fifampiresahana na tsy fisian'izany mihitsy dia mahatonga ny fiovana hitondra fanakorontanana.

### **3. "Hiverina aho rehefa mahazo pasitora vaovao izy ireo!"**

Ny valin-teny mahazatra dia fampianarana an'ilay olona momba ny ilàna ny fanoloran-tena ho an'i Jesosy sy ny fiangonana. Kanefa mahalana foana no mahomby ny fampianarana.

### **4. "Mpitory teny tsy mahay ny pasitora."**

Manondro fa raha zava-dehibe ny fitorian-teny dia tokony hanana fahaizana hafa izy izay hahavita zavatra noho ny famenoana fotsiny ny toriteniny tsy misy aina. Ankehitriny, raha heverina fa nanamarina io fahatsapana io niaraka tamin'ny olona hafa hianao, indrindra fa ireo tsy mba mpitaraina lava ... dia aoka hisy olona iray na roa akaiky ny pasitora hiara-midinika aminy ka hampita ny olona amim-pitiavana. Izany akory tsy mandidy ny hanaovana teny an-kasarotam-po, mandevilevy mafy, na toy ny manenjika olon-dratsy. Tsy manome alalana ny mambra "matanjaka indrindra" ao amin'ny fiangonana akory hianareo hiditra amin'izay tsy tokony hidirany mba "hanitsy ny pasitora"

### **5. "Tsy voky ara-panahy izahay!"**

Ny zavatra voalohany dia ny mamela azy ireo hiteny bebe kokoa. Inona no tiany hambara raha milaza izy fa tsy voky ara-panahy? Mihainoa antony hafa araka izay azonao atao.

Rehefa mihaino izay zavatra lazainy fa tsy voarainy hianao, dia hanangona ihany koa fampahalalana sarobidy momba izay zavatra tiany ho azo, izay zavatra ilainy mba hahatonga azy ho voky ara-panahy.

Mila mahafantatra betsaka ny amin'ny fomba ananan'ny fiangonanao mba hamahanana ara-panahy ny olona hianao. Tsy ny toriteny na ny fotoam-pivavahana ihany no hany loharano ho an'ny sakafo ara-panahy. Resaho eo anivon'ny fiangonana ny momba ny fahafaha-manao. Aoka hijery ny lafin-tsaran-javatra. Aza miezaka handresy lahatra fa izy ireo, na dia tsy mahatsapa izany aza, dia tena voafahana tokoa. Aza miezaka ny handresy lahatra azy ireo fa andraikiny ny mandray tombontsoa amin'ny zavatra rehetra misy ao amin'ny fiangonanareo.

Ny olona mahatsapa ho noana ara-panahy, raha ny marina, dia mety mila fotoana azo araraotina hahitany ny fanomezana ara-panahy ananany. Ny hoe "tsy voky" dia mety ho filazana diso momba ny aretina.

Mifanohitra amin'izany, io hanoanana io dia mety ho filàna fanompoana misy heviny saingy tsy fantany, filàna fanaovana fanandramana ny amin'ny asan'ny mpisorona ho an'ny mpino. Marina fa tsy handeha hifanatrika aminy hianao ka hilaza hoe, "Tsy mavitrika hianao satria tsy mbola nahita ny asa

fanompoana misy heviny aminao." Fa ny fihainoanao kosa dia mety hahatonga ireo tsy mavitrika hahita izany samirery.

## **6. Tsy fifanarahana ara-poto-pinoana.**

Milaza marimarina i Fordyce Detamore fa, " ... **vitsy no tonga mihemotra satria mahantra ara-poto-pinoana. Io no famelezana henoko matetika amin'ny fiangonana ... Kanefa tsy izany no izy. Ampahany kely foana no miala noho ny tsy fahazoana ny foto-pinoana na tsy fifanarahana momba ny foto-pinoana.**" *Seeking His Lost Sheep*, p.5

Fa ny marina dia miankina amin'izay nolazaintsika na nataontsika taminy. Mitantara ny amin'ny olona (vahiny) nandondom-baravarana tao aminy tamin'ny alina be i Detamore: "Pasitora advantista hianao, araka ny fahafantarako. Tonga aho hanontany raha afaka hitarika fanompoampivavahana amin'ny fandevenana ny rahalahiko hianao.

"Tamin'ny alin'ny Sabotsy dia nisotro toaka ny rahalahiko, ka izy sy ireo olona fito hafa dia nidina ny Boulevard Page ary nifandona tamin'ny fiara anankiray ka maty tsy tra-drano; izany hoe vaky roa mihitsy ny fony.

"Taona maromaro lasa izay dia mpivavaka tao amin'ny fiangonana tao \_\_\_\_\_ izahay. Indray Sabata maraina rehefa nipetraka tao amin'ny *balcon* izahay mirahalahy, dia niteny mafy azy ny diakona anankiray satria nitabataba, "Mba mihainoa, rehefa tsy afaka hangina hianareo dia mandehana mivoaka ary aza miverina intsony."

"Dia nitsangana izy ary nivoaka, ka dia tsy niverina tao am-piangonana intsony nandritra ny telopolo taona na mihoatra."

Rehefa nitarika izany fandevenana izany aho, dia niverimberina tao an-tsaiko ny hoe "Vaky roa ny fony." Oviana anefa? Telopolo taona lasa tao amin'ny *balcon* tao am-piangonana nisy diakona tsy nahalala fomba nahavaky ny fon'ny zazalahy iray.

## **7. Ratram-po**

(1) Mankanesa any amin'ilay olona, manaova fifanatonana manokana, ary mihainoa azy. Avelao ilay olona hiresaka momba ny fanafintohinana nahazo azy. Rehefa izany hianao dia mety ho afaka hanombana ny mahazava-misy ilay ratram-po. Mazàna ny fihetseham-po dia setriny ara-drariny ny amin'izay zava-nitranga; indraindray anefa ilay olona mety nahatsapa fanafintohinana na dia tsy nisy nanan-kevitra hanao izany aza.

(2) Raha izany no FAHATSAPAN'ilay olona, matetika ny firesahana fotsiny momba ny toe-javatra nitranga na ny olona amin'ny olona hafa izay hita miharihary fa manisy fiheverana izany dia efa ampy. Aza manaraka ny fomba fanao fa ny fiahiana amin'ny toe-javatra mampisy fifanolanana dia midika ho tsy maintsy misy fanomezan-tsiny, tsy maintsy fantarina izay diso. Matetika dia tsy ilaina izany. Ny firesahana dia mamela an'ilay olona hanadio ny fihetseham-po ary hiroso.



(3) lalao ny fanaovana ho zava-bitika ny ratram-po. Aza miteny amin'ilay olona mba hamela heloka na hanadino, na handresy ny fihetsehampony, na hoe tsy tokony hanana fahatsapana amin'ny fomba toy izany izy. Mamporisika ho amin'ny lolom-po sy fahatezerana bebe kokoa izany. Raha tokony hanokatra kokoa ny varavarana ho amin'ny fahamarinana hianao, dia nangataka ilay mambra tsy mavitrika mba handainga aminao amin'ny manaraka.

(4) Tariho ho amin'ny fihavanana ny roa tonta. Mety ho afaka hampihavana ilay mambra tsy mavitrika sy ilay olona anankiray na vondrona izay fototry ny fanafintohinana hianao. Kanefa tsara kokoa, amim-pahamalinana fatratra, dia ataovy izay hanaovan'ilay olona nahatonga fanafintohinana fifandraisana manokana amin'ilay mambra tsy mavitrika mba hiala tsiny, na farafaharatsiny hihaino.

Ilaina ny fahamalinana satria misy mandrakariva ny mety ho fisokafan'ny ratra indray ary fanavaozana ny tsy fifanarahana teo aloha fa tsy fandraisana anjara amin'ny fampihavanana.

### **8.Fifidianana very.**

Amim-paharetana sy amim-pikirizana dia aoka hifandray tsy tapaka amin'ilay olona. Omeo fotoana izy mba hiasana mandritra ny alahelony, ary aoka ho vonona hanampy. Tsy resaka hoe "tsy fisian'ny asa fiahiana", fa kosa *io habetsahan'ny fiahiana* io no tsy nahomby. Amin'ny fomba samihafa no ahatsapan'ny mambra mavitrika sy tsy mavitrika izany fiahiana izany. Ny zavatra izay natao ary nitohy foana amin'ny anaran'ny "asa fanompoana fiahiana" dia:

**fiezahana hiteny amin'ny mambra tsy mavitrika mba hiverina any am-piangonana,  
filazana aminy fa tsy tokony hahatsapa ho tafintohina izy,  
angamba fampielezana zavatra tsy mety iray na roa, ary  
fandrakofana izany rehetra izany amin'ny filazana ny tsy fahampian'ny finoan'ny mambra tsy mavitrika.**

Mazava ho azy fa tsy izany velively ny asa fanompoana fiahiana.

Teboka iray lehibe hafa: *mitambatra ho fehezany iray* ireo anton'ny *tsy fahavitrihana* ... toe-javatra iray mpanafaingana, kanefa mety ho mason-drojo farany amin'ny fitohizan'ny toe-javatra niteraka rarint-saina teo amin'ny fiainan'ny hafa. Izany no manazava ny antony mahatonga ny fihetsehampon'ny mambra tsy mavitrika izay asehony amin'ny fomba mahery vaika ho toy ny tafahoatra tsy mifanaraka amin'ny anton'ny tsy fahavitrihana voalaza tany aloha.

Eny, miresaha momba ny toe-javatra mpanafaingana, kanefa mametraha fanontaniana malalaka ary manaova fihainoana betsaka mialoha ny hahafapo anao fa azonao tsara ny antony rehetra.

### **9. Fahatezerana sy lolom-po.**

Famantarana tsy misy isalasalana ny fanehoana fahatezerana. Ny fihetseham-po lalina dia midika ho fiheverana lalina.

**"Indrisy nahoana hianao no manaiki-molotra ambany toy izao?  
Misy faniriana lian-dra mampihovitrovitra ny vatanao;  
Milaza loza izy ireny; kanefa mbola manantena aho, manantena aho,  
Fa tsy manondro ahy izy ireny ." - Othello**

(1) Tsy mahafantatra fomba hafa afa-tsy mamoka ny fihetseham-poko aho. Arakaraka ny ahazoany mamoka ny fihetseham-po no mahatsara kokoa. Mety ho tahaka ny karazana spaonjy hianao, mitroka ny fihetseham-po izay miparitaka avy eo.

(2) Lalao ny fakam-panahy te-hiady hevitra. Mety hihevitra hianao fa nantsoina hanome fampitandremana henjana ara-môraly momba ny famelan-keloka sy ny "fitiavana ny rahalahinao". Raha ny hampangina ny mambra tsy mavitrika no zavatra kendrenao, dia mety mahomby izany, nefa tsy izay no zavatra kendrenao.

Ny toriteny dia maneho anao ho toy ny olona tsy mihontsona ary tsy ampy fahatakarana - tsy nandalo ny fanandramana niainan'ny mambra tsy mavitrika hianao. Ny fanomezam-pahasoavanao lehibe indrindra dia ny fahaiza-mihaino sy ny fanekena ny fihetseham-pony.

(3) Avelao izy hanana ny heviny manokana. Lazao hoe, "Manaja ny zonao hino amin'izany fomba izany aho, nefa hitako fa manana fiheverana hafa noho izany aho." Avelao ny mambra tsy mavitrika hanana ny maha-izy azy.

Izany no tena fanomezana azo omena ny hafa. Amin'ny fihainoana amimpaharetana hianao dia manana ny fotoana mety indrindra handraisana anjara amin'ny anankiray amin'ireo fotoana hitahian'Andriamanitra antsika, rehefa mandrava ny efitra mampisaraka ny olona iray ary mamela anao hiditra any amin'ny aty fiainany lalina indrindra.

Rehefa mivoaka ny hatezerana dia inona no ho lazainao? Misaora azy. Mitenena zavatra toy izao,

**"Mety mampidi-doza ny maneho ny hatezeranao toy izao.  
Misaotra anao aho noho ny fitokisanao ahy ka nizaranao izany tamiko, ary misaotra anao noho ny fiahiana izay mety mbola anananao ho an'ny fiangonana, ka tsy nihafahafanao niteny."**

Nisy mambra tsy mavitrika teo aloha mampahatsiahy ny fomba nandraisany fanambarana toy izany:

**"Ny fotoana voalohany indrindra nizarako ny tantara manontolo nahatonga ahy ho tsy mavitrika dia 5 taona teo ho eo taorian'ny niverenako. Rehefa avy nitantara aho, dia niteny ilay olona niresahako nanao hoe, "Misaotra anao nitantara izany. Tena olona matanjaka tokoa hianao afaka nandalo izany rehetra izany." Oadray! Fanambarana sy fanekena manao**

**ahoana re izany! Nanana hery nanasitrana izany fanamarihana izany."**

#### **10. Henjana sy miseho ho fahavalo.**

Raha mamoka izany aminao izy. Andraso. Valio amim-pitiavana sy amin'ny famelan-keloka mangina ao anaty. Matetika rehefa manana fahafahana haneho ny fihetseham-pony ny olona ao anatin'ny rivo-piainana feno fanekena, dia misinda ny fihetseham-po feno fanoherana. Mora kokoa ny mandray ny fanoherana raha tena mazava ao an-tsainao ny antony manosika anao manokana. Mety hahatsapa hianao fa ny hatezerana alefa aminao dia tsy ara-drariny, nefa raha mazava tsara aminao ny fanirianao hanampy hitondra ny fanasitranan'Andriamanitra, dia hahita ny fahatezeran'ny hafa ho toy ny dingana ilaina hirosoana hialana amin'ny fahatezerana hianao. Dia tsy handray izany ho an'ny tenanao manokana hianao.

Ny zavatra tokana avahana amin'io famporisihana handraisana/handevonana ny fahatezerana io dia rehefa miziriziry hanohitra an-kitsirano ilay olona. Ny olona toy izany dia mikorontan-tsaina mandrakariva, ary tsy misy fitiavana, fangorahana, na fanafoanana fahatezerana amim-palemam-panahy afaka hanampy. Aleo aza, ny mifanohitra amin'izany - ny fihetsika toy izany dia manome vahana ny fanoherany. Tena mampalahelo tokoa izany, kanefa amin'ny olona toy izany, ny fisehoana ho hentitra ihany sy ny hery, ary indraindray ny veloma haingana no mahomby.

#### **G. FAMARANANA NY FITSIDIHANA: HANASA SA TSY HANASA**

Ny mambra tsy mavitrika dia tsy ampahany sy antontan'isa, fa olona misy anarana.

Izy ireo dia anisan'ny madinika izay tondroin'i Jesosy ao amin'ny fanoharana momba ny ondry very: Matio 18:13-14.

**Fanontaniana: Moa ve afa-nenina tsy mahavita na inona na inona intsony ho an' ireo mambra tsy mavitrika hianao?**

Na dia tsy misy tara-pahazavana tazana aza ary tsy misy fahalianana marina - ivereno ihany. Na dia amin'io toe-javatra io aza, dia mety hanandrana hamerina indray aho ao anatin'ny enim-bolana. Ny tsy fahatongavanao dia mety hiteraka fahabangana eo amin'ny fiainan'ilay olona izay mety hankasitrahany raha feno indray, mazava ho azy. noho izany dia ataovy anaty lisitry ny vavakao ilay olona.

**Fanontaniana: Moa ve ny mambra tsy mavitrika manapa-kevitra samirery hiverina?**

Zato isan-jaton'ny fotoana. Mamita-tena hianao raha mihevitra fa afaka manao fanapahan-kevitra ho azy ireo. Raha miverina izy ireo avy amin'ny

faniriana diso toerana mba hanome fahafaham-po anao fotsiny dia tsy ho tafajanona ela eo izy. Mila manana ny fanapahan-keviny manokana ny mambra tsy mavitrika. Ny tsara indrindra azonao atao dia ny manorina tontolo iainana feno fikarakarana ombam-pitiavana izay ahafahan'ny isambatan'olona manao fanapahan-kevitra tsara sy tsy azo isalasalana.

**Fanontaniana: Ahoana no fomba anasana ny mambra tsy mavitrika mba hiverina?**

Ny fanontaniana dia tsy hoe AMIN'NY FOMBA AHOANA, fa kosa RAHOVIANA sy RAHA TOA. Ao amin'ny tontolon'ny fifandraisana, ny hoe "amin'ny fomba ahoana" dia mamaly ny fanontaniana samirery - raha mifanandrify.

Ary misy ny fifanolanana. Amin'ny ankamaroan'ny tranga, dia sady tsy ilaina no tsy mety ny hanaovana fanasana hiverina any am-piangonana satria ilay mambra tsy mavitrika dia hanao izany ho anao - raha miandry amimpaharetana hianao, mihaino amim-pitandremana, ary mamaritra araka ny tokony ho izy ny zavatra ilain'ilay olona.

Ahoana no hahazoanao antoka fa izany no mitranga? Satria ny maha-eo anao indrindra, miaraka amin'ny fahafantaran'ilay mambra tsy mavitrika amin'ny fomba feno fa eo hianao tsy mitady tombon-tsoa ary amin'ny maha-solontenan'ny fiangonana anao, izany no fanasana ilainy.

Tsy maintsy miandry hianao satria ny fanambarana manokana ataon'ilay mambra tsy mavitrika momba ny faniriana hiverina any am-piangonana dia mpanondro izay maneho fa vonona ilay olona hihevitra izany.

Ny fanolorana fanasana diso aoriana loatra dia tsy hitondra fahavoazana be tsy akory, raha misy. Ny fanolorana izany aloha loatra dia mety hanimba ny fifandraisana izay nampiroboroboinao.

**Fanontaniana: Amin'ny fomba ahoana no handresenao ny tsy firaihan'ny tsy fahavitrihana?**

**Aza miezaka hianika amin'ny tohatra izay mitongilana mankany aminao;**

**Aza miezaka hanoroka olona izay mitongilana mihataka aminao.**

Raha mitongilana manakaiky/manatona ilay olona - araka izay zavatra lazainy, dia ataovy ny fanasana. Tsy ilaina ny hiezahanao hianika/hanakatra ny fara-tampony. Mifanohitra amin'izany... tohizo fotsiny ny fiahiana.

Ity misy ohatra iray ahitana fa natao ara-potoana araka ny tokony ho izy ny fanasana:

**"Nitsidika ahy ny pasitora vaovaon'ny fiangonanay, nilaza hoe,  
"Nandre aho fa tena navitrika foana hianao tamin'ny  
FIANGONANA VOALOHANY, ary nihevitra aho fa te-hihaona**

**aminao." Rehefa niresaka izahay, dia hitako fa nizara ny ambangovangon'ny tantara momba ny antony nahatonga ahy ho tsy mavitrika aho. Tamin'ny farany dia niteny aho nanao hoe: "Te-hiverina aho, nefa, fantatrao fa lasa fahazarana ratsy izany, ary tsy fantatro ny fomba hialana amin'izany."**

**Namaly tamin'ny fanambarana tena tsotra izay nanaitra ahy izy: "Raha te-hiverina hianao, dia tokony hanomboka amin'ny fotoana anankiray. Tiako raha miverina hianao amin'ny Sabata izao."**

**Taty aoriana, ela kokoa taorian'izay, dia nahatsapa aho fa ny anton'ny fanasan'ny pasitorako hiverina any am-piangonana dia tena nahery vaika."**

**Toro-hevitra:** Aoka hiahy ary mifandraisa amin'ilay olona, ary miandrasa mandra-pilazany zavatra voalohany. Miaraka amin'ireo filazan-toetra ireo dia afaka hahatonga ny fanapahan-kevitra ho tsy mampahatahotra kokoa hianao.

- (1) Rehefa tonga ny fotoana mety dia manaova soso-kevitra amin'ilay olona hiaraka amina amin'ny toe-javatra tsotsotra fa tsy avy hatrany dia amin'ny fanompoam-pivavahana. Ohatra, anontanio, **"Hiaraka amiko ve hianao hihaino an'ity antoko mpihira ity amin'ny Sabata tolak'andro ho avy izao?"** na **"Mety ho mora kokoa amina ve ny handeha hanatrika ny fanompoam-pivavahana Zoma hariva izay natombokay nandritra ny lohataona"**
- (2) Azonao atao tsara ny manosoa-kevitra hanao zavatra ivelan'ny fiangonana miaraka amin'ilay olona. Izany dia hanamafy orina ny fifandraisanareo ary hahatonga ny fanasanao an'ilay olona ho ara-dalàna amin'ny fotoana aoriana kely mba hiaraka amina any am-piangonana.

## **H. FAMPIDIRANA INDRAY AO ANATY FIKAMBANANA: FIARAHABANA AZY IREO TONGA SOA AO AN-TRANO**

Maro ny mambra tsy mavitrika no te-hiverina any am-piangonana nefa matahotra sy sadaikatra. Inona ny sasany amin'ireo tahotra mahazo azy ireo?

Ny mambra tsy mavitrika dia manontany tena:

- \* Inona no ho eritreretin'ny olona tsirairay?**
- \* Ho ekena ve aho?**
- \* Mbola ho heverin'ny olona toy ny kristiana ve aho?**
- \* Ho fantatry ny olona ve aho?**
- \* Hanaovan'ny olona vazivazy ve ny momba ahy?**

- \* **Mba nisy nahatsapa fahabangana ve tmin'ny tsy naha-teo ahy?**
- \* **Hanao maso vilana amiko ve ny olona izao?**
- \* **Mba hisy hiresaka amiko ve?**
- \* **Hanao resabe ny amiko ve ny olona?**

Ampoizina fa ny zavatra ratsy indrindra ho azy ireo dia ny hisian'ny olona iray hitsangana mandritra ny fotoam-pivavahana haneho azy amin'ny fiangonana manontolo: "**Indro i Ranona olona mahafinaritra tokoa, izay tsy teto nandritra ny fotoana elaela, nefa nipoitra nahita ny mazava indray nony farany.**"

**Fanontaniana: Amin'ny fomba ahoana no ahazoantsika miarahaba tonga soa ny mambra niverina nefa tsy hahasanganehana azy?**

Aoka ho maha-te ho tia nefa tsy aseho amin'ny fomba tafahoatra. Aza dia anaovana antsoantso mihoapampana ny fiverenan'ilay olona - aza atao ho toe-draharaha goavana. Alaivo sary an-tsaina ny tenanao eo amin'ny toeran'ilay olona, ary mifandraisa aminy amin'ny fomba tianao hifandraisana aminao. Ireto misy soso-kevitra vitsivitsy mifanaraka amin'ny toe-javatra :

- \* **mahafinaritra ny mahita anao.**
- \* **Nanao ahoana hianao hatramin'izay?**
- \* **Manao ahoana ny fianakavianao?**
- \* **Faly aho mahita anao.**

Mitandrema mba tsy hiteny hoe "**Tena nahatsapa fahabangana aho.**" Ny ao ambadik'izany fanambarana izany dia midika hoe, tsy tokony nandeha hianao. Fanambarana hafa tokony hialana:

- \* **Fa taiza àry hianao?**
- \* **Oh, tafaverina hianao.**
- \* **Efa fotoana tokony hiverenana amin'ny laoniny izao.**
- \* **Satria efa niverina hianao, dia aoka ho soratako ny anaranao ao amin'ny...**
- \* **Andray, hianjera ny tafon-trano!**
- \* **Mety ho krismasy angamba izao matoa eto hianao.**
- \* **Vaovao eto angaha hianao?** (arahin'ny fihomehezana be)

Raha tena tsy mahazo antoka fa vaovao ny olona anakiray, dia mitenena toy izao,

**"Izaho dia Ra \_\_\_\_\_. Heveriko fa mbola tsy nihaona isika."** Izany dia hafatra "izaho" fa tsy "hianao". Mariho fa maro amin'ireo fanambarana azo toherina no hafatra "hianao".

## **FAMINTINANA**

Mba hamintinana izany rehetra izany, dia mila ampiarina ireto fepetra kely indrindra manaraka ireto momba ny famerenana indray ireo nandao ny fiangonana:

**1. Antso/famangiana ataon'ny pasitora. Io asa io indrindra dia maneho fahalianana ary mety ho dingana lehibe amin'ny fanampiana ny mambra tsy mavitrika hampivelatra toetra/fihetsika mahomby amin'ny fiangonana.**

**2. Antso/famangiana ataon'ny mambran'ny fiangonana. Izany dia manana ny lanjany fanampiny hilazana amin'ny mambra tsy mavitrika fa ny mambra namany izay manao izany an-tsitraro dia miahzy azy ireo koa.**

**3. Mianara mihaino. Aza manatona ireny olona ireny amin'ny fihetsika mitovy fa ny anton'ny tsy fahatongavan'izy ireo dia tsy mitombina.**

**4. Miezaha mampihavana. Izany dia mety hanana endrika maro, nefa mazàna dia misy ny fampanantonana olona na hevitra izay mety ho mifanohitra ary fitadiavana fomba hamahana ny olona.**

**5. Mitadiava fomba hanampiana ny mambra tsy mavitrika mba hanao asa fanompoana. Mety hifanaraka amin'ny tokony ho izy ny manosoa-kevitra mikasika ny fomba izay ahazoan'ireo olona ireo manao fandraisan'anjara iray ao amin'ny fiainan'. Angamba manana talenta sarobidy izy. Indraindray mandao ny fiangonana ny olona satria mahatsapa izy fa mpitazana fotsiny ary tsy mba omena na oviana na oviana fahafahana handraisana anjara marina tokoa.**

**6. Aza atao an-tsirambina ny herin'ny vavaka. Mety midika ho vavaka am-pahibemaso ho an'ny mambra tsy mavitrika izany, na vavaka ataonao manokana mialoha ny hitsidihana azy ireo, na koa vavaka mandritra ny fitsidihana.**

Raha mihevitra ny fiangonantsika ho toy ny vatana iray entin'Andriamanitra hizarana ny fitiavany amin'ny taranak'olombelona isika, noho izany dia ny hanaraka ny ohatr'i Kristy sy hanatratra ny hafa amin'ny fitiavana no iraka ho tanterahin'ny fiangonana. Rehefa tsy tonga ao am-piangonana intsony ny olona ary mahatsapa fa tsy nahazo fahafaham-po ny zavatra ilainy, dia tsy maintsy mitady fomba hahatonga antsika ho fantsona mahomby kokoa hampitan'ny fitiavan'Andriamanitra isika rehetra.

**Ny fo feno figagana toy ny voronkely manirery dia hihira mandritra ny fotoana iray ary hangina amin'ny fotoana mitovy amin'izany.**

**Miandry valiny izy fa raha tsy izany dia mihira indray**

**izay mihira ho an'ny fitiavana ary tsy irery ho an'ny hira.**  
**Ny sioka matahotahotr'ilay voronkely dia hihamalefaka nony**  
**farany,**  
**Ilay feon'ny fo dia ho reraka raha tsy henoina.**  
**Mitady ny tsy fanatrehan'ny sakaiza tiana.**  
**Ny hira dia ho an'izay tia, na fo izany na vorona.**  
**Koa raha mandre ahy hianao, dia lazao ahy fa mandre hianao,**  
**Raha tsy izany dia ho reraka aho ary hanadino ny hihira.**  
**Amin'izao fizaran-taona maitso mahafinaritra izao,**  
**Ny voronkely tsy mandre valiny dia hanainga ny elany**  
**Ary any lavitra any kivy sy mitokana**  
**Manandrana ala hafa indray amin'ny hirany manirery.**  
 - Robert Nathan

## **ANDALAN-TENY AVY AMIN'NY SORATRA MASINA SAHAZA HO AN'IREO MPAMERINA IZAY NANDAO NY FIANGONANA**

Hianareo no maneho ny fanatrehan'i Kristy:

« Izay mandray anareo dia mandray Ahy; ary izay mandray Ahy dia mandray Izay naniraka Ahy » (Matio 10:40)

« Ary na zovy na zovy no manome rano mangatsiaka na dia eran'ny kapoaka ihany aza hosotroin'ny anankiray amin'ireo madinika ireo, satria mpianatra izy, dia lazaiko aminareo marina tokoa fa tsy ho very ny valim-pitiany. » (Matio 10:42)

Mifandray aminy hianareo tsy toy ny fifandraisan'ny olona ambony sy ambany, na koa samy mitovy, fa amin'ny maha-mpanompo:

« Fa izay lehibe aminareo no ho mpanompo anareo. Fa izay manandra-tena no haetry; ary izay manetry tena no hasandratra. » (Matio 23:11-12)

Rehefa manao asa fanompoana hianareo, dia manompo an'i Kristy izay asehon'ny olona tratrarinareo:

« Lazaiko aminareo marina tokoa: Araka izay efa nataonareo tamin'ny anankiray amin'ireto rahalahiko kely indrindra ireto no nataonareo tamiko. » (Matio 25:40)

Firaisam-po, fangorahana ary feno fanantenana:

« Koa amin'izany, ry rahalahy malalako, dia miorena tsara, aza miova, ary mahefa be mandrakariva amin'ny asan'ny Tompo, satria fantatrareo fa tsy foana tsy akory ny fikelezanareo aina ao amin'ny Tompo. » (1 Korintiana 15:58)

Miaraha-mitondra ny entam-pahoriana:

« Mifampitondrà izay mahavesatra, ary aoka izany no hahatanterahanareo ny lalàn'i Kristy. » (Galatiana 6:2)

Faharetana:



**« Ary aza mba ketraka amin'ny fanaovan-tsoa isika; fa amin'ny fotoan'andro no hijinjantsika, raha tsy reraka isika. Koa araka ny ananantsika andro hanaovana, dia aoka isika hanao soa amin'ny olona rehetra .... » (Galatiana 6:10)**

**Fanetren-tena:**

**« Tsy manao na inona na inona amin'ny fifampiandaniana, na mandrani-tena foana fa amin'ny fanetren-tena dia aoka samy hanao ny namany ho mihoatra noho ny tenany. Aza samy mihevitra ny azy ihany, fa samy ny an'ny namany koa. » (Filipiana 2:3-4)**

**Fantaro ny zavatra ilainy:**

**« Mandehana amin'ny fahendrena amin'izay ao ivelany, hararaoty ny andro azo anaovan-tsoa. Aoka ny fiteninareo ho amin'ny fahasoavana mandrakariva, ho mamy sira, mba ho fantatrareo izay tokony havalinareo ny olona rehetra. » (Kolosiana 4:5-6) (*Jerusalem Bible*).**

**Ny karazana fifandraisana amin'ny mambra tsy mavitrika:**

**« Dia toy izany no nahazoto anay, noho ny fitiavanay anareo indrindra; hanome anareo, tsy ny filazantsaran'Andriamanitra ihany, fa ny ainay koa aza, satria efa malalanay ianareo. » (1 Tesaloniana 2:8)**

**« Koa mifananara sy mifampahatanjaha, tahaka ny ataonareo ihany. » (1 Tesaloniana 5:11)**

**Asa hatao:**

Manaova drafitra momba ny paik'ady hamerenana ireo nandao ny fiangonana. Jereo indray ireo antony nomen'ny mambranareo taloha nahatonga ny fialany voalaza ao amin'ilay dinidinika teo aloha. Moa ve ny paik'adinareo mamaha/manome vaha-olana ho an'ireo antony ireo?

Toko fahefatra

## **FISOROHANA:**

### **AHOANA NO HISOROHANTSIKA NY FIALAN'IZY IREO?**

Nisy gazety boky navoakan'ny fiangonana tsy mitonona anarana izay mamariparitra ny fihatahan'ny mambra amin'ny fotoam-pivavahana. Misy zana-tsipika folo manondro ny olona sy ny asa ao anatiny. Amin'ny tendron'ny zana-tsipika tsirairay dia misy toro-hevitra kely ho an'ny fiangonana. Raha raisin'izy ireo izany zana-tsipika izany, dia afaka hanampy hanambara fa azo antoka ny hisian'ny fitotonganana sy ny fahaverezan'ny fahavitrihana. Mariho ireo soratra eo aminy:

**\* Aza apetaka eo am-baravarana ny fotoanan'ny fanompoam-pivavahana, fa amin'izany ny mpamangy/vahiny dia ho sahirana mafy hamantatra izay fotoana tokony hahatongavana. Ary, ataovy ny famaritana ny fiangonana ho toy ny “fianakaviana” mba hahakivy ny token-tena amin'ny fanompoam-pivavahana.**

**\* Aza manampy velively ny olona vaovao tsy mahalala ny fizotry ny fanompoam-pivavahana. Tsara ho azy ireo ny ho sanganehana.**

**\* Aoka ho azo antoka fa ny lehilahy ihany no manao ny asan'ny mpitondra raharaha amin'ny fanompoam-pivavahana mba hahatonga ny vehivavy, ny tanora ary ny ankizy madinika hahatsapa tena ho voailikilika.**

**\* Ny toriteny dia tokony: mampiasa teny izay tsy ho azon'ny olona tsy nitombo tao amin'ny fiangonana. Mampiasa fomba fitenin'ny manam-pahaizana izay tsy ho azon'iza na iza afa-tsy ireo manana mari-pahaizana avy tamin'ny sekoly teolojika. Mampiasa fomba fiteny manisy fanavahana toy ny “lehilahy”, mba hahatonga ny olona sasany hahatsapa ho voailikilika.**

**\* Miarahabà tonga soa ny olona mitovy fihaviana amina na izay mitovy na ambony fidiram-bola amina. Izany dia hahavoatahiry ny fiangonana “ho mitovy karazana”. Aoka ho maha-te ho tia amin'ny fomba manokana amin'ny mpahay lalàna sy ny dokotera.**

**\* Aoka hitangorona any amin'ny dabilio aoriana mba hahatonga ny mpamangy tsy maintsy hamporisihina hipetraka eny aloha mba ho jerijerena.**

**\* Ny mpandray vahiny voatondro amin'ny fomba ofisialy ihany no tokony hiarahaba ny vahiny satria asany izany.**

**\* Ataovy sarotra ny lalana mankeo amin'ny fiangonana mba hahakivy ny kilemaina ny fanatrehana fanompoam-pivavahana.**

**\* Manaova fijery mivandravandra mba hahatonga ny olona vaovao hahatsapa ho tsy mahazo aina sy tsy noraisina tsara.**

**\* Aza mampandray anjara na oviana na oviana ny ankizy sy ny tanora amin'ny fotoam-pivavahana na ny fiainam-piangonana, satria ny fiangonana dia natao ho an'ny olon-dehibe ihany.**

**\* Ny mambra dia tokony hitangorona ho vondrona mifanety ary tsy hiraharaha vahiny.**

Voarainao ny hevitra. Ny ankamaroan'ny fiangonana no mandray izany toro-hevitra izany amim-pangatsiahana. Tena mangatsiaka.

Ny fiangonana izay miasa amin'ny fikasana iniana mba hisoroka ny tsy fahavitrihana dia fiangonana mamonjy ny tenany sy ny olony amin'ny fahoriana betsaka. Izany fiangonana izany dia manao mihoatra noho izany aza, satria mamorona ihany koa rivo-piainana izay ahafahan'ny asa fanompoana sy ny iraka hiroborobo. Ny fisorohana dia tsy andiana hetsika fanoharana atao mialoha, fa fanorenana ny fiangonana amin'ny lafiny mahomby mba ho FONENAN' ANDRIAMANITRA – toerana izay mampitolagaga izao tontolo izao ka hilazany hoe, **“Jereo ange fa mifankatia izy ireo.”**

### **Inona ireo fomba tsara indrindra hisorohana ny tsy fahavitrihana?**

Misy fomba maro hisorohana ny tsy fahavitrihana toy ny isian'ny fomba hamoronana rivo-piainana salama, mahatamana. Ireto misy dimy anisan'izay tena manan-kery tokoa:

#### **1. Manamafy ny kalitao/hatsaran'ny fanompoam-pivavahana.**

Inona moa no atao hoe kalitao/hatsaran'ny fanompoam-pivavahana? Fanandramana izay mametraka ny mpivavaka hahatsapa ho akaiky kokoa an'Andriamanitra ary mihaika azy ireo hanao asa fanompoana, na “fanompoam-pivavahana izay mihoatra ny fitabatabana fotsiny.” Nisy mpanoratra iray nilaza hoe:

**“Tokony hisy rivo-piainan'ny fiombonana, firaisan'ny tanjona kendrena eo amin'ny fivavahana amin'Andriamanitra ka tonga ny olona miaraka amin'ny fanantenana fa ho ao amin'ny fanatrehan'Andriamanitra ary hivoaka avy ao miaraka amin'ny fahazoana antoka fa faly noho ny fahatongavan'izy ireo Andriamanitra.”**

Amin'ny fanompoam-pivavahana kristiana ny hafatry ny filazantsara amin'ny **“maha-ho anao azy”** manontolo no tokony hameno azy, ary ny

fandaharana rehetra dia tokony hatao « amin'ny fahamendrehana sy ny filaminana. » (1 Korintiana 14:40)

Edward T. Horn dia mamariparitra ny fomba fiasa mifototra amin'ny maha-olombelona:

**"Misy fironana miely amin'ny faritra sasany mba hanao fanompoam-pivavahana kristiana miaraka amin'ny "rivo-piainana izay mila hitovy amin'ny lalao an-tsehatra" raha eo amin'ny lafiny teknika. Ny fanompoam-pivavahana dia aorina manodidina loha-hevitra iray ... fanompoam-pivavahana feno fihetseham-po, ... jiro manaitra, ... tononkalo feno fihetseham-po ... ireo rehetra ireo dia arafitra amim-pitandremana mba hahatonga ny mpivavaka hahatsapa ho toy ny entin'ny lakan-jejo manamorona ny honahonan'ny reniranon'ny Tanànan'Andriamanitra! ..." - Altar and Pew, pp.18.**

lalao ny tendro roa mifanohitra: ny fanizingizina mifototra amin'ny tenan'olombelona dia mitondra ho amin'ny fanaovana an-tsirambina ny fanatrehan'Andriamanitra; mifanohitra amin'izany kosa, ny fahalianana tsy voalanjalanja momba an'Andriamanitra sy ny fanatrehany dia mitondra ho amin'ny fanaovana an-tsirambina ny zavatra ilaina amin'ny maha-olombelona. Misy fitsipika efatra lehibe hanampy antsika tsy ho tafalatsaka amin'ireo fiheverana mifanohitra ireo:

**(1) Ny fanompoam-pivavahana dia manao an'Andriamanitra ho ivo.** Ny fototry ny fivavahana kristiana dia tsy tombon-tsoa fa arateolojia. Ny fivavahana dia tsy manomboka avy amin'ny zavatra kendrentsika fa ny an'Andriamanitra. Manatona an'Andriamanitra isika satria Andriamanitra ao amin'i Jesosy dia nanatona antsika; tia Azy isika satria Izy tia antsika taloha; manolotra Azy ny fiderana ambony indrindra isika satria Izy naneho ny tenany ho mendrika ny fanajantsika feno, fankasitrahana ary fitokisana. Ny fivavahana araka ny maha-izy azy dia valin-teny, valiny asetrin'ny olombelona ny Tenim-pahasoavan'Andriamanitra, noho ny zavatra nataony ho antsika.

**(2) Ny fanompoam-pivavahana dia vokatry ny asan'ny Fanahy Masina.** Ny fitantarana ny asam-pamonjena nataon'Andriamanitra amin'ny endriky ny fandaharam-pivavahana dia mamoha setriny avy amintsika amin'ny alalan'ny fanambarana ataon'ny Fanahy Masina ao anatintsika ".

**(3) Ny fanompoam-pivavahana dia asa/hetsika iombonana; izany dia tsy asa/hetsika ataon'olona mitsitokantokana, fa ataon'ny fiangonana iray manontolo.** Izany dia fanatonanana an'Andriamanitra iarahan'ny vahoakan'Andriamanitra. Asa/hetsika

iarahan'ny fianakaviana. "Raha mivavaka hianareo", hoy Jesosy, "dia ataovy hoe *Rainay....*"

#### **(4) Ny fanompoam-pivavahana dia fiomanan'ny fiangonana ho amin'ny asany eto amin'izao tontolo izao.**

Misy fitenenana alemà izay milaza fa, "Izay toetrantsika/fihetsitsika eo anatrehan' Andriamanitra dia afaka ho toy izany isika mandritra ny tontolo andro." – fitaovana ho an'ny asam-pamonjen'Andriamanitra eo amin'izao tontolo izao. Noho izany, ny fijoroana vavolombelona mahomby dia miankina amin'ny fanompoam-pivavahana voatohana tsara.

Izao no lazain'i Harrison, *archidiacre* :

**"Ny zava-dehibe dia tsy hoe mahatonga antsika mahatsapa mahazo aina na falifaly ny fanompoam-pivavahana; ny zava-dehibe dia raha mahatonga antsika ho tahaka an'i Kristy izany, raha mahatonga ny olona hahafantatra fa niaraka tamin'i Jesosy isika."**

Ny eveka William Temple dia milaza toy izao:

**"Ny hoe mivavaka/manao fanompoam-pivavahana dia mamelombelona ny feon'ny fieritreretana amin'ny fahamasinan'Andriamanitra, Mamahana/mamoky ny saina amin'ny fahamarinan'Andriamanitra, Manadio ny fiheverana amin'ny fahatsaran'Andriamanitra, Manokatra ny fo amin'ny fitiavan'Andriamanitra, Manokana ny sitrapo ho amin'ny fikasana/zava-kendren'Andriamanitra."**

## **2. Mampitao ny olona ho amin'ny asa fanompoana.**

Io fampitaovana io dia amin'ny lafiny roa: anatin'ny & ivelany.

(1) ANATINY: fanabeazana sy fanofanana olona betsaka araka izay azo atao ao amin'ny fiangonana ho amin'ny tena asa fanompoana eo anivon'ny fiaraha-monina kristiana. Izany dia fomba iray hisorohana ny tsy fahavitrihana. Rehefa tonga zava-misy eo amin'ny fiainan'ny olona ny fitandremana/fiahiana ny mpivavaka rehetra, dia ho sarotra kokoa ho azy ireo ny hikorokoro hevitra ho tonga tsy mavitrika. Ireo olona izay nampianarina ho tonga mpianatra dia nahatakatra ny anton'ny fisiany, izay ny fiangonanan'ny hany afaka manome azy. Zavatra iray manokana tsy azo lavina ho amin'io fampitaovana io dia ny fihazonana ny mambra amin'ny alalan'ny fikarakarana ireo tsy mavitrika. Milaza Ellen White fa hitranga ny **"fahosana ara-panahy"** – mpialoha lalana ny tsy fahavitrihana- raha tsy ataontsika izany:

**"Raha tsy manao ezaka ny mambran'ny fiangonana mba hanome ho an'ny hafa ny fanampiana ilainy, dia fahosana ara-panahy no tsy maintsy ho vokatr'izany." - 7T 18**

**"Ny mambran'ny fiangonana, nofanina mba hifandimby hitory teny, dia manao zavatra kely ho an'i Kristy ... Mametraka ny fitokisany amin'ny mpitory teny izy ireo ary miantehitra amin'ny ezaka ataony (mpitory teny) mba hamelombelona ny finoany izay osa ... Ny mambran'ny fiangonana izay karakaraina sy iasana amin'ny fomba toy izany dia ho tonga saozanina ara-panahy." --6T 434,435**

**"Mihakely hery ny fiangonana satria tsy nahatanteraka ny fampiasana ny talentany amin'ny fampitana ny hazavana amin'ny hafa ... tara an-taonany maro isika ... tsy mbola ny ampahazatony akory no vitan'ny mambran'ny fiangonana na eo andalam-pahavitana, amin'izay takian'Andriamanitra amin'izy ireo ... Maro ireo manana fahafaha-manao marina tokoa, izay miharafesina noho ny tsy fahavitrihana ... koa raha tokony hiroborobo ny fiangonana dia lasa vatana osa, miankin-doha, tsy mahomby ..." - MS 151, 1897**

Mifanohitra amin'izany, Ellen White dia manambara fa ny fanaovana asa dia fiarovana amin'ny fihemorana:

**"Ny tsirim-pahazavana tsirairay atosaka amin'ny hafa dia hiverina hitaratra amin'ny fonsika. Ny teny tsirairay maneho halemem-panahy sy firaisam-po lazaina amin'ny malahelo, ny asa tsirairay natao hanamaivanana/hanafahana ny ampahoriana, ary ny fanomezana tsirairay hamonjena izay ilain'ny mpiara-belona amintsika ... dia hivadika fitahiana ho an'ny mpanome ...**

**Ny fifaliana amin'ny fanaovan-tsoa amin'ny hafa dia hampita firedaredana eo amin'ny fihetseham-po izay miely manerana ny hozatra, manafaingana ny fikorianan'ny ra, ary miteraka fahasalamana ara-tsaina sy ara-batana." 4T 56**

**"Fanafody tsara indrindra ho an'ny aretina ny manao soa. ...Ho afaka hetaheta ny fanahiny, ary ho tahaka ny saha vontondrano izy, ka ny ranony tsy ho ritra." 2T 29**

Ny fiofanana/fanofanana dia tokony hatao ho an'ny fiangonana manontolo, nefa tokony hatao lalindalina kokoa ho an'ny vondrona voafantina mba hisahana amin'ny fomba manokana ny ampahany manokana amin'ny fiangonana.

Ny fanoharana ny amin'ny SAMARITANA TSARA FANAHY dia maneho karazana fiahiana 4:

- a. TSY FITIAVANA (antipathie): ilay jiolahy - fankahalana velona
- b. TSY FANAHIANA (apathie): ilay mpisorona - tsy firaihana
- c. FANGORAHANA (sympathie): ilay Levita - tsy voakasiky ny toe-javatra, mijery nefa tsy mikasika
- d. FIRAISAM-PO (empathie): ilay Samaritana - fo roa miaramitondra ny mavesatra

Ny mambran'ny fiangonana manao ny asa fanompoana dia tsy tokony hiasa irery. Ny olona manana fanomezam-pahasoavana mitovy sy fahalianana mitovy eo amin'ny asa fanompoana dia tokony hampiarahina mba hahazoan'izy ireo "miara-mitondra" ny mavesatra.

(2) IVELANY: Manomana ny fiangonana ho amin'ny Asa Fitoriana. Carl Wilson ao amin'ny lahatsoratra *Miaraka amin'i Kristy ao amin'ny Sekoly Fanorenana Mpianatra (With Christ in the School of Disciple Building)* dia mampifanohitra paik'ady anankiroa amin'ny famitana ny Iraka Lehibe:

**"Hevero hoe i Timoty, amin'ny fampiasana ny fahaizany lehibe tokoa amin'ny fitoriana ny Filazantsara, nahazo ho an'i Kristy olona 3 eo ho eo isan'andro - mahery kelin'ny 1,000 isan-taona. Rehefa afaka 15 taona nanaovana asa mahavokatra dia ho nitandrana fiangonana lehibe misy olona mihoatra ny 15000, izay miandrindra azy avokoa mba hampianatra sy hitarika azy ireo.**

**"Etsy ankilany, hevero hoe nahazo olona 12 monja ho an'i Kristy ary nampianatra azy (nanao azy ho mpianatra) nandritra ny 3 taona. Rehefa afaka ny telo taona, ny tsirairay amin'izy ireo afaka nampianatra olona 12 vao niova fo. Ny fanarahana izany drafitra izany mandritra ny 15 taona dia ho nanome an'i Timoty mpianatra tsara ofana miisa 371,291 - tena tafika iray, vonona hanankina/hampita ny fahamarinan'ny Soratra Masina amin'ny taranaka anankiray hafa misy olona mihoatra ny 350,000,000,000." (p.52)**

Ellen White dia nanohana ny tsy fianteherana fotsiny amin'ny mpitondra fiavavahana rehefa nanoratra hoe:

**"Ny fanahy tsirairay dia tokony handray anjara mavitrika amin'ny fampandrosoana ny asan'Andriamanitra. Na toy inona na toy inona ny fiantsoana antsika, amin'ny maha-Kristiana dia manana asa hatao hampahafantarana an'i Kristy amin'izao tontolo izao isika. Natao ho misionera isika, manao ho tanjona lehibe indrindra ny fahazoana fanahy ho an'i Kristy." *Messages to Young People*, p.226**

### **3. Manombana ny zavatra ilain'ny fiangonana.**

Aoka ho liana ny amin'ny zavatra ilain'ny mambra tsirairay, ary hanao ny dingana hahitana ny karazan'olona sy ny zavatra ilainy. Rehefa izany dia aoka handrafitra fandaminana sy asa fanompoana ao amin'ny fiangonanareo ho an'ireo filàna fantatra ireo. Inona no atao hoe FANOMBANANA NY ZAVATRA ILAINA? Fomba fiasa **hamantarana** sy **handinihana** ny elanelana misy eo amin'ny **toetoetra misy** sy ny **toetoetra irina**. Ao am-piangonana dia misy ambaratongam-pilàna samihafa:

Eo an-toerana sy eo amin'ny fiaraha-monina,  
Eo amin'ny fitondrana,  
Isam-batan'olona sy manokana.

Aoka ho azo antoka anefa ny hanavahana ny “filàna” (zavatra tsy ampy) sy ny “faniriana” (faniriana an-kitsipo). Ny faniriana sy ny zavatra mahaliana dia miova be dia be indraindray eo amin'ny olona anankiray.

### **Nahoana isika no tokony hanao Fanombanana ny Zavatra Ilaina?**

1. Mba hahitana hoe *manao ahoana* ny ambaratongan'ny zava-bita ankehitriny. Amin'ny fananganana ny “ambaratonga mitovy tantana” eo amin'ny zava-bita ankehitriny dia afaka mandrefy ny fiovana mialoha ny fotoana isika.

2. Mba hamariparitana hoe *nahoana* no toy izao ny zava-bita. Nahoana ny mambran'ny fiangonantsika no miasa toy izao? Inona no fanamafisana mihazona ny fihetsik'izy ireo? Zavatra mety hitranga sy fahasahiranana inona no misakana ny fahavitan-javatra tsara kokoa, amin'ny lafiny tsara sy ratsy? Inona no mety azo atao mba hampitomboana ny lafiny tsara ary hampihenana ny lafiny ratsy?

3. *Mba hahitana hoe manao ahoana moa ireto mambra ireto*. Fihetsika manao ahoana no entin'izy ireo eo amin'ny mambran'ny fiangonany? Inona no hery azontsika aorina amin'izany? Inona no tsy fahampiana misy eo amin'izy ireo? Mahazo ny rehetra ve izany?

4. *Mba hanombanana ny rivo-piainan'ny fitondrana/fandaminana* eo amin'ny fiangonana izay ifandraisan'ny mambra amin'ny fisakaizana. Moa ve izany manohana sy mamelona ny fihetsika tiansika ho hita ao amin'ny fiangonantsika sa manakivy sy mamono azy? Inona no azontsika atao mba hanatsarana ny rivo-piainana? Amin'ny fomba ahoana no azontsika hanomanana ny mambra mba hitahiry rivo-piainana isian'ny fifanohanana?

5. *Mba handinihana ny fomba fanao sy dingana* ampiasaina mba hamantarana ny fomba fiasa kinga sy mahomby kokoa fa tsy mafy kokoa. Moa ve ny dingana atao, ny andraikitra, ny endrika isehoany, sns..., azo foanana, alamina indray, akambana, tsorina kokoa mba hiteraka fihetsika tsara kokoa?



6. *Mba hanorenana tanjona kendrena eo amin'ny fihetsika . . .* tanjona manokana eo amin'ny zava-bita izay azo refesina, azo dinihina, izay tsy maintsy ho tanterahin'ny mambra tsirairay ary/na azonareo sokajina ho toy ny zava-dehibe indrindra hitondra sy hitahiry ny fihetsika irina na toy inona na toy inona fiovana hafa (ohatra, eo amin'ny lafiny ara-pandaminana, eo amin'ny zavatra manentana).

7. *Mba hanorenana fitsipika mifehy sy handraisana fanapahan-kevitra* mikasika ny halavan'ny fanofanana ny mambra ho amin'ny andraikitra vaovao, mikasika ny velaran'izany, ny endriny, ny toerana, ny sarany, ny hatetika, sns.... Ohatra ny amin'ireny fanapahan-kevitra ireny: ny voalohany sa ny hatao amin'ny manaraka (ohatra, betsaka manao ahoana na kely manao ahoana no hampianarina amin'ny voalohany mifanohitra amin'ny hampianarina amin'ny manaraka); fiofanana ara-pomba sa fiofanana eo am-perin'asa (ohatra fiofanana "anaty efitrano" sy ao am-pianarana sa fanofanana ataon'ny mpanara-maso eo amin'ny asa); manamboatra sa mividy; loha sa boky (tsy maintsy mahay ny "code" sa manontany amin'ny olona hafa); fiofanana amin'ny toerana tokana sa fiofanana amin'ny toerana samihafa; isam-batan'olona sa vondrona (mampiana-tena sa mifantoka amin'ny vondrona), sns...

8. *Mba hampandraisana anjara mpitondra/mpitantana* sy ny hafa ao amin'ny fandaminanareo, ka ny fanohanany sy ny fahefany/heriny dia zava-dehibe tokoa ho an'ny fahombiazan'ny ezaka fanofanana ataonareo (ohatra, ny pasitora). Amin'ny fandraisan'izy ireny anjara amin'ny nahim-pony amin'ny fiantombohany sy amin'ny fananganana "fiaraha-miombon'antoka" aminy dia afaka hiantehitra amin'izy ireny hianareo mba hanao fanentanana sy hanao fanofanana samirery (na hitondra fanovana eo amin'ny dingana atao, ny fomba fiasa, ny fandaharam-potoana eo amin'ny fanamafisana, sns...).

### **Santionam-panontaniana ho an'ny Fanombanana Ny Zavatra Ilaina**

1. Inona no olana/loha-hevitra lehibe indrindra atrehinareo isan'andro izay misakana anareo tsy hahavita zavatra araka ny fomba fantatrarao fa azonareo hanaovana azy?
2. Inona no misakana anareo tsy \_\_\_\_\_?
3. Inona no olana/loha-hevitra?
4. Inona no olana hitanareo mialoha miaraka amin'ny fampiharana ity fomba fiasa/dingana vaovao ity?
5. Mitanisà ohatra.
6. Azafady velabelaro kokoa ny valin-teninao.
7. Aiza no mety hahitana zavatra miharihary kokoa?
8. Nahoana no olana izany?
- 9 Inona no olana hitanareo mialoha fa hiseho?
10. Inona no fambara/antony?

11. Iza no voakasik'izany?
12. Amin'ny fomba ahoana no iantraikan'izany olana izany aminao?
13. Aiza no ilànaireo fanampiana?
14. Amin'ny fomba ahoana no amporisihanareo anay hamaha izany?
15. Heverinareo ve fa ny fanabeazana/fanofanana dia hamaha ny olana?
16. Inona no natao teo aloha mba hamahana izany olana izany? Nahoana no tsy nahomby izany?

### **Dingana Miverimberina sy Ara-potoana ho an'ny Fanombanana Ny Zavatra Ilaina**

1. Manangana tanjon'ny fanombanana. Fantarina hoe *nahoana* hianareo no manao izany.
2. Mamolavola paik'ady ankapobeny. Manatanteraka drafitra. Mahafantatra ny fanambarana iraka hataonareo (*déclaration de mission*). Aiza no tokony halehantsika araka ireo zavatra nantenaintsika teo aloha.
3. Mifidy ny fomba fanombanana hatao. (mifidiana mihoatra ny anankiroa).
4. Manangona ny filazalazana fampahafantarana rehetra.
5. Mandinika sy mamantatra ny hevitr'ireo filazalazana fampahafantarana ireo.
6. Maneho ny zavatra hitanareo. Amin'iza? Ny mpanofana. Atao ny fandravonana.
7. Atao izay ahazoana fankatoavana. Nahoana? Hanatrarana ny vokatra kendrena.
8. Mamporisiha fanatanterahana na tsy fanatanterahana.

### **Nahoana ny fanombanana ny zavatra ilaina no mandiso làlana antsika matetika?**

- \_ mifototra amin'ny hevitra fa tsy amin'ny zava-misy
- \_ ny filazalazana fampahafantarana dia avy amin'ny tahirin-kevitra diso/tsy marina
- \_ vitsy loatra ny tahirin-kevitra na efa mitanila
- \_ tsy ara-potoana ny filazalazana fampahafantarana
- \_ fandikana diso ireo filazalazana fampahafantarana
- \_ nametraka fanontaniana diso
- \_ filazalazana fampahafantarana tsy manan-kery

### **Fomba fiasa fototra hanaovana fanombanana ny zavatra ilaina**

1. fandinihana

2. fiaraha-midinika/resadresaka
3. fanontaniana maromaro/fanadihadiana (jereo ny **Kirk Questionnaire**)
4. komity
5. santionan'asa
6. fanendrena vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*)

### **Dingana Fanendrena vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny** (*nominal*)

Ny dingana fanendrena vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) dia zary fantatra amin'ny maha-fomba fiasa ahazoana mamoka hevitra, mamantatra ny olana sy ireo mety ho vaha-olana ary mametraka ny laharam-pahamehana.

Izany dia fomba fiasa manokana ilaina amin'ny toe-javatra izay tsy maintsy ijerena akaiky ny fitsaran'ny isam-batan'olona sy anakambanana azy mba hahatongavana amin'ny fanapahan-kevitra izay tsy mety ho vitan'olon-drery.

Ny dingana fanendrena vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) dia fomba fiasa manaraka rafitra izay toa mifanaraka amin'ny fomba lavorary amin'ny famaritana ny fandaharam-pianarana amin'ny alalan'ny fandraisana fanapahan-kevitra ataon'ny vondrona/tarika.

Ilay dingana atao dia azo fintinina toy izao manaraka izao:

- 1. Ny mpandray anjara tsirairay avy (mpiofana, manam-pahaizana) dia samy mamoka ny lisitry ny heviny manokana ho valin'ny fanontaniana fanentanana.**
- 2. Ny valiny nangonina tamin'ny alalan'ny fanaovan-tsonia nampitaina manodidina avy amin'ny mambran'ny vondrona/tarika dia raiketina ho an-dalan-teny mazava amin'ny kapila mangirana. Io fanaovana lisitra io dia mitohy mandrapanambaran'ny mambra fa tsy mahita hevitra intsony izy.**
- 3. Ny hevitra tsirairay voarakitra dia anaovana ady hevitra/fifankalozan-kevitra mba ho fanazavana bebe kokoa. Io ady hevitra/fifankalozan-kevitra io arafitra amin'ny tsipiriany mba hahatonga ny hevitra tsirairay ho voadinika mialoha ny fankatoavana azy tsirairay.**
- 4. Rehefa izany ny mpandray anjara tsirairay dia mandatsabato ny amin'ny lisitry ny hevitra. Ny fanapahan-kevitry ny vondrona/tarika dia azo an-karihary avy amin'ny alalan'ny fanombanana na fandaharana araka ny fitiavana azy kokoa.**

Ny fomba fiasan'ilay vondrona/tarika dia matetika no ampiasaina miaraka amin'ny vaomiera manokana na komity. Amin'ny maha-dingana manokana

azy, mitaky firaiketana amin'andiana fitsipika manokana, dia azo ampiasaina ho fomba fiasa voarafitra tsara hanaovana fanombanana ny zavatra ilaina.

Ny mpamorona izany fomba fiasa izany, Andre Delbert sy Andrew Van de Ven dia nanome porofo miharihary fa ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) dia afaka mamoka hevitra indroa heny noho ny vondrona/tarika nanaovana fifanekena (*conventionnel*). Maro ny fikarohana natao mba hampitahana ny fahombiazana mifandray amin'ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) amin'ny an'ny vondrona/tarika nanaovana fifanekena. Amin'ireny fampitahana ireny dia nisy fepetra telo lehibe nampiasaina amin'ny kapobeny ary izy ireny dia manana fifandraisana amin'ny fampiasan'ny talen'ny fanabeazana ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) . Ireto izany:

- 1. ny salan'isan'ny hevitra tokana**
- 2. ny tontalin'ny hevitra tokana, ary**
- 3. ny kalitaon'ny hevitra novokarina.**

Ho an'ireo fepetra telo ireo, dia voaporofa fa manana ny fahamboniana ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) miolotra amin'ny vondrona/tarika miara-miasa eo amin'ny famoahana fampahalalana mikasika ny olana iray. Izany dia zava-dehibe amin'ny fomba manokana ho an'ny famolavolana drafitra ataon'ny talen'ny fanabeazana mba hampiasana vondrona/tarika iray ho toy ny loharano ahazoana fampahalalana momba ny zavatra ilain'ny mambra. Ny dingana fanendrena vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) dia mety ho paik'ady hanaovana safidy raha toa ny tanjona kendrenareo dia ny hanentana sy hamboly eritreritra mahaforon-javatra ka ao anatin'izany dia voaaro ny fahasamihafan-kevitra eo amin'ny isam-batan'olona. Ny mpiasa sy ny mpitarika an-tsitraro dia samy ampoizina bebe kokoa hanaiky ny vokatry ny famporisian'ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) noho ny an'ny vondrona/tarika nanaovana fifanekena (*conventionnel*) na komity. Io dingana io dia manetsika ny fandraisana anjara avy amin'ny vondron'ny mambra rehetra, na malemy na matanjaka, ary mampivelatra ny fananan'ny vondrona hevitra iombonana azo ekena.

Eo amin'ny sehatry ny fandaminana, ny mpandray anjara amin'ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) dia mifantoka amin'ny hoe inona no zavatra ilain'ny fampiroboroboana mati-hanina sy arapanabeazana ary amin'ny fomba ahoana no ahazoan'ny fandaharan'asan'ny fikambanana manome fahafaham-po azy ireny. Ny fampiasana ny fomba fiasa amin'ny alalan'ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) amin'ny fiandohan'ny famolavolana fandaharan'asa dia afaka hanosika ny fanazavana ireo tanjona fohy sy lavitra ezaka. Izy ity dia fitaovana tsara indrindra mba hampandraisana anjara miaraka ireo lohandohan'ny mpitarika fikambanana, na mpilatsaka an-tsitraro na mpiasa izany, eo amin'ny famolavolana programa.

Ny zava-kendrena amin'ny fanombanana ny zavatra ilaina dia mba hamariparitana raha toa ka tena paik'ady mifanandrify amin'ny toe-javatra rehetra ny fomba fiasa amin'ny alalan'ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*). Io vondrona io dia tokony ho heverina araka ny fahombiazany sy ny vokatry azo avy aminy mifandray amin'ny fomba fandaharan'ny fanombanana sasany. Ireto ny tombontsoa dimy lehibe indrindra amin'ny fomba fiasa amin'ny alalan'ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) :

**1. Fandraisan'anjaran'ny mambran'ny komity. Ny mambra rehetra ao amin'ny vondrona/tarika dia mandray anjara mitovy amin'ny famoahana hevitra sy fanapahan-kevitry ny vondrona/tarika. Ny mambra amin'ny kapobeny dia tena feno fanoloran-tena amin'ny drafitra rehefa vita izany.**

**2. Fanoloran-tena eo amin'ny mpitondra. Tahaka ny mpikambana amin'ny kapobeny, ny mpitondra ny fikambanana dia lasa mandray anjara ary afaka manokana ny ezaka ataony mba hahatonga ny drafitra ho zava-misy.**

**3. Fotoana. Ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) dia mahomby eo amin'ny fotoana. Na dia mitovitovy aza ny fotoana lanian'ny mpandray anjara amin'ny resadresaka na ny fivorian'ny komity, ny fotoana lany amin'ny fanangonna fampahalalana avy amin'ny fandinihana na ny fanontaniana fanadihadiana kosa dia voatsitsy (tsy lanilany foana).**

**4. Ny fifandraisana amin'ny toe-javatra sy ny maha-azo refesina. Ny maha-azo antoka ny fampahalalana voaray avy amin'ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) dia tena ambony noho ny habetsahan'ny olona mandray anjara. Tsy maintsy manisy fitandremana, anefa, eo amin'ny fifidianana ny mpandray anjara mifanandrify amin'ny ilàna azy ary samihafa amin'ny kapobeny. Ny hevitra samihafa dia manana fahafahana bebe kokoa ho tafiditra amin'ny fiheveran'ny vondrona/tarika.**

**5. Sarany. Ny sarany dia kely raha ampitahaina amin'ny fanadihadiana lehibe na ny ezaka amin'ny antso an-tariiby. Izy ireo dia manakaiky ny an'ny fandaharana fivorian'ny komity na vaomiera manokana.**

Tahaka ny amin'ny fomba fiasa rehetra, ny fomba fiasa amin'ny alalan'ny vondrona/tarika mitondra anarana fotsiny (*nominal*) dia manana ny tsininy. Voalohany, ny mpanentana ny vondrona/tarika dia tsy maintsy mahalala ny fitsipika ary mampiseho ny fahaiza-manaon'ny isam-batan'olona

sy ny an'ny vondrona/tarika. Raha tsy misy mpiasa na mambran'ny komity manana izany fahaiza-manao izany, na raha toa ny toe-javatra ka mahatonga ny fandraisan'anjaran'ny mpiasa na ny mpitondra tsy ho araka ny tokony ho izy, dia tokony hihazona mpanentana *consultant* avy any ivelany.

Faharoa, raha tsy dia voalaza mazava tsara ny fanontaniana, dia mety handany fotoana hanazavana ny fanontaniana ny vondrona/tarika. Raha tsy nandramana mialoha ny fanontaniana, dia fampahalalana tsy ilaina no mety ho vokatr'izany.

Fahatelo, ny mpandray anjara dia tsy maintsy mahavoaray akony miverina ara-potoana. Raha mahatsapa izy ireo fa tsy nampiasaina ny heviny, dia ho voaelingelina ny fampiasana ny fomba fiasan'ny vondrona/tarika amin'ny ho avy.

Farany, ny tetik'adin'ny vondrona/tarika amin'ny fomba fisafidy dia natao ho an'ny olana tsotsotra izay mety ho azo vahana amin'ny alalan'ny vondrona/tarika miara-miasa manana rafitra tsotra kokoa. Izany dia mahafaoka .....

## **DINGANA FITO EO AMIN'NY FAMPANDROSOANA**

- 1. Fantarina ny olana na loha-hevitra**
- 2. Dinihina ny mpihaino**
- 3. Mamolavola andiana zava-kendrena (vokatra)**
- 4. Mifantina ny votoatiny sy ny fomba fiasa**
- 5. Mamoaka ny fandaharan'asa**
- 6. Manombana ny fandaharan'asa**
- 7. Mamerina mijery/mandinika ny fandaharan'asa**

Tsy ampy ny manontany indray mandeha. Misy mandrakariva olona vaovao ao anatin'ny fiangonana izay mila ho henoina. Misy fiovana miseho eo amin'ny fiainan'ny olona ary fiovana eo amin' ny toe-draharahan'ny fiangonana izay miteraka filàna vaovao.

### **4. Manolotra Fomba mivelatra ho an'ny Serasera/fifandraisana.**

Ny olona dia mila fomba mety sy salama mba hizarana fihetseham-po - izany no endrika anankiray amin'ny fifandraisana mivelatra. Raha azo nodiovina ny rivotry ny fahatsapana fahavoazana sy ny ratram-po ao anaty sehatry ny fiangonana mihaino sy miahya, ohatra, dia kely kokoa ny antony ho an'ny olona hanaivotra ny tenany amin'izany tontolo manodidina izany ka ho tonga tsy mavitrika.

### **5. Mamporisika Fifandraisana misy heviny.**

Tokony hisy fotoana ho an'ny lafiny ara-tsosialy - fotoana hifalifaliana/hilalaovana. Tokony hisy ihany koa TARIKA MADINIKA, izay sady mifantoka amin'ny andraikitra no mifantoka ihany koa amin'ny FIFANDRAISANA. Maro no manana iray volohany, vitsy amin'ity faharoa.

Tsarovy fa ny fifandraisam-pitiavana sy ny fahatsapana mitohy ho manana ny lanjany dia samy ampahany lehibe amin'ny antony mahatonga ny mambra hitoetra ho mavitrika. Raha manana fifandraisana misy heviny ao am-piangonana ny mambra, dia kely dia kely lavitra ny mety hahatonga azy ho tsy mavitrika.

## **6. Fandraisana voavolavola sy voarindra.**

Ny fanomezana antoka fa hahatsapa tena ho raisina tsara ireo izay miverina ary omena tombambidy dia tena ilaina tokoa amin'ny fihazonana azy ireo. Amin'ny fiangonana kelikely kokoa ny famporisihana ny fampidirana/fandraisana ilay olona dia atao amin'ny fomba tsotra tsy misy pitsopitsony; amin'ny fiangonana antonontonony sy lehibe kokoa ny fandaharana dia tsy maintsy volavolaina sy tarihina amim-pitandremana mba tsy hahatonga ny olona vaovao ho tafavoaka amin'ny makarakara indray.

### **Amin'ny fomba ahoana no anaovantsika asa tsara amin'ny fanolorana rivo-piainana manintona sy mahafinaritra ho an'ireo olona tonga mitsidika?**

- \* Avela hisokatra mandritra ny tontolo andro ny varavarana ivelany, isan'andro, toy ny fanasana hiditra tsy lazaina am-bava.
- \* Manomana toerana fihaonana ho an'ny vondrona any amin'ny fiaraha-monina.
- \* Manolotra fandaharana samihafa misokatra ho an'ny besinimaro.
- \* Manomana fitaovana vita printy mikasika ny fanompoam-pivavahana sy ny fandaharan'asan'ny fiangonana.

Fitandremana: Na dia voaporofa fa mahomby aza ireo ezaka ireo hisarihana olona ho amin'ny fanompoam-pivavahana Sabata maraina, ny fandinihana ny fanaraha-maso dia manondro fa maro amin'ireo olona vao tonga no tsy manohy manatrika ny fotoam-pivavahana mihoatra ny volana vitsivitsy satria nahatsapa ho **tsy nisy nahamarika** na natao toy ny **tsy zava-dehibe loatra**.

### **Amin'ny fomba ahoana no hanovana izany toe-draharaha izany?**

Ny valiny dia ny fananganana ilay faritan'i William Glasser, MD, manao hoe **"tontolo manodidina manome fahafaham-po ny zavatra ilaina "** - izay manome fahafaham-po ny zavatra fototra ilaina eo amin'ny lafiny ara-tsaina (*psychologique*) avy amin'ny olona tsirairay eo amin'ny fiaraha-monina. Dr. Glasser dia nanoratra betsaka teo amin'ny sehatry ny fahasalamana ara-tsaina sy ny fanabeazana amin'ny fanohanana ny foto-kevitra fa ny mambra tsirairay ao amin'ny vondrona iray na inona na inona na fiaraha-monina dia mitaky amin'io vondrona na fiaraha-monina io mba **"Hijery ahy. Hihaino ahy. Hahafantatra ahy. Hanaiky ahy."** Ireny filàna ireny dia ao amin'ny

olona rehetra amin'izao tontolo izao ary misy ambaratongany; ao amintsika rehetra izany ary miseho araka io filaharana manokana io. Raha atao tsinontsinona ireo filàna ireo, dia tsy hisy hahomby ny habetsahan'ny dingana atao, ny drafitra volavolaina na ny fomba ampiasaina.

Ny fomba isahanana na iatrehana ireny filàna ireny dia miova arakaraka ny halehiben'ny fiaraha-monina. Izay lazaina manaraka eto dia famaritana programa izay azo velarina sy ampitomboina.

## **"JEREO AHO"**

Isaky ny fotoam-pivavahana, am-bava mandritra ny filazan-draharaha ary an-tsoratra amin'ny taratasy kely, dia asaina ireo olona niverina mba hampahafantatra ny tenany amin'ny mpandray vahiny amin'ny fiafaran'ny fotoana. Ilay mpandray vahiny, izay mijoro eo amin'ny toerana mora hita dia manome fampahafantarana ho an'ny vahiny, mamaly fanontaniana ary mitarika azy ireny ho ao amin'ny "fiaraha-misakafon'ny mpamangy". Omena *insigne* tsara tarehy misy ny anarany ny mpamangy tsirairay.

Misy dingana fanaraha-maso, maharitra enim-bolana hatramin'ny herintaona, atomboka raha vao hita fa matotra ny fiverenan'ilay olona. Mandritra izany fe-potoana izany ireo olona niverina dia omena fahafahana hihaona amin'ny olona hafa ao amin'ny fiangonana ary hianatra bebe kokoa momba ny fiangonana mba hahazoan'izy ireo manao fanapahan-kevitra toy ny mambra mahazo fahalalana ampy.

1. Herinandro iray na mahery aorian'ny fahatongavany voalohany, ireo olona niverina dia mahazo antso an-tariby avy amin'ny mpandray vahiny miarahaba azy noho ny fahatongavany ao am-piangonana ary manontany raha toa ka manana fanontaniana na zavatra mahaliana manokana izy ireo.

2. Anampy ao amin'ny lisitry ny olona andefasana taratasy izy ireo mba hahazoany ny taratasy fampahafantarana rehetra avy amin'ny fiangonana. Ny fisoratana anarana maimaim-poana amin'ny gazetin'ny Fivondronambe na amin'ny toe-javatra sasany amin'ny *The Adventist Review* dia tetik'ady "fijerena" mandresy lahatra.

3. Asaina izy ireo hanatrika fandaharana misy fizarana efatra momba ny fanavaozana izay ataon'ny pasitora any an-tranony. Io fandaharana io dia momba ny foto-pinoana nefa koa mifototra amin'ny fifandraisana. Azo atao ny maneho ny foto-pinoana 28 araka izao fisokajiana manaraka izao: *Soteriology, Eschatology, Ecclesiology, and Pneumatology*. Io fandaharana io dia kendrena mba hanehoana indray an'i Jesosy amin'ny famelabelarana manao Azy ho ivo. Ankoatra ny maha-ilaina azy amin'ny heviny fampahafantarana, io andiam-



pandaharana io dia mamporisika ny fahatsapana ho anisan'ny vondrona eo amin'ny olona niverina sy ny fiangonana.

4. Tokony anendrena olona hiahy/hiambina azy sy ho namany ireo izay niverina.

## **"HENOY AHO"**

Ny fizarana voalohany amin'ilay FANDAHARANA MOMBA NY FANAVAOZANA dia mampiray ireo olona niverina, mambran'ny fiangonana voafantina, ary mpiasa ho amin'ny fanasana ao an-tranon'ny pasitora. Rehefa ampy ny fotoana niresadresahana dia manatona ny tsirairay mba hahazoany manao fanehoana ny tenany amin'ny tarika, milaza hoe hafiriana no nidirany fiangonana ary mitantara ny antony nahatonga azy tao. Io fampiasana io dia voaporofa ho toy ny famakiana ny ranomandry mampisaraka, manala hamohamo, tsy mampahatahotra - ary fampitoviana tsara indrindra! Tsy maninona na olona niverina na mambra efa ela ilay miteny, ny anton'ny fahatongavany voalohany indrindra dia mitovy amin'ny fomba mahagaga. Rehefa izany ny pasitora dia manao ny famelabelarana fohy voalohany momba ny foto-pinoana. Iny takariva iny dia faranana amin'ny fiaraha-miala hetaheta sy vavaka tso-drano ataon'ny pasitora.

## **"FANTARO AHO"**

Ny filàna hahafantatra sy ho fantarina dia toetra voajanahary; ny mambran'ny fiangonana, ary ireo izay niverina dia mahazo hery sy voavolavolan'ny fifandraisan'izy ireo. Ny fizarana faharoa amin'ny FANDAHARANA MOMBA NY FANAVAOZANA dia miantefa amin'io fifandraisana io amin'ny fanomezana indray mitopy maso velona momba ny tantaran'ny fiangonantsika sy ny fototra niaingany ara-tantara ary ny fomba amam-panaon'ny fiangonana eo an-toerana izay handraisana ireo mambra niverina. Raha jery todika mahaso ho an'ny advantista "mandritra ny andrompiainany" izany fampahafantarana izany dia sarobidy amin'ny fomba manokana ho an'ireo niverina izay mety ho tsy teraka na nobeazina teo amin'io toerana io. Io fihaonana faharoa io dia hatao any am-piangonana. Ny famelabelarana ataon'ny pasitora dia azo atao ao amin'ny biraon'ny pasitora na toerana hafa mety ao am-piangonana. Ny fihaonana dia faranana amin'ny fitsidihana ny trano ho fanazarana ny olona amin'ny efitrano fianarana, ny efitrano fialan-tsasatra, ny efitrano fivoriana, ary ny birao samihafa.

Ny famelabelarana amin'ny fizarana fahatelo amin'ny FANDAHARANA MOMBA NY FANAVAOZANA dia hatao ihany koa ao am-piangonana mba hahatonga ireo mambra niverina hianatra amin'ny fomba an-kolaka momba ny programan'ny fiangonana amin'ny fijerena ireo karazana *posters*, sary ary boky. Manatrika eo ny mambra sy ireo filohan-tsampana ary ny tompon'andraikitra samihafa mba hamaly fanontaniana sy hangataka soso-

kevitra. Ny fanehoana horonan-tsary fohifohy sy ny fotoana anaovana fanontaniana/valiny dia manome fampahalalana fanampiny momba ny fanompoam-pivavahana, ny fahafahana mifandray amim-pisakaizana, programa momba ny fanabeazana, toe-javatra samihafa miseho ao amin'ny fiangonana, ary ny vinanvina momba ny asa fanompoana. Manao ny famelabelarany ny pasitora ary faranana amin'ny fiaraha-misakafo hariva ny fotoana, izay manome an'ireo mpanatrika ny tombontsoa hahafantarana azy bebe kokoa. Mijanontanona elaela ny olona aorian'ny sakafo mba hanohy ny resadresaka.

## **" EKEO AHO"**

Ny fara-tampony amin'ny FANDAHARANA MOMBA NY FANAVAOZANA dia tonga amin'ny Sabata fahefatra mandritra ny fiaraha-mivavaka fanao amin'ny maraina izay andraisana/anasana ny mpanatrika rehetra ho ao am-piangonana - na nandray dingana amin'ny fomba ofisialy ho anisan'ny mamabra izy na tsia. Izany dia fanapahan-kevitra tsy maintsy raisin'ny isambatan'olona amin'ny fihaonana manokana amin'ny pasitora. Raisina antaratasy ny lisitr'izy ireo ary aseho ny fiangonana. Mampiasa io fotoana fiaraha-mivavaka io ny pasitora hanaovany ny famelabelarana farany momba ny foto-pinoana. Misy fiaraha-misakafo atoandro, izay anasana ny fiangonana iray manontolo, atao ho fankalazana ireo mamabra niverina.

Tsy ny mamabra rehetra niverina anefa no hanatrika ny FANDAHARANA MOMBA NY FANAVAOZANA, na dia nomena fotoana mety imbetsaka aza izy. Ny fanatrehana an'io andiam-pandaharana io dia tsy fepetra hahatongavana ho mamabra; fitaovana fotsiny ihany izany mba hahamora ny fiampitan'ny olona sy ny fidirany indray ao am-piangonana. Raha misafidy ny tsy hanatrika ny mamabra niverina, dia hajaina izany fanapahan-kevitra izany.

Mitohy ny fanaraha-maso aorian'ny FANDAHARANA MOMBA NY FANAVAOZANA amin'ny fanasana ireo izay niverina mba handray anjara amin'ny famolavolana drafitra sy fanomanana izay toe-javatra hataon'ny fiangonana tsy ho ela (fitsangatsanganana, fiaraha-misakafo, vinavinan'asa fanompoana) na hikambana amin'ny komity na vondrona/tarika izay mifantoka amin'ny zavatra mahaliana azy ireo. Ny fidirana ao amin'ny tarika madinika dia tena zava-dehibe tokoa hihazonana ny fahatsapana fa anisan'ny fikambanana.

Ny foto-kevitra izay iorenan'io modely io dia mety ho standard mahaso hanaovana fanombanana ny zavatra rehetra mandrafitra ny fandaharana ho an'ny mamabra miverina. Ny fomba hampidirana/handraisana azy ireo dia miovaova arakaraka ny fiangonana, nefa ny hafatra lazain'ny vava sy tsy lazain'ny vava amin'ireo izay niverina dia tsy maintsy ho toy izao: **"Fantatray fa eto hianareo ary faly izahay noho ny**

**fahatongavanareo. Manantena izahay fa hiverina hianareo ary amin'ny farany dia hikambana aminay."**

## **7. Ny Pasitora Mitarika toy ny Mpanompo**

Ny fandinihana samihafa maro dia manamafy fa ny pasitora dia mandray anjara lehibe tokoa amin'ny fitomboan'ny fiangonana sy ny fihazonana/fitehirizana ny mambra. Ireo mpanao fikarohana dia nahita lisitra lava be momba ny toetoetra manamarika ny pasitora mahomby. Manana fahaiza-manao izy ireo ary mafana.

Mahatonga zotom-po sy faharisihana izy ireo, fanantenana, ary manamafy ny finoan'ny tena manokana. Ny kalitaon'ny toriteny sy ny fanompoam-pivavahana, ny vavaky ny pastora ary ny fiahiany dia tena ambony tokoa. Mpitantana tsara/mahay izy ireo.

Ny mpitarika manompo no fanalahidy. Ny mpitarika manompo dia mitaona ny mambra ho ao amin'ny fiangonana mihitsy. Izany dia manome hery ny mambran'ny fiangonana mba handeha hifanompo eo amin'izy samy izy sy amin'nizao tontolo izao manodidina azy.

Ao amin'ny boky "Mpitarika Manompo" ("*Servant Leadership*"), Robert Greenleaf dia mitantara andian-dehilahy teo amin'ny diabe ao anaty angano nataon'izy ireo. Ny mpanompo antsoina hoe Leo no "nanao ny asa madinidinika rehetra, nefa ... nanohana azy ireo koa tamin'ny toetrany falifaly sy ny hirany. Izy dia olona mahagaga raha ny fanatrehany. Nandeha tsara ny zavatra rehetra mandra-pahatongan'ny fotoana nanjavonan'i Leo.... Latsaka tao anatin'ny fahakiviana ilay tarika ary nilaozany ny diabe nataony." Rehefa tsy nisy azy dia tsy nahomby ny dia natao. Taona maro taorian'izany dia nisy mambra anankiray tamin'izany tarika izany niditra tao amin'ny foibe izay mpanohana izany diabe izany. Tamin'izany no nahitany fa i Leo no "filoha tompon-toerana, ny toetoetrany mahay mitarika, *mpitarika* lehibe sy manan-kaja "

I Greenleaf dia mamariparitra ny mpitarika manompo ho toy ny olona izay mitarika mba hanompo fa tsy manompo mba hitarika. Ny mpitarika manompo dia manompo ny filàna manana ny laharam-pahamehana ambony indrindran'ny hafa ary manome vidiny ny fandraisana anjara sarobidy ataon'ny tsirairay ho an'ny rehetra. Izany dia mamariparitra ny pasitora izay mihazona/mitahiry ny mambra ao aminy. Ny mpitarika manompo dia famafan-tongotra eo am-baravarana. Mpitarika matanjaka ho an'ny hafa izy. Misy fahaiza-manao maro samihafa izay mivondrona eo amin'ny toetoetran'ireo mpitarika ireo. Izy ireo dia (1) Mpitarika eo amin'ny Famitana Iraka, (2) Fahaizana mamaly ny fihetseham-pon' ny hafa.

**(1) Fitarihana eo amin'ny Famitana Iraka.** Izany dia mahafaoka ny famolavolana drafitra, fandrinrana, fandaminana, ary fitantanana ny

fiainana sy ny hetsika/asan'ny fiangonana. Izany dia manampy ny mambra mba hamokatra eo amin'ny iraka tanterahin'ny fiangonana, mahita ny fahafaha-manao rehetra amin'ny ho avy, ary mamporisika mba hamaly an'izany fahitana izany. Izany dia manombana ny talentan' ny tena sy ny an'ny hafa ary manendry andraikitra ho azy ireo miaraka amin'ny fahatokiana fa afaka hanatanteraka ny andraikiny izy ireo.

Io toetoetra io dia ahitana talenta/fahaiza-manao valo araka ny filaharan'ny maha-zava-dehibe azy: fanaovana paik'ady, fandaminana, fitarihana, fijerena ny ho avy, fifantohana/fikendrena zavatra iray, fandresen-dahatra, fanomezana andraikitra, famantarana ireo tahiry/hevitra ilaina. Ireo no talentan'ny fitarihana, manatanteraka na mitantana.

*Inona no dikan'ny hoe miasa miaraka amin'ny paik'ady?* Ny programa dia tokony hisy fifandraisana ara-paik'ady amin'ny dingana manaraka ao amin'ny drafitra mahatakatra lavitra fa raha tsy izany dia hiatrika filàna miaraka amin'izay izy ireny. Izany dia manome ho an'ny fiangonana hevitra momba ny fitarihana. Ny hetsika rehetra dia tsy maintsy tarihina hifanaraka amin'ireny paik'ady ireny.

*Inona no voafaoka ao anatin'ny Fanomezana Andraikitra?* Amin'ny hevitra fototra, dia fitarihana zaraina - fanomezana andraikitra sy fahefana. "Arakaraka ny amihinanao azy mafy, dia arakaraka izany koa no mahakely ny azo atao. "Mipoitra ny asa fanompoana rehefa omenao/zarainao izany." Nisy mambran'ny fiangonana anankiray nijoro vavolombelona momba ny pasitorany: "Matoky anay izy ary manome anay ny fahafahana malalaka hanao ny asanay. Mino anay izy, manelanelana ho anay, manohana anay, ary manampy anay hanao ny zavatra ataonay. Malalaka foana izy rehefa mangataka toro-hevitra ny mpiara-miasa."

**(2) Fahaizana mamaly ny fihetseham-pon'ny olona.** Izany dia mahafaoka ny fahazoana ny eritreritra sy ny fihetseham-pon'ny hafa, mahita zavatra araka ny fomba fijerin'izy ireo, manaiky azy ireo araka ny maha-izy azy fa tsy mitsara, na manararaotra na mifehy azy, ary mitondra azy ireo amin'ny fanajana tsy misy fepetra. Izany dia ahitana ny fahaizana mamaly ny fihetseham-pon'izy ireo araka ny tokony ho izy ary fametrahana azy ireo alohan'ny fahatanterahana na ny fandrosoan'ny tena manokana.

Io toetoetra io dia ahitana talenta enina, tanisaina araka ny maha-zava-dehibe azy: firaisam-po, fihainoana, fiaraha-miasa, fanompoana, fahatakarana ny amin'ny fitomboan'ny isam-batan'olona sy ny velaran'ny fomba amam-panao. Ireny olona ireny dia mitodika amin'ny maha-izy ny olona ary manana talenta/fahaiza-manao momba ny fifandraisana sy ny fananganana tarika. Nisy mambra anankiray nijoro vavolombelona momba ny pasitorany: "Izy no modelin'ny asa fanompoana ho anay. Milaza aminay izy fa ny tsirairaiavy dia mila mahafantatra ny fomba itiavana. Tia ny olona rehetra

izy ary manohana ny olona manerana ny toerana rehetra. Mandefa tsy tapaka taratasy kely fankasitrahana soratana an-tànana izy, dia manao toy izany koa izahay."

Ireny pasitora ireny koa dia manao ho laharam-pahamehana tena ambony tokoa ny famantarana sy ny famporisihana ny fampiasana ny fanomezam-pahasoavana sy ny talentan'ny mambra. Izy ireny koa dia manana toepanahy marina tena izy. Mifanaraka ny fiainany sy ny fijoroany vavolombelona. An-tsitraro koa anefa dia manana ny maha-mora andairampahavoazana azy amin'ny maha-olombelona azy izy ireo. Amimpahavitrihana dia mizara ny finoany amin'ny maha-kristiana mitombo azy izy. Ny maha-izy marina ny toetra dia mipoitra avy amin'ny sivan'ny fiainana amin'ny alalan'ny fahasoavana.

Henri Nouwen dia miresaka momba ny mpanasitrana maratra. Izy ireo dia nanovo avy tamin'ny hevitra izay nahafahany nikarakara ny ratran'ny tenany ary koa ny ratran'ny hafa. Manao ny ratran'ny tenany ho loharanon-kery lehibe izy ireo. Niditra hatrany amin'ny maha-mora andairampahavoazana ireo olombelona namany izy. Amin'ny alalan'ny fahoriana sy ny fandavan-tena, dia nanjary vonona sy afaka nanambara ny finoany amin'ny fomba izay hahatonga izany ho azo ampiasaina ho an'ireo olona tompoiny izy. Niditra any amin'ny "tany nampanantenaina sy mampidi-doza " izy ireo ary amin'izany dia afaka milaza ny zavatra efa hitan'ny masonry, sy ren'ny sofiny ary notsapain'ny tànany amin'ireo izay matahotra.

## FAMINTINANA

Rehefa nogadraina tany Siberia ny mpanoratra tantara Fyodor Dostoevsky, ny hany boky nanomezana alalana azy dia ny Testamenta Vaovao. Toa nanenina noho ny naneken'ny firaihan-kevitra sosialista mandà an'Andriamanitra izy, dia namaky izany tamin'ny fotoana rehetra azony nanaovana izany. Nahita indray an'i Kristy izy ary nahazo fanohanana arapanahy tao amin'ny filazantsara. Kristy irery ihany no afaka manangana ny mpanota, mampahery ny lavo, ary mampanantena fiainana vaovao eto amin'ity tany ity ho an'ireo manana fo manetry tena. Nitondra fahatoniana ho azy ny finoany ary nampahalefaka ny fangidian'ny fiainana am-ponja. Tsy ela akory taorian'ny fahafahany dia nanoratra ho an'ny vehivavy iray izay lasa namany nandritra izany fotoana izany izy.

Hoy izy:

**"Ny hino fa tsy misy zavatra tsara kokoa, lalina kokoa, maha-te ho tia kokoa, hendry kokoa, manana ny maha-olombelona kokoa sy tanteraka kokoa noho Kristy, ary tsy hoe tsy misy na inona na inona fotsiny fa milaza amin'ny tenako amin'ny fitiavana saro-piaro aho, fa tsy mety hisy na inona na inona hafa. Ankoatr'izany, raha nisy olona nanaporofa tamiko fa Kristy dia ivelan'ny fahamarinana ary raha toa ka tena ivelan'i**

**Kristy tokoa ny fahamarinana, dia aleoko mijanona miaraka amin'i Kisty toy izay amin'ny fahamarinana."**

Nifarana ny figadrany, niverina mora foana tamin'ny tamin'ny fiainana sovietika sosialista izy. Nanoratra nifanesisesy tamin'ny fomba haingana ny boky *The House of the Dead* (na ny Tranon'ny Maty) izy, fahatsiarovana ny figadrany, narahin'ny *Crime and Punishment* (Heloka sy Sazy), *The Idiot* (Ilay Adala tsy Misy Saina), *The Possessed* (Ilay Azon'ny demonia), ary *The Brothers Karamazov* (Karamazov Mirahalahy avy). Ireo rehetra ireo dia mbola eo andalam-panontana avokoa.

Nefa Dostoevsky dia toa tsy nitombo amin'ny maha-kristiana. Tsy niraharaha loatra ny fanatrehana fotoam-pivavahana tsy tapaka izy. Tsy dia fifehezantena matanjaka ho azy ny fianarana Baiboly. Tsy nisy kristiana matotra nandray azy tao ambany elany na nampianatra azy ny fomba fiainana ny fiainana kristiana. Nanomboka nisotro toaka betsaka izy. Ny vady nalainy dia voan'ny fahafatesana miandalana vokatry ny aretin-tratra. Nanana olana izy. Lasa mpiloka ary very vola tsy toko tsy forohana ka dia banky ropotra tanteraka. Nanome azy ampaham-bola ireo mpamoaka ny bokiny nefa vetivety dia lany izany.

Nandositra an'i Rosia izy ka niaina nivezivezy nanerana an'i Eoropa, ary nenjehin'ny mpanana trosa taminy mandrakariva izy. Nanjary nampalahelo ny asa sorany; fahadisoam-panantenana no nameno ny fiainany. Raha nodinihina ireo sariny nifandimby, dia hita fa niova ny endriny avy amin'ny fahatsarana mamiratra ho amin'ny fijery lalina, mandositra sy kaodikaody. Teo amin'ny saron-tavan'ny fahafatesany ihany no mba nisy fijery nitory fiadanana.

Maty nahantra tanteraka tao Saint Petersburg tamin'ny taona 1881 i Dostoevsky. Izy dia mpiara-mitondra fahoriana tamintsika teto amin'ity tontolo lavo ity, mpanoratra nanana talenta, ary niova fo ho kristiana. Saingy tsy voafehin'ny fitsipika tao amin'i Kristy na oviana na oviana. Araka ny voalazan'i Solomonona ilay mpanjaka Hendry ao amin'ny Ohabolana 5:23: "« Maty noho ny tsi-fahazoany famaizana izy, eny, mikorapaka noho ny haben'ny fahadalany. »".

Ny famakiana ny bokin'i Dostoevsky ankehitriny, ny fandinihana ny fiainany dia manohina ny fo ny amin'ny toetoetrany tamin'ny lasa. Nefa mihoatra noho izany ny tsy mahatafandry mandry – tsy tafandry mandry noho ny fieritreretana **izay mety ho tokony ho toetrany**. Izany ihany koa no tsy mahatafandry mandry ny fiangonana tsirairay izay mikatsaka amin-kitsim-po tokoa ny famerenana ireo mambra tsy mavitrika, "Inona no mety hitranga raha toa ka....?"

Afaka miditra ao amin'io asa fanompoan'ny FAMERENANA io amimpahatokiana isika! Nahoana isika no afaka hahazo antoka ny amin'ny

vokatra? Satria isika dia miara-miasa amin'ilay Iray izay nilaza tantara telo momba ny fahombiazana voarakitra ao amin'ny Lioka 15 -

JESOSY dia nitantara karazan'olona telo "tsy mavitrika" izay tafaverina tamim-pahombiazana

(1) Ny **MPANOTA TSY MITANDRINA** - very noho ny fahadalany (stupidity). Tafaverina eo amin'ny andiany ilay Ondry Very.

(2) Ny **MPANOTA TSY MAHALALA NY MANJO AZY** - very noho ny hadalan'ny hafa. Ilay Farantsa Very tafaverin'ny tompony.

(3) Ny **MPANOTA (PRESUMPTUOUS)** - very noho ny sitrapony (willfulness). Ilay Zanaka Very tafaray indray amin'ny rainy.

Nahoana moa no tantaram-pahombiazana izy ireo? I Lioka dia milaza ny amin'i Jesosy ho "ilay lehilahy mandray ny mpanota" (15:3). Isaorana Andriamanitra! Izany no voninahitr' Andriamanitra (GODHEAD) -

ANDRIAMANITRA ZANAKA: no Ilay **mpiandry ondry** izay lasa nivoaka mba hitady ary nahita.

ANDRIAMANITRA FANAHY MASINA: no Ilay **jiro** eny an-tànan'ny fiangonana izay mitady ny olony naniaasia (borders).

ANDRIAMANITRA RAY: Izay miandry, maniry fatratra ny fiverenan'ny zananilahy sy zananivavy.

Marina ny fiampangan'ny Fariseo! Jesosy mahalala ny zavatra rehetra! Misaotra an' Andriamanitra fa nomelohina izy! Ny Fiangonana, izay Tenany, dia handray sy hamerina ny mpanota amin'ny laoniny tahaka izany koa.

**Raha tsy entina miverina eo amin'ny andiany ny ondry very, dia hirenireny mandra-paharingany. Ary maro ny fanahy mitotongana ho amin'ny fahapotehana no mila tànana mitsotra hamonjy azy.**

**-Ellen G. White, *Christ's Object Lessons*, p. 191**

### **(KIRK) FANONTANIANA**

1. Firy taona no naha-mambra anao tao amin'ny fiangonana ao \_\_\_\_\_ ?
2. Inona ireo zavatra momba an'io fiangonana io izay hitanao manokana fa mahafa-po sy mampisy valisoa?
3. Inona no fandraisana anjara mahomby ataon'ny fiangonana ao \_\_\_\_\_ ho an'ny fiaraha-monina \_\_\_\_\_ ?

4. Inona no fiovana mety azo atao ao amin'ny fiangonana ao \_\_\_\_\_ izay mety hanampy azy hanome fahafaham-po ny zavatra ilainao sy ny fianakavianao?

5. Raha afaka manova zavatra anankiroa momba io fiangonana io hianao dia mety ho inona avy izany?

6. Inona no teny telo na efatra afaka manoritsoritra tsara kokoa ny fihetseham-ponao momba io fiangonana io?

7. Lazao ny laharam-pahamehanao manokana (araka ny maha-zava-dehibe azy aminao) ka asio ny laharana araka ny itiavanao azy manokana ireto asan'ny fiangonana ireto:

- \_\_\_\_\_ **Fanompoam-pivavahana**
- \_\_\_\_\_ **Sekolim-piangonana**
- \_\_\_\_\_ **Sampana Tanora**
- \_\_\_\_\_ **Fanabeazana ny Olon-dehibe**
- \_\_\_\_\_ **Asa Fanompoana eo amin'ny fiaraha-monina**
- \_\_\_\_\_ **Fisakaizana eo amin'ny Olon-dehibe**
- \_\_\_\_\_ **Asan'ny Fianakaviana**
- \_\_\_\_\_ **Mozika**

a. Inona no heverinao fa tokony ho raisin'ny Komitin'ny Fiangonana ho top two?

b. Inona no heverinao fa tokony ho raisin'ny fiangonana ho top two?

c. Inona no heverinao fa tokony ho raisin'ny pasitora ho top two?

d. Zavatra hafa tianao hanampy amin'ny lisitry ny laharam-pahamehanao?

8. Hatraiza ny fahombiazan'ny komitim-piangonana eo amin'ny famahana olana sy fandraisana fanapahan-kevitra?

Asio marika eo amin'ny ambaratonga araka izay heverinao fa misy azy.

Tena tsy

mahomby

Tena mahomby

! \_ ! \_ ! \_ ! \_ ! \_ ! \_ ! \_ ! \_ ! \_  
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

a. Inona no zavatra mety hanampy ny fahombiazany?

b. Ahoana ny amin'ny zavatra manakantsakana?

9. Hatraiza ny hamafin'ny asa ataonao ho an'io fiangonana io? Lazao ny ambaratongany.

Tsy

tena mafy

Tena mafy tokoa

! \_ ! \_ ! \_ ! \_ ! \_ ! \_ ! \_ ! \_ ! \_



1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Inona no karazana fanovana na zavatra anampy ao amin'io fiangonana io izay mety mahaliana anao ny hiasa mafy kokoa amin'izany?

10. Inona no fandraisana anjara azonao atao amin'ny fiainan'io fiangonana io?